

EXPRESS WIECZORNY

Czas na Giro d'Italia

W sobotę w Turynie rozpocznie się 104. edycja Giro d'Italia. Wystartuje w nim trzech polskich kolarzy: Maciej Bodnar, Tomasz Marczyński i Łukasz Wiśniewski.

WIECZORNA

TAM, GDZIE PADA DIAMENTOWY DESZCZ

Atomy węgla tworzą kryształy i wydają się w takiej postaci jak krople wody z pary wodnej. Takie diamentowe krople mogą ważyć wiele karatów i opadać na lodową powierzchnię planety.

W NUMERZE
DODATEK
TV

**Gazeta
Polska**
codziennie

USA największym wrogiem Niemców

Stany Zjednoczone stanowią większe zagrożenie dla demokracji Niemiec niż Chiny czy Rosja – wynika z sondażu przeprowadzonego przez instytut badania rynku Latana. Tak stwierdziło 36 proc. ankietowanych. – W Niemczech istnieje przekonanie, że od współpracy gospodarczej, a czasami również politycznej z Rosją zależy pomyślność Niemiec – mówi „Codziennej” Cezary Gmyz, korespondent TVP w Niemczech.

Piątek-Niedziela
na weekend

s.8

POLSKA

Niepewna przyszłość lotniska w Modlinie

Reakcja finansowa portu w podwarszawskim Modlinie jest tragiczna – bez planu restrukturyzacyjnego może ono wkrótce zostać zamknięte. Sytuacji nie poprawiają relacje między udziałowcami: instytucjami samorządowymi i państwowymi.

s.4

POLSKA

PO przetrzyma w Senacie Fundusz Odbudowy

Po tym, jak Sejm przyjął ustawę o ratyfikacji Funduszu Odbudowy, agnusz rozprawy Senat. Już zaczęło się liczenie wniosków szkielet, ale wszystko wskazuje na to, że ostatecznie głosowanie nie odbędzie się szybko. Najprawdopodobniej Senat rozprawi ustawę 29 maja.

s.5

POLSKA

Pełerelowskie elity wciąż w sądownictwie

Izba Dyscypliny Sądu Najwyższego poinformowała, że zarejestrowano 15 spraw o uszczerbek imunitetów sędziom i prezydentom po wnioskach pisma śledczego IPN. – Elity post-PTL-owskie ciągle funkcjonują w sądownictwie – ocenia Marek Ant.

s.3

Dodatek
Kongres 590
już 11 maja w dziesięciu „Gazeta Polska Codziennie”

LOTOS

Seneka Starszy

(55 przed Chr. – 40 po Chr.) rzymski retor i pisarz, autor antologii cytatów z mów

\\ Kierujmy się jedynie sumieniem, nie róbnmy niczego dla ludzkiej opinii.
Niechże o nas będzie i zła, bylebyśmy zasługiwali na dobrą. \\

2

PIĄTEK-NIEDZIELA 7-9 MAJA 2021

gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

fot. Wikipedia/d

POGODA

Piątek 07.05 Opady deszczu

WSCHÓD słońca 04:56 ZACHÓD słońca 20:09

Imieniny obchodzą: August, Benedykt, Domicela, Domicjan, Domicjana, Flawia, Florian, Gizela, Ludmilla, Ludomila, Piotr, Róża, Sykstus, Wincenta

Gdańsk	9°C	Lublin	12°C
Katowice	2°C	Kraków	12°C
Łódź	8°C	Poznań	6°C
Warszawa	10°C	Wrocław	9°C
	2°C		2°C

Sobota 08.05 Opady deszczu

WSCHÓD słońca 04:55 ZACHÓD słońca 20:10

Imieniny obchodzą: Achacjusz, Achacy, Amat, Dezyderya, Heladiusz, Ida, Michał, Stanisław, Stanisława

Gdańsk	10°C	Lublin	11°C
Katowice	2°C	Kraków	2°C
Łódź	12°C	Poznań	12°C
Warszawa	4°C	Wrocław	3°C
	4°C		4°C

Niedziela 09.05 Pogodnie

WSCHÓD słońca 04:53 ZACHÓD słońca 20:12

Imieniny obchodzą: Beat, Grzegorz, Karolina, Mikołaj, Otokar

Gdańsk	17°C	Lublin	16°C
Katowice	10°C	Kraków	9°C
Łódź	20°C	Poznań	20°C
Warszawa	9°C	Wrocław	20°C
	9°C		6°C

MARCIN HERMAN

Cesarz niepoprawny politycznie

Prawie bez echa przeszła w Polsce 200. rocznica śmierci Napoleona Bonaparte. Trudno, żebyśmy jako Polska organizowali za Francuzów obchody ku pamięci jednego z jej najważniejszych przywódców, skoro oni sami odcinają się dziś od Napoleona, uważając, że nie jest poprawny politycznie przez swój militarizm i podboje. Jednak Napoleon nie był jakimś pra-Hitlerem, jak usiłuje go malować anglosaska propaganda (a wraz z nią Niemcy, którzy dziś stroją się w piórka pacyfizmu). Napoleon był jednym z tych, którzy próbowali jednoczyć Europę. Wyszło, jak wyszło, ale odcisnął on nieusuwalne piętno na wielu krajach, w tym Polsce. Na Kodeksie Napoleona oparty jest polski Kodeks cywilny, a ślady przepisów z czasów napoleońskich można znaleźć i we współczesnym polskim prawie. Bonaparte nie przez przypadek jest w naszym hymnie oraz w epopei narodowej „Pan Tadeusz”, bo Polska nie przetrwałaby zaborów, gdyby nie lata walki Polaków u boku cesarza. Z Napoleonem Polacy drugi raz w swojej historii wkroczyli do Moskwy, z nadzieją że po podboju Rosji uda się odtworzyć Rzeczpospolitą. Nie udawajmy, że cesarz Francuzów nie ma ważnego miejsca w naszej historii.

Rafał Zawistowski

Marcin Wolski

Komisarz na komisariat!

Media nad Dunajem mówią bez osłonek o smutnej aferze w temacie szczepionek. Czemu z dostępnością jest problem niezmierny, czyżby oszukały Brukselę koncerny? Czemu cała Unia wyszła tu na gapę? Bo komisarz zdrowia ponoć wzięła w łapę. Ponoć wzięła w łapę, raczej się nie wyprze, dowodem jej pałac, nowiutki na Cyprze. Smutna to historia, choć schemat nienowowy – tu piekło pandemii, tam raj podatkowy.

Tomasz Sakiewicz

Czas Platformy już minął

Partie polityczne nie upadają dlatego, że przegrywają, ani też dlatego, że popełniają błędy. Zwykle koniec formacji politycznych wiąże się z tym, że przestają być potrzebne tym, którzy je stworzyli, i tym, którzy je wspierali. W przypadku Platformy Obywatelskiej niewątpliwie istniało zaplecze społeczne, ale ono już dawno przestało rozumieć, o co chodzi jej kierownictwu i kadrze partyjnej. Ważniejsze było to, że Platforma odpowiadała na zapotrzebowanie zarówno potężnych oligarchów, jak i zewnętrznych sił politycznych. To, co się wydarzyło w ostatnich tygodniach, spowodowało, że również tym siłom przestała być potrzebna. Z punktu widzenia Unii Europejskiej partia ta straciła przewidywalność, a przede wszystkim skuteczność. Przez polityków ugrupowania Borysa Budki nie są w stanie niczego już załatwić ani nawet istotnie wpływać na to, co dzieje się na polskiej scenie politycznej. W związku z tym pewnie nastąpi proces dekompozycji tej formacji na rzecz jakichś nowych projektów. Co z tego wyniknie? Moim zdaniem właśnie sponsorzy dotychczasowych partii III RP ogłosili przetarg i zgłaszają zapotrzebowanie na coś skuteczniejszego i bardziej mobilnego niż dogorywająca formacja Budki.

Ryszard Kapuściński

Michnik wie, gdzie żebrać

Red. Adam Michnik znów użalał się nad swoim ciężkim losem prasie zagranicznej. W lutym tego roku na łamach włoskiej „La Repubblica” pisał o „reżimie Kaczyńskiego”, który „nienawidzi wolnej prasy”. Parę dni temu na łamach szwedzkiego dziennika „Dagens Nyheter” powtórzył swoje imaginacje. Tym razem dołączył błagalny apel do Szwedów o wsparcie Fundacji „Gazety Wyborczej”, opublikowano nawet adresy umożliwiające wpłatę pieniędzy. Nie bez przyczyny żebranie o pieniądze zaczął od Szwecji – wie, że ma tam przyjaciół, którzy nie oddali w ręce polskiego sądu jego brata Stefana Michnika, podejrzanego o popełnienie 93 przestępstw stanowiących zbrodnie komunistyczne i wyczerpujących znamiona zbrodni przeciwko ludzkości. Również nie bez przyczyny tekst Michnika ukazał się w gazecie „Dagens Nyheter”. To właśnie ta gazeta w 1999 r. opublikowała ostatni wywiad z tym zbrodniarzem, który w trakcie swojej krótkiej kariery sędziowskiej wydał dziesiątki wyroków długoletniego pozbawienia wolności, a także siedem wyroków śmierci. Zdarzało się, że osobiście uczestniczył w ich wykonaniu, jak np. w przypadku egzekucji cichociemnego – rtm. Andrzeja Cząkowskiego (ps. Garda).

2 OPINIE

3 TEMAT DZIA

4-6 POLSKA

8-9 ŚWIAT

10 OBRONA NARODOWA

11-19 GOSPODARKA

20-23 PUBLICYSTYKA

24 PODRÓŻE

25 KULTURA

26-27 SPORT

28 LUTEM

NOWY ŁAD JESZCZE W MAJU

POLITYKA \ Chcemy, żeby ogłoszenie Nowego Ładu zbiegło się z poczuciem ulgi u Polaków, że pandemia się cofa. Jestem pewny, że jego ogłoszenie będzie w maju, a nawet wydaje mi się, że bliżej połowy maja – powiedział w czwartek szef klubu PiS Ryszard Terlecki.

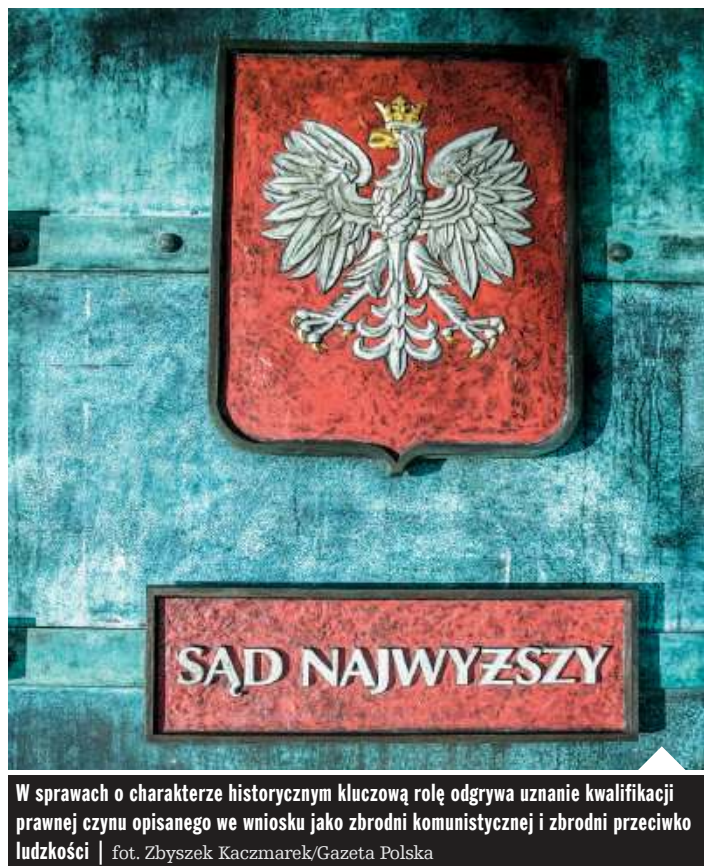

gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

TEMAT DNIA

PIĄTEK-NIEDZIELA 7-9 MAJA 2021

3

W sprawach o charakterze historycznym kluczową rolę odgrywa uznanie kwalifikacji prawnej czynu opisanego we wniosku jako zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości | fot. Zbyszek Kaczmarek/Gazeta Polska

Adrian Siwek

Albicla.com/AdrianSiwek

Sprawy pięciu osób zakończyły się prawomocnie, uchylono immunitety trzem osobom, dwóm innym nie uchylono. Najwięcej – 13 spraw – skierowali prokuratorzy

Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w Szczecinie, a po jednej prokuratorzy IPN z Krakowa i Wrocławia.

Cześć wniosków dotyczy różnych czynów przypisywanych tym samym osobom. – Wnioski obejmują

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI \ Dekomunizacja wymiaru sprawiedliwości trwa

Peerelowskie elity wciąż w sądownictwie

Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego poinformowała, że dotychczas zarejestrowano 15 spraw o uchylenie immunitetów sędziom i prokuratorom po wnioskach pionu śledczego IPN. – Niestety elity post-PRL-owskie ciągle funkcjonują w sądownictwie, chociaż na szczęście już w mniejszym stopniu – ocenia w rozmowie z „Codzienną” Marek Ast.

łącznie 32 czyny przypisywane trzem sędziom Sądu Najwyższego, dwóm sędziom sądów powszechnych oraz czterem prokuratorom. Wszystkie te osoby, poza jedną – sędzią SN – są obecnie w stanie spoczynku – wyjaśniono. – Większość wniosków dotyczy sędziów i prokuratorów struktur Pomorskiego Okręgu Wojskowego, jeden sędziego Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego oraz jeden sędziego Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu – podano.

– W sprawach o charakterze historycznym kluczową rolę odgrywa uznanie kwalifikacji prawnej czynu opisanego we wniosku jako zbrodni komunistycznej

i zbrodni przeciwko ludzkości. Czyny te zatem nie ulegają przedawnieniu – przypomniała Izba Dyscyplinarna.

Posel Prawa i Sprawiedliwości, przewodniczący sejmowej komisji sprawiedliwości i praw człowieka Marek Ast w rozmowie z „Codzienną” ocenił, że wszyscy funkcjonariusze publiczni są zobligowani do składania oświadczeń lustracyjnych i są równi wobec prawa. – To również musi dotyczyć sędziów. Oni również podlegają temu obowiązkowi, więc jeżeli są podejrzenia ze strony Instytutu Pamięci Narodowej, że w przeszłości jakiś sędzia współpracował z aparatem bezpieczeństwa, to należy takie postępowanie

nie przeprowadzić i uchylić immunitet. To jest oczywiste – ocenił.

– Niestety elity post-PRL-owskie ciągle funkcjonują w sądownictwie, chociaż na szczęście już w mniejszym stopniu. To efekt braku lustracji i dekomunizacji środowiska sędziowskiego po 1989 r. Sędziowie to nie są święte krowy. Skoro politycy podlegają obowiązkowi lustracyjnemu, to również sędziowie, na których spoczywa olbrzymia odpowiedzialność wymiaru sprawiedliwości w Polsce, też powinni takiemu obowiązkowi podlegać, więc wydaje się, że te działania IPN są jak najbardziej słuszne i potrzebne – powiedział polityk.

Szczepienia chronią przed niektórymi mutacjami

KORONAWIRUS \ Młodzi nie chcą się szczepić – wynika z najnowszych danych Ministerstwa Zdrowia. Dlatego rząd zapowiada potężną akcję promującą przyjmowanie preparatów przeciw COVID-19, skierowaną do młodzieży. Tymczasem chętnie do programu szczepień zgłaszają się firmy. Zapisy dla zakładów pracy ruszyły we wtorek, a już zarejestrowało się ich ponad 700.

Przed mutacjami wirusa z RPA i Wielkiej Brytanii prawdopodobnie chroni szczepionka Pfizera. Natomiast przed wariantem COVID-19 z RPA oraz Brazylii – trzecia dawka preparatu Moderny.

„Wygląda dobrze! Skuteczność szczepionki BioNTech/Pfizer dla wariantu B.1.351 (z RPA) spada do 75 proc. (przy prawie 90 proc. skuteczności dla B.1.1.7 z Wielkiej Brytanii), jednak utrzymuje się prawie pełna ochrona przed ciężką postacią choroby i śmiercią” – ogłosił na Twitterze wirusolog z Uniwersytetu Jagiel-

ońskiego prof. Krzysztof Pyrc. „Opublikowano pierwsze wyniki badania drugiej fazy, bezpieczeństwa i efektywności trzeciej dawki szczepionki Moderny, uwzględniającej nowe warianty koronawirusa, w tym południowoafrykański B.1.351 i brazylijski P.1. Trzecia dawka jest skuteczna i bezpieczna” – napisał z kolei w mediach społecznościowych o wynikach badań Moderny dr n. med. Paweł Grzesiowski, ekspert Naczelnej Izby Lekarskiej ds. walki z COVID-19.

W związku z tym rząd zamierza namawiać do przyjęcia szczepionki całe spo-

łeczeństwo. A Polacy generalnie chętnie się szczepią. Łącznie w kraju zaszczepionych jest już ponad 12,6 mln osób (w tym ok. 3,2 mln dwoma dawkami). Sporym zainteresowaniem szczepienia cieszą się u pracodawców, którzy od wtorku zgłosili już 700 firm do szczepień całych zakładów pracy.

Z kolei u młodszych roczników – o czym mówił wczoraj szef KPRM Michał Dworczyk – obserwuje się coraz mniejszą chęć zaszczepienia się. Dlatego rząd przeprowadzi wkrótce akcję promującą przyjmowanie preparatów przeciw COVID-19, skierowaną do młodych. Kampanię wspomogą sportowcy i youtuberzy.

– Każdy kolejny rocznik jest mniej zainteresowany szczepieniami. My się z tym liczyliśmy i przygotowaliśmy dużą kampanię profrekwencyjną. Ruszy w maju i wierzymy, że wpłynie na osoby niezdecydowane – mówił Dworczyk w TVP1.

W ostatnich dniach sytuacja epidemiczna w kraju wydaje się stabilna, a dzienna liczba zakażeń koronawirusem nie przekracza 10 tys. Wczoraj wykryto 6431 zachorowań i zanotowano 510 zgonów.

.....
Maria Kobylńska

KONDOLENCJE

Pani Agnieszce Bolescie
Prezes Agencji Mienia Wojskowego
składałam wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

Heronima Bolesty

współautora książki pt. „Katyniacy Ziemi Łosickiej”
miłośnika historii Ziemi Łosickiej

Mariusz Błaszczak
Minister Obrony Narodowej

KONDOLENCJE

Jackowi Fotkowi i Rodzinie
WYRAZY GŁĘBOKIEGO WSPÓŁCZUCIA
Z POWODU ŚMIERCI

OJCA

SKŁADAJĄ

Rady Nadzorcze, Zarządy i Pracownicy
Spółek Grupy Kapitałowej Giełdy Papierów Wartościowych
w Warszawie S.A.

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-6 POLSKA

8-9 ŚWIAT

10 OBRONA NARODOWA

11-19 GOSPODARKA

20-23 PUBLICYSTYKA

24 PODRÓŻE

25 KULTURA

26 SPORT

28 LIZEM

fot. Pixabay/d

ZNISZCZYŁA ŚWIĘTE KSIĘGI

PROFANACJA \ Policjanci z Wronek (wielkopolskie) zatrzymali kobietę podejrzaną o kradzież oraz zniszczenie mszału i lekcjonarza. W trakcie zatrzymania 43-latką naruszyła też nietykalność cielesną interweniujących funkcjonariuszy. Grozi jej do 5 lat więzienia.

Jan Przemyński

Albicla.com/JanPrzemyński

NASZ TEMAT \ Poważne kłopoty finansowe podwarszawskiego portu lotniczego

Niepewna przyszłość lotniska w Modlinie

Kondycja finansowa portu lotniczego w podwarszawskim Modlinie jest fatalna – bez sensownego planu restrukturyzacyjnego może ono zostać zamknięte w niedalekiej przyszłości. Sytuacji nie poprawiają relacje między udziałowcami, wśród których są zarówno instytucje samorządowe, jak i państwowe. „Codzienna” prześwietliła ostatnie wydarzenia związane z lotniskiem w Modlinie, aby ustalić, jaka przyszłość je czeka.

Według wyliczeń niektórych przedstawicieli lotniska w Modlinie może ono przestać funkcjonować jeszcze przed końcem tegorocznych wakacji | fot. Zbyszek Kaczmarek/Gazeta Polska

Mija dziewięć lat, odkąd lotnisko w Modlinie zaczęło obsługiwać loty pasażerskie. Jego budowa pochłonęła ponad 451 mln zł. Port zarządzany jest przez spółkę utworzoną przez marszałka województwa mazowieckiego, do którego należy 36,17 proc. udziałów, Agencję Mienia Wojskowego (31,56 proc.), samorząd Nowego Dworu Mazowieckiego (4,41 proc.) oraz Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” (27,86 proc.).

Z usług lotniska korzystają głównie tanie linie lotnicze – obecnie operuje na nim tylko jedna, Ryanair. Jednak okazuje się, że to się może niedługo zmienić, a podróżujący będą musieli wybierać inne porty lotnicze, gdyż to w Modlinie od dłuższego czasu przeżywa poważne kłopoty finansowe.

Już przed pandemią koronawirusa sytuacja nie była zadowalająca, a ostatnie 12 miesięcy i realia epidemiczne jeszcze ją pogorszyły. Według wyliczeń niektórych przedstawicieli lotniska może ono przestać funkcjonować jeszcze przed końcem tegorocznych wakacji.

Potencjalny inwestor zasiał niezgodę

Kilka tygodni temu do udziałowców portu zgłosił się inwestor, który był skłonny odkupić do 25 proc. udziałów portu w Modlinie od Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze” (PPL). Chodzi o francuską Grupę Egis. PPL jednak nie zgodziły się na ich sprzedaż, tłumacząc, że większa liczba udziałowców nie jest rozwiązaniem problemów, a lotnisko potrzebuje kom-

pleksowego planu restrukturyzacyjnego.

Tę decyzję mocno krytykował marszałek województwa mazowieckiego Adam Struzik. – Jesteśmy w stanie jako samorząd województwa, sami lub z partnerem, tę spółkę rozbudować i rozwinąć, pod warunkiem zgody pozostałych partnerów – mówił Struzik podczas posiedzenia Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, które odbyło się w II połowie kwietnia br. – Każde nasze

działanie jest torpedowane przez PPL – stwierdził.

Na tę wypowiedź zareagował wiceprezes PPL Stefan Świątkowski. – Od roku 2012 Modlin tylko przez jeden rok wygenerował jakikolwiek zysk, do tego niewielki. Nawet przy ogromnym ruchu pasażerskim generował straty. Dlatego PPL nawołują, aby opracować dla Modlina plan restrukturyzacyjny. Bez niego pompowanie publicznych pieniędzy do Modlina może się okazać

ich zmarnowaniem – tłumaczył Świątkowski.

Horata: KE będzie przeciw pomocy publicznej

Do sprawy odniósł się niedawno także Marcin Horała, sekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury i pełnomocnik rządu ds. Centralnego Portu Komunikacyjnego. – W rekordowym dla polskiego lotnictwa 2019 r. to lotnisko i tak notowało straty. To sprawia, że udzielenie mu pomocy publicz-

nej staje się niezwykle trudne w świetle unijnych przepisów – powiedział Horała na jednej z niedawnych konferencji prasowych.

– Gdy rozmawiamy z urzędnikami z Komisji Europejskiej, to – w dużym uproszczeniu – mówią, że firmie, która była zyskowna, a przez COVID-19 i wprowadzane ograniczenia zaczęła ponosić straty, oczywiście można pomóc. Natomiast jeśli firma strukturalnie i od wielu lat, także bez pandemii, przynosiła straty, to dotowanie trwale nierentownego przedsiębiorstwa byłoby niedozwoloną pomocą publiczną – rozkładał ręce Horała.

Potrzeba więcej dobrej woli

„Codzienna” zwróciła się do członków sejmowej komisji infrastruktury z pytaniem, jaka przyszłość czeka port lotniczy w Modlinie oraz czy budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego ma na to jakiś wpływ.

– Polska jest na tyle dużym państwem, że CPK jest projektem niezbędnym. Jego budowa stwarza ogromne możliwości i z pewnością wymusi pewne zmiany na polskim rynku lotniczym. Kwestia przyszłości pozostaje otwarta i zależy od stworzenia dobrego planu biznesowego. Uważam też, że w tej sprawie potrzeba więcej dobrej woli, a mniej politycznych, publicznych przepychanek – powiedział nam Piotr Królz PiS, wiceprzewodniczący komisji infrastruktury.

O opinie prosiliśmy też przewodniczącego komisji, posła Pawła Olszewskiego z Koalicji Obywatelskiej, jednak mimo wcześniejszej deklaracji nie zdołaliśmy uzyskać jego komentarza przed oddaniem tekstu do druku.

Znów gorąco wokół lasów

PRZYRODA \ Do Sejmu wpłynął projekt ustawy zmieniającej Ustawę o lasach. Nowelizacja prawa wywołuje kontrowersje wśród organizacji pozarządowych, które widzą w niej ryzyko prywatyzacji Lasów Państwowych i rozgrabienia majątku publicznego.

Ustawa nowelizująca jest bardzo krótka. „Art. 38e par. 1. Lasy, grunty i inne nieruchomości skarbu państwa pozostające w zarządzie Lasów Państwowych mogą być przedmiotem zamiany na lasy, grunty i inne nieruchomości w przypadkach uzasadnionych potrzebami i celami: 1) gospodarki leśnej albo 2) polityki państwa związanej ze wspieraniem rozwoju i wdrażaniem projektów dotyczących ener-

gii lub transportu służących upowszechnianiu nowych technologii oraz poprawie jakości powietrza” – czytamy w proponowanym przepisie.

Do zmian dołączone jest enigmatyczne uzasadnienie. „Projektowana zmiana, w odróżnieniu od przepisów obecnie obowiązujących, wprowadza jasne kryteria dokonywania zamiany lasów, gruntów i innych nieruchomości skarbu państwa. W przypadkach uzasadnionych potrze-

bami i celami gospodarki leśnej jest to kryterium wartości nieruchomości. Natomiast w przypadkach uzasadnionych potrzebami i celami polityki państwa związanej ze wspieraniem rozwoju i wdrażaniem projektów dotyczących energii lub transportu służących upowszechnianiu nowych technologii oraz poprawie jakości powietrza stosowane będzie to kryterium wielkości powierzchni nieruchomości” – czytamy

w uzasadnieniu. Tak sformułowane założenie nowelizacji Ustawy o lasach niepokoi organizacje pozarządowe. Oznacza to, że – przykładowo – hektar lasu pod Warszawą albo w Katowicach będzie można wyciąć, a w zamian stworzyć las na hektarze ziemi w dowolnym miejscu w kraju. Taka zamiana może się wiązać ze sporymi stratami finansowymi dla samych Lasów Państwowych. Z kolei pod sformulowaniem „popra-

wa jakości powietrza” w zasadzie mogłyby się podpisać zarówno farmy wiatrowe, jak i nowoczesne energooszczędne osiedla.

Na alarm w tej sprawie bi-je białostocka fundacja Ekologiczne Forum Młodzieży, która ponadto przypomina, że projekt ustawy został złożony w Sejmie natychmiast po zmianie na stanowisku dyrektora generalnego Lasów Państwowych. W podobnym tonie wypowiadają się organizacje ekologiczne, w tym m.in. Pracownia na rzecz Wszystkich Istot z siedzibą w Bystrej.

Projekt w Sejmie złożyło 30 posłów Prawa i Sprawiedliwości.

..... (jal)

PRZECIEKI NA MATURZE?

EDUKACJA \ Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej Marcin Smolik złożył w czwartek zawiadomienie do prokuratury w sprawie ewentualnego przecieku treści arkusza egzaminacyjnego z matematyki na poziomie podstawowym.

fot. Jan Środa/Gazeta Polska

fot. Filip Błażejowski/Gazeta Polska

ZADYMIARA PRZED SĄDEM

WOKANDA \ W 2021 r. do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia wpłynęło 5 aktów oskarżenia i 6 wniosków o ukaranie Katarzyny A., aktywistki zadymiarki, znanej jako „Babcia Kasia”.

POLSKA

5

POLITYKA \ Senatorowie liczą szable

PO przetrzyma w Senacie Fundusz Odbudowy

Po tym, jak Sejm przyjął ustawę o ratyfikacji Funduszu Odbudowy, sprawę rozpatrzy Senat. Już zaczęło się liczenie senatorskich szabel, ale wszystko wskazuje na to, że ostateczne głosowanie nie odbędzie się szybko. Najprawdopodobniej Senat rozpatrzy ustawę 29 maja.

Jacek Liziniewicz

Albicla.com/JacekLiziniewicz

W czwartek niektórzy senatorowie już zaczęli się deklaruować, jak zagłosują w sprawie Funduszu Odbudowy. Jan Maria Jackowski na antenie Radia Plus zapowiedział, że zagłosuje przeciwko ratyfikacji. W kręgach PiS deklaracja wywołała jednak podejrzenia, że senator chciałby dołączyć do klubu Solidarnej Polski.

Tymczasem w klubie Zbigniewa Ziobry wcale nie

ma jednomyślności. W Sejmie za ustawą głosował Marcin Warchoń. W Senacie również mogą być niespodzianki. – Liczę na to, że w Senacie będzie bardziej pogłębiona dyskusja niż w Sejmie, ale jak na razie więcej argumentów jest za tym, żeby przyjąć ten dokument – mówi nam Jacek Włosowicz, jeden z dwóch senatorów Solidarnej Polski. Nie wiadomo, jak zachowa się Mieczysław Golba, który wczoraj był dla nas nieuchwytny.

Teoretycznie za Funduszem Odbudowy mogłaby zagłosować Lewica. Tutaj też pojawia się problem. Gabriela

Morawska-Stanecka z Lewicy uważa, że jej partia popełniła polityczny błąd, rozmawiając z PiS. Polityk zapowiada zgłoszenie poprawek. Lewica zamówiła również wiele ekspertów. Nie wiadomo jednak, jak zachowa się drugi polityk Lewicy. Głosy mogliby zapewnić politycy PSL. Jan Filip Libicki poinformował nas, że zgłosuje „za”, mimo że ma wątpliwości co do uczciwości PiS i przyszłego rozdysponowania środków. Na pewno zgłaszane będą poprawki opozycji. Oczywiście jest, że wszystko potrwa również co najmniej do końca maja.

Niemal wszyscy senatorowie PiS zagłosują za przyjęciem Funduszu Odbudowy, na zdjęciu jeden z nich, Marek Martynowski | fot. Wikipedia/d

Wstępnie senatorowie mówią o dacie 29 maja. PiS z kolei chciałoby zamknięcia sprawy do 20 maja. – Mówiąc żartem, być może nad tą ustawą, tymi dwoma zdaniem, najpierw będzie pracowało ego marszałka Grodzkiego, a następnie sam pan marszałek, więc dlatego może to trochę dłużej trwać. Ale rzeczywiście my liczymy na to, że w przyszłym tygodniu najpóźniej Senat zajmie się tym i wróci to do Sejmu, bo wiemy, że bę-

dą poprawki, już są zapowiedziane przez większość senacką. Chyba że w Senacie okaże się jednak, że nie ma większości senackiej i poprawki nie zostaną wniesione, wtedy ustawa już trafia bezpośrednio do prezydenta – mówił wczoraj Krzysztof Sobolewski z PiS. Na dziś najprawdopodobniejszym scenariuszem są poprawki Senatu. W Sejmie poprawki Koalicji Obywatelskiej zostały odrzucone głosami PiS i Lewicy.

Maturzyści po trzecim egzaminie

MATURA \ Wczoraj maturzyści przystąpili do obowiązkowego egzaminu pisemnego na poziomie podstawowym z wybranego języka obcego nowożytnego. Od lat najczęściej wybierany jest język angielski i to z niego przeprowadzony był egzamin. Wczoraj po południu odbył się też nieobowiązkowy egzamin rozszerzony z historii sztuki.

Maturzyści zakończyli wczoraj kolejny etap egzaminu dojrzałości trwającego od 4 maja. Z kolei w piątek odbędą się egzaminy rozszerzone z języka angielskiego, filozofii oraz języka angielskiego na poziomie dwujęzycznym, a w poniedziałek rozszerzone z języka polskiego oraz języków łemkowski i kaszubski.

W 2021 r. egzamin maturalny główny trwa od 4 do 21 maja, w tym część pisemna – od 4 do 20 maja, a część ustna – od 19 do 21 maja, z zastrzeżeniem, że część ustna jest przeprowadzana dla chcących ubiegać się o przyjęcie na uczelnię zagraniczną.

W tym roku z powodu pandemii obowiązują inne zasady

zdawania matur. Egzaminy odbywają się w reżimie sanitarnym, zgodnie z wytycznymi przygotowanymi wspólnie przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, Ministerstwo Edukacji i Nauki, a zatwierdzonymi przez Główny Inspektorat Sanitarny. Egzaminy obowiązkowe pisemne odbywają się na poziomie podstawowym z: języka polskiego, matematyki, języka obcego nowożytnego i języka mniejszości narodowych. Nie ma w tym roku obowiązkowych egzaminów ustnych.

Jak czytamy na Gov.pl (za CKE), w 2021 r. osoby przystępujące do egzaminu maturalnego nie muszą obowiązkowo przystąpić do egzaminu maturalnego z jedne-

go przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym. Każdy absolwent może jednak przystąpić do egzaminu maturalnego z maksymalnie sześciu przedmiotów dodatkowych. Wybory maturzystów w tym zakresie są najczęściej podyktowane wymaganiami rekrutacyjnymi określonymi przez uczelnie.

Tegorocznymi maturzyści na egzamin z przedmiotów dodatkowych na poziomie rozszerzonym najczęściej wybrali m.in.: język angielski (58,5 proc.), matematykę (27,5 proc.), język polski (21,3 proc.), geografę (19,9 proc.) oraz biologię (16,3 proc.).

Egzaminy zdaje 271 tys. tegorocznych absolwentów szkół średnich. Do matury przystępują także abiturienti z lat poprzednich.

Wszyscy abiturienti, którzy z przyczyn losowych lub zdrowotnych nie przystąpią do egzaminów w sesji majowej, będą mogli przystąpić do matury w sesji dodatkowej w czerwcu w dniach 1–16.

5 lipca ogłoszone zostaną ogólnopolskie wyniki tegorocznego egzaminu maturalnego. Egzaminy poprawkowe odbędą się pod koniec sierpnia.

.....
Paweł Tunia
Albicla.com/PawelTunia

Chwała bohaterom!

ROCZNICA \ W czwartek minęła 100. rocznica urodzin Jana Bytnara ps. Rudy, żołnierza Armii Krajowej, bohatera Szarych Szeregów, jednego z czołowych wykonawców akcji tzw. małego sabotażu.

Od marca 1941 r. należał do Szarych Szeregów, a w 1942 r. był komendantem hufca Ochota w Warszawie, przydzielonego do Organizacji Małego Sabotażu „Wawer”. Został aresztowany przez gestapo w nocy z 22 na 23 marca 1943 r. Wytrzymał wielogodzinne bicie podczas przesłuchań,

nie wydał nikogo ze swoich współtowarzyszy z konspiracji. Został odbity przez specjalną grupę harcerską Szarych Szeregów. Zmarł 30 marca 1943 r. z powodu rozległych obrażeń zadanych podczas brutalnych przesłuchań.

.....
Adrian Siwek

PiS w górę, KO w dół

SONDAŻ \ 4 maja Sejm ratyfikował tzw. decyzję o zwiększeniu zasobów własnych Unii Europejskiej, co jest równoznaczne z jej zadłużeniem. Już nieco ponad dobę później Wirtualna Polska przedstawia wyniki sondażu, na podstawie którego można wnioskować o znacznym poparciu Polaków dla decyzji podjętych przez posłów.

Gdyby wybory parlamentarne odbyły się w najbliższą niedzielę, PiS mogłoby liczyć na 35,4 proc. głosów, niemal dokładnie tyle samo co Polska 2050 (20,4) i Koalicja Obywatelska (15,1 proc.) razem wzięte. Ok. 10 proc. gło-

sów otrzymałaby też Lewica, 6 proc. Konfederacja i nieco ponad 5 proc. PSL. Przy frekwencji na poziomie 53 proc., 7,9 proc. pytanym nie wiedziało, na kogo oddałoby głos.

.....
Piotr Korycki

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-6

POLSKA

8-9

ŚWIAT

10

OBRONA NARODOWA

11-19

GOSPODARKA

20-23

PUBLICYSTYKA

24

PODRÓŻE

25

KULTURA

26-27

SPORT

28

LIZEM

Zdaniem senatorów PiS nie ma większych szans na szybkie rozpatrzenie wniosku prokuratury, bo marszałkowi Tomaszowi Grodzkiemu jest na rękę odwlekanie sprawy | fot. Zbyszek Kaczmarek/Gazeta Polska

Tomasz Duklanowski

Wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej Tomasza Grodzkiego prokuratura skierowała do Senatu 22 marca. Trafił on na ręce marszałka Senatu, czyli... samego zainteresowanego. Przez trzy tygodnie w sprawie nie dzia-

ło się nic. W połowie kwietnia senaccy prawnicy doszuli się uchybień we wniosku śledczych i odesłali go „do poprawki” Prokuraturze Generalnej. Błąd miał polegać m.in. na tym, że pod wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej marszałka Grodzkiego podpisał się nie prokurator generalny, ale jego zastępca.

Rekonstrukcyjni targowiczanie

#JEDZIEMY \ Poseł Łukasz Mejza (niezrzeszony) podczas ostatniej debaty w Sejmie nad Funduszem Odbudowy zwrócił uwagę liderowi PO Borysowi Budce, że ten głosuje przeciw projektom składanym przez PiS tylko dlatego, aby zrobić na złość. – W obecnym klubie KO możemy upatrywać grupy rekonstrukcyjnej targowiczanie. Borys Budka i jego parlamentarzyści zapomnieli o tym, że mamy robić robotę dla Polski – zaznaczył poseł w programie „#Jedziemy”.

To Budka wsadził swoją partię pod walec swoich politycznych fantasmagorii i patrzy teraz na coraz bardziej płaskie słupki poparcia – powiedział wczoraj poseł Mejza w programie „#Jedziemy” Michała Rachonia w TVP Info. Zwrócił także uwagę na polityczną bezradność lidera Platformy. – To salto intelektualne w wykonaniu Budki, który kolejną porażkę próbuje wytłumaczyć z gracją akrobaty z połamany nogami. Chciał użyć kilku ostrych jak brzytwa twierdzeń, ale on wziął tę brzytwę do ręki i popełnił poli-

tyczne seppuku – mówi poseł Łukasz Mejza. Polityk nie wróży Budce długiej kariery na stanowisku szefa PO. – On jeszcze jest liderem, ale to jest polityczne samobójstwo na raty. Można powiedzieć, że Borys Budka jest takim Jerzym Brzęczkiem polskiej polityki, tylko nawet trener Brzęczek nie nakazał swoim zawodnikom strzelać samobójstwa. Już dawno zniknęło Borysowi Budce z oczu dobro Polski. Polityki nie da się pisać atramentem nienawiści. Trzeba to robić atramentem odpowiedzialności. A Bo-

rys Budka tego nie zrobił – stwierdził poseł Mejza. Polityk odniósł się także do zachowania polityków Koalicji Obywatelskiej. Przypomniawszy głosowanie w Sejmie było 4 maja – czyli dzień po rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja. – W obecnym klubie KO możemy upatrywać się grupy rekonstrukcyjnej targowiczanie. Borys Budka i jego parlamentarzyści zapomnieli o tym, że mamy robić robotę dla Polski. I nawet jeśli się sprzeczymy co do pomysłu na Polskę, to nie możemy głosować przeciwko Polsce, a takie głosowanie KO właśnie było. Nie można kochać Polski, zabierając jej 770 mld zł – mówił poseł Mejza.

Zwrócił także uwagę na rolę unijnych pieniędzy. – To będą pieniądze wydawane przez kolejne lata. Największymi beneficjentami tych środków zostaną młodzi ludzie, tu nie trzeba być geniuszem ekonomii. Budka z wykształcenia jest ekonomistą i powinien to doskonale rozumieć – żeby widzieć pozytywne skutki wpompowania 770 mld zł w polską gospodarkę, rolnictwo czy samorządy – mówił poseł.

(pt)

GRODZKIGATE \ Sprawa immunitetu ugrzęźnie w Senacie?

Prokuratura: To może być celowe utrudnianie procedury

To próba utrudniania procedury zmierzającej do postawienia korupcyjnych zarzutów marszałkowi Tomaszowi Grodzkiemu – twierdzą śledczy. Senaccy prawnicy odesłali wniosek o uchylenie immunitetu marszałka Senatu „do poprawki”. Prokuratura zmodyfikowała wniosek, ale szansa na to, że trafi on pod głosowanie na najbliższych obradach, jest niewielka.

– Sygnowanie pisma przez zastępcę prokuratora generalnego, a nie przez niego samego, nie odbiera wnioskowi mocy prawnej – twierdzi prokurator Łukasz Łapczyński, rzecznik prasowy Prokuratury Krajowej. – Obiektywnie brak formalny wskazany przez wicemarszałka Senatu RP [który podpisał się pod pismem do prokuratury – przyp. red.] nie istnieje. Takie twierdzenie może być więc pretekstem zmierzającym do utrudniania procedury ws. uchylenia immunitetu. Prokurator Łapczyński dodaje, że prokuratura wielokrotnie kierowała do Sejmu i Se-

natu wnioski o uchylenie immunitetu posłom i senatorom, a pisma przekazujące wnioski były podpisywane z upoważnienia prokuratora generalnego przez jego zastępców. I dotychczas ani Sejm, ani Senat nie kwestionowały prawidłowości przekazania wniosku.

Śledczy uważają, że „wezwanie do poprawienia wniosku było pozbawione podstawy prawnej i uzasadnienia faktycznego”. Mimo to po to, aby nie doszło do kolejnej zwłoki ws. uchylenia immunitetu marszałkowi Grodzkiemu, prokuratura zmodyfikowała wniosek i niezwłocznie przesłała nowy do Senatu.

Kiedy Senat się nad nim pochyla? Sprawa uchylenia immunitetu mogłaby być głosowana na najbliższym posiedzeniu Senatu. Jednak zdaniem senatorów PiS nie ma na to większych szans, bo marszałkowi Grodzkiemu jest na rękę odwlekanie sprawy. Senator Krzysztof Słoń, członek komisji regulaminowej, etyki i spraw senatorskich, po wpłynięciu do Senatu wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej marszałka Grodzkiego liczył na to, że głosowanie w tej sprawie nastąpi w połowie maja. Dziś już nie jest takim optymistą. – Myślę, że może to być czerwiec lub lipiec – kwituje.

Nowy wróg Platformy

OPOZYCJA \ Koalicja Obywatelska i Platforma Obywatelska ten najtrudniejszy czas mają za sobą – zadeklarowała na antenie radia RMF24 Małgorzata Kidawa-Błońska, proponowana niegdyś przez Grzegorza Schetynę na prezydenta Polski. Mimo tak wielkiego entuzjazmu poseł nie odważyła się odpowiedzieć na pytanie red. Roberta Mazurka, czy Borys Budka dobrze sobie radzi w roli szefa partii.

Analizując ostatnie wystąpienia polityków z obozu liberalno-lewicowego, nie da się nie dostrzec wyraźnej zmiany tematów dominujących. Przez ostatnie sześć lat Platforma Obywatelska mówiła niemal wyłącznie o PiS i Jarosławie Kaczyńskim, a obecnie jej główne zainteresowanie przeniosło

się na szeroko rozumianą lewicę. Tak było też w chwili, gdy prowadzący audycję wskazał, że Lewica, przystępując do rozmów z PiS, wiele ugrała dla swojego programu, a PO, bojkotując rozmowy, nie uzyskała nic. „Nie wiem, co Lewica ugrała” – stwierdziła posłanka. Z przeciwnej strony też komplementów nie słychać. Adrian Zandberg z Lewicy, komentując sondaż na temat poparcia wyborców dla ostatniego głosowań w Sejmie, napisał z ironią: „Szokujące! Któż mógł to przewidzieć! Ale grupa wzmoczonych pod przewodnictwem Tomasza Lisa, suflująca kretynską strategię spalonej ziemi i raz po raz wypychająca opozycję na minę, pewnie nadal jest bardzo zadowolona z siebie”. Na krytyce Lewicy skupił się też jeden z jej dawnych liderów, Leszek Miller. Zapytany przez dziennikarzy, jak ocenia rozmowy Lewicy z PiS poprzedzające głosowanie nad ratyfikacją, odparł: „Jestem zniesmaczony, bo ja nie traktuję PiS jako normalnej partii”. Jego zdaniem w niedalekiej przyszłości może dojść do bliższego sojuszu między PiS a Lewicą.

Piotr Korycki

PIZZA

ZA 10 zł

GDY TANKUJESZ ZA MIN. 100 zł*

* Promocja trwa 1-31 maja 2021 r. i dotyczy uczestników Programu VITAY, aplikacji ORLEN VITAY. Uprawnieni do udziału w promocji są Uczestnicy dokonujący na Stacjach Paliw płatności: gotówką, bankowymi kartami płatniczymi, za pośrednictwem usługi ORLEN PAY, kartą przedpłaconą Tank Bank, kartą flotową PKN ORLEN: FLOTA, MIKROFLOTA, OPEN DRIVE (z wyłączeniem BIZNESTANK), e-kartą flotową. Oferta dotyczy tylko wybranych stacji. Regulamin i lista stacji, na których można zrealizować Kupon Promocyjny dostępne są na stacjach oraz na www.stopcafe.pl.

BERLIN \ Lata nagonki na Waszyngton zrobiły swoje

Niemiecka słabość do Rosji i niechęć do USA

Stany Zjednoczone stanowią większe zagrożenie dla demokracji Niemiec niż Chiny czy Rosja – wynika z sondażu przeprowadzonego przez instytut badania rynku Latana. Tak stwierdziło 36 proc. ankietowanych. – W Niemczech istnieje przekonanie, że od współpracy gospodarczej, a czasami również politycznej z Rosją zależy pomyślność Niemiec – mówi „Codziennej” Cezary Gmyz, korespondent TVP w Niemczech.

Paweł Kryszczak

Albicla.com/PawelKryszczak

Sondaż został przygotowany na zlecenie organizacji Alliance for Democracies Foundation. 36 proc. ankietowanych stwierdziło, że to Stany Zjednoczone najbardziej zagrażają niemieckiej demokracji. Odnosnie do Chin w ten sposób opowiedziało się 33 proc. badanych, a w kontekście Rosji – jedynie 29 proc. respondentów.

Zdaniem Cezarego Gmyza, korespondenta TVP w Berlinie, tak negatywne postrzeganie USA wynika m.in. z nagonki, prowadzonej we wszystkich kanałach niemieckiej komunikacji (prasy drukowanej, radia, telewizji, portali internetowych), na Stany Zjednoczone oraz poprzedniego prezydenta Donalda Trumpa. – Nie było chyba miesiąca, żeby któryś z istotnych niemieckich tygodników na swojej okładce nie opublikował karykatury Donalda Trumpa, informując, że prezydent USA jest wielkim zagrożeniem dla światowego bezpieczeństwa – mówi „Codziennej” Gmyz.

Z sondażu przygotowanego przez instytut Latana mogli-

Niemcy niezwykle nisko oceniają możliwe zagrożenia ze strony Rosji. Stąd m.in. stosowanie przez Berlin miękkiej dyplomacji wobec Kremla i prowadzenie z nim interesów, np. budowy gazociągu Nord Stream 2 | fot. Axel Schmidt/Reuters/Forum

śmy się również dowiedzieć, że aż 51 proc. Niemców jest zdania, iż USA wywierają negatywny wpływ na stan demokracji na całym świecie. Jedynie 32 proc. wskazało, że wpływ polityki Stanów Zjednoczonych na demokrację jest pozytywny.

Jak przekonuje Lidia Gibadło z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych

(PISM), tak zły odbiór Stanów Zjednoczonych w niemieckim społeczeństwie wynika też z faktu, że od tego kraju wymaga się więcej. – Zarówno Rosja, jak i Chiny przyzwyczały niemiecką opinię publiczną do łamania zarówno prawa międzynarodowego, jak i praw człowieka. Z kolei od USA wciąż wymaga się więcej jako od przy-

wódcy wolnego świata. Więc w tym stopniu część z decyzji Trumpa, które nie licowały z taką pozycją, zostało odebranych jako niszczące dla demokracji – mówi „Codziennej” ekspertka PISM.

Autorzy raportu Indeksu Percepcji Demokracji (DPI) dostrzegli również tzw. efekt Bidena, który sprawił, że relacje i odbiór Stanów Zjedno-

czonych w oczach Niemców polepszyły się (o ok. 20 proc.), na co wskazuje porównanie badań z tego i zeszłego roku. – Niemcy wiążą z Bidenem dużo większe nadzieje na poprawę relacji transatlantycznych – mówi Lidia Gibadło.

Również Cezary Gmyz zauważa, że prezydentura Joe Bidena polepszyła opinię o USA, ale nie na tyle, aby zupełnie zlikwidować wśród Niemców niechęć do tego kraju. – Niemcy pamiętają, że o losach I i II wojny światowej przesądziło przyłączenie się do konfliktów Stanów Zjednoczonych. Niemcy nie będą wprost tego komunikować, ale jest to odłożone w ich pamięci historycznej – zauważa Gmyz.

A skąd tak niskie postrzeganie zagrożenia ze strony Rosji? – W Niemczech istnieje przekonanie, że od współpracy gospodarczej, a czasami również politycznej z Rosją zależy pomyślność Niemiec. To, że to wielokrotnie się nie sprawdziło, m.in. w czasie obu wojen światowych, nie przeszkadza Niemcom hołdować temu przekonaniu i wykazywać się skrajną hipokryzją – wskazuje Cezary Gmyz. Warto przy tym zauważyć, że Rosja ma o wiele mniejszy potencjał gospodarczy niż np. Polska. – Nasz kraj jest piątym partnerem handlowym Niemiec, a Rosja jest dopiero na 14. miejscu – przypomina korespondent TVP.

W przypadku Chin sytuacja wygląda jeszcze inaczej. Dla Niemiec chiński rynek jest ważniejszy od rosyjskiego, bo Chińczycy w odróżnieniu od Rosjan mają pieniądze i olbrzymią nadwyżkę eksportową. – Niemcy oczywiście zdają sobie sprawę, że Chiny są komunistyczną dyktaturą, ale opłaca się z nimi handlować – zauważa Gmyz.

Szkalował Polskę, dostał misję utworzenia rządu

IZRAEL \ Dotychczasowemu premierowi Benjaminowi Netanjahu nie udało się stworzyć koalicji rządzącej. Misję jej utworzenia otrzymał teraz lider opozycji Ja'ir Lapid. Polityk nie kryje się ze swoją głęboką niechęcią do Polski.

Ja'ir Lapid to przywódca centrowej partii Jesz Atid (Jest Przyszłość), która zajęła drugie miejsce w marcowych wyborach. 57-letni polityk otrzymał od prezydenta Re'uwena Riwlina niecały miesiąc na zebranie większości w parlamencie. Jak oceniają izraelskie media, będzie to jednak bardzo trudne. W przeciwnym wypadku Izraelczyków czekają

kolejne wybory. Nie będzie to dla nich nowością, gdyż już od dwóch lat na tamtejszej scenie politycznej mamy do czynienia z patową sytuacją, w następstwie której czterokrotnie organizowano wybory. Wcześniej misja ta nie udało się dotychczasowemu szefowi rządu Benjaminowi Netanjahu, którego ugrupowanie Likud wygrało wybory. Próbował on zapro-

sić do koalicji m.in. niektórych swoich prawicowych rywali, a także starał się uzyskać przychylność partii reprezentujących arabską ludność Izraela. 71-letniemu Netanjahu w realizacji planu na pewno nie pomogły oskarżenia o korupcję. Według prokuratury miał on wpływać na media, by prezentowały przychylne mu informacje.

Teraz Ja'ir Lapid będzie zapewne szukał poparcia m.in. u Naftalego Bennetta, lidera prawicowej partii Jamina. Jeśli mu się to uda, to może mieć nadzieję na utworzenie koalicji rządzącej dysponującej nieznaczną większością w Knesecie. To by oznaczało, że rządzący Likud znalazłby się w opozycji pierwszy raz od 12 lat.

Ja'ir Lapid, jeszcze jako członek Knesetu, potępił w styczniu 2018 r. uchwalenie przez polski parlament prawa zakazującego obwiniania Polski za zbrodnie popełnione przez hitlerowców w czasie II wojny światowej. „Całkowicie potępiam nowe polskie prawo, które usiłuje zaprzeczyć polskiemu współudziałowi w Holokauście. Zrodził się

on w Niemczech, ale setki tysięcy Żydów zostało zamordowanych, choć nawet nie widzieli niemieckiego żołnierza. Były polskie obozy śmierci i żadne prawo nie może tego zmienić” – napisał wtedy na Twitterze Lapid.

Swoje ataki na Polskę kontynuował po tym, jak został skrytykowany przez Ambasadę RP w Tel Awiwie za szerzenie historycznych kłamstw. W kolejnych wypowiedziach Lapid przekonywał m.in., że Adolf Hitler „utworzył obozy zagłady na polskich terytoriach z powodu polskiego antysemityzmu”.

Petar Petrović
Autor jest dziennikarzem
Polskiego Radia
Albicla.com/PetarPetrovic

POZORNY ODWRÓT ROSJI

UKRAINA \ Rosja wycofała tylko kilka tysięcy żołnierzy, których wysłała pod granice Ukrainy i na Krym. W efekcie, jak ocenia administracja USA, na miejscu nadal stacjonuje ok. 80 tys. wojskowych.

TRZY LOKALIZACJE

SZCZYT \ Wiedeń, Reykjavík, Helsinki – to według portalu Politico miejsca, gdzie może dojść do spotkania przywódców USA i Rosji. Rozmowy mają się odbyć prawdopodobnie w połowie czerwca.

WASZYNGTON \ Po niespodziewanej wolcie USA perspektywa upublicznienia patentów na szczepionki stała się realna

USA za zniesieniem blokady patentowej

Administracja prezydenta Joego Bidena zmieniła zdanie co do praw patentowych szczepionek przeciw COVID-19. Z kolei przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen stwierdziła, że jest gotowa na rozmowy w tej sprawie. Wiele państw, w tym Polska, popiera takie rozwiązanie, ale dotychczas było ono blokowane właśnie przez Waszyngton i Brukselę.

Wiktor Młynarz

Albicla.com/WiktorMlynarz

Pomysł na odebranie koncernom farmaceutycznym praw patentowych do szczepionek przeciw COVID-19 pojawił się, jeszcze zanim którakolwiek z nich trafiła na rynek. Jego zwolennicy uważają, że skoro największą szansę na pokonanie pandemii daje jak najszybsze zaszczepienie odpowiednio dużej części populacji, to dzięki odebraniu patentów uda się to zrobić szybciej, gdyż każda firma

mająca takie możliwości będzie mogła produkować szczepionki, rozwiązując problemy z zaopatrzeniem. Argumentują też, że szczepionki zostały opracowane dzięki bezprecedensowemu wsparciu, także finansowemu, ze strony rządów. Skoro do ich powstania dołożyli się wszyscy obywatele, to wyłączenie koncernów na patenty jest niesprawiedliwe.

Na takie rozwiązanie, popierane oficjalnie przez ponad sto państw, musiałaby jednak wyrazić zgodę Światowa Organizacja Handlu (WTO). Działania w tym kie-

runku były jednak blokowane przez USA i Unię Europejską. Amerykańska przedstawiciel handlowa przy WTO Katherine Tai wydała jednak oświadczenie, w którym stwierdziła, że „administracja prezydenta Bidena mocno wierzy w ochronę własności intelektualnej, ale w celu zakończenia pandemii popiera zniesienie tej ochrony dla szczepionek”.

Co zrozumiałe, zupełnie inaczej zareagowała branża farmaceutyczna. Międzynarodowa Federacja Producentów i Stowarzyszeń Farmaceutycznych (IFPMA)

Pomysł na odebranie koncernom farmaceutycznym praw patentowych do szczepionek przeciw COVID-19 popiera ponad sto krajów | fot. Pixabay/d

wyraziła swoje rozczarowanie i stwierdziła, że taka decyzja, zamiast przyspieszyć, jeszcze spowolni produkcję szczepionek. Zaleciła też, by poszczególne rządy zajęły się przede wszystkim problemami w produkcji podstawowych materiałów ochronnych i medycznych.

Także Unia Europejska zaczyna powoli zmieniać zdanie w tej kwestii. Jeszcze pod

koniec stycznia Komisja Europejska twierdziła, że nie ma planów pozbawienia koncernów praw patentowych. Tymczasem jak informuje agencja AFP, po deklaracji USA przewodnicząca KE Ursula von der Leyen stwierdziła jednak, że „Unia Europejska jest gotowa na dyskusję o każdej propozycji, która odpowie na ten kryzys w efektywny i pragmatyczny sposób”.

Sądowa batalia o wolność słowa i religii

FINLANDIA \ Była szefowa resortu spraw wewnętrznych oraz długoletnia przewodnicząca Chrześcijańskich Demokratów Päivi Räsänen przekonuje, że jest gotowa stanąć przed sądem, by bronić swoich wypowiedzi. Polityk całkowicie odrzuca zarzuty o rzekome obrażanie mniejszości homoseksualnych.

Nie dostrzegam, w jaki sposób mogłabym kiedykolwiek obrazić środowisko homoseksualne, którego godność i prawa od zawsze szanuję i bronię – powiedziała szefowa fińskiego MSW w latach 2011–2015 oraz aktywna działaczka środowisk chrześcijańskich Päivi Räsänen, usłyszawszy zarzuty fińskiej prokuratury. – Pójdę do sądu z pokojem i odwagą, wierząc w to, że Finlandia jest państwem prawa, gdzie wolność wypowiedzi i wyznania są zagwarantowane przez konstytucję. Chrześcijaństwo nie wyrzekło się wiary przed lwami – oświadczyła Finka, promująca tradycyjną rodzinę i wiarę w Boga.

Postawienie Räsänen w stan oskarżenia zakończyło dwuletnie postępowanie, podczas którego prokuratura trzykrotnie przesłuchiwała działaczkę na okoliczność m.in. szerzenia mowy nienawiści w internecie. W toku śledztwa wskazano, że treści umieszczane przez oskarżoną „godzą w dobre imię członków środowiska LGBT oraz kwestionują równość społeczną”, przez co polityk grozi kara do dwóch lat pozbawienia wolności.

W swoich wpisach chrześcijanka przypominała m.in., że zgodnie z nauką Biblii małżeństwo jest związkiem kobiety i mężczyzny, a homoseksualne związki sto-

ją w sprzeczności ze Słowem Bożym i są grzechem. – Do głowy mi nie przyszło, że moje posty, opierające się na wierze chrześcijańskiej, mogłyby kogoś obrazić. Nie odżegnam się od moich wpisów. Nie będę też przeproszać za listy św. Pawła – odpowiada na zarzuty polityk, tłumacząc, że treści, które zamieszczała, manifestują jedynie chrześcijański pogląd na małżeństwo oraz seksualność.

Śledztwo w sprawie Räsänen rozpoczęło się w czerwcu 2019 r., kiedy działaczka Fińskiego Kościoła Luterńskiego oświadczyła, że organizacja nie weźmie udziału w finansowaniu parady równości środowisk LGBT w 2019 r.

Lekarz i polityk, a prywatnie żona pastora i matka pięciorga dzieci, jest wspierana m.in. przez organizację na rzecz praw człowieka ADF International. Jej obrońcy zwracają uwagę na to, że europejskie przepisy wymierzone w mowę nienawiści w coraz szerszym zakresie są stosowane wobec pokojowo nastawionych propagatorów tradycyjnych wartości.

Joanna Kowalkowska
Albicla.com/JoannaKowalkowska

Zhańbiono pomnik wielkiego Polaka

NOWY JORK \ Nieznani sprawcy zdewastowali pomnik bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Policja szuka wandal, którzy obrzucili miejsce pamięci śmieciami i wypisali na pomniku antypolskie hasła.

Specjalna jednostka nowojorskiej policji ds. przestępstw na tle nienawiści prowadzi śledztwo ws. dewastacji pomnika bł. ks. Jerzego Popiełuszki w dzielnicy Greenpoint, kojarzonej z amerykańską Polonią. Nieznani sprawcy wymazali pomnik antypolskimi hasłami, obsypali monument śmieciami, po czym umieścili czarny worek na głowie wyrzeźbionej postaci. W komunikacie amerykańscy śledczy poprosili lokalnych mieszkańców o pomoc w ujęciu sprawców i podkreślili znaczenie miejsca pamięci dla polskiej społeczności. Jednocześnie Amerykanie przypomnieli, że polski duchowny został brutalnie zamordowany w 1984 r. z powodu swojej działalności w Solidarności.

Agresja wymierzona w pomnik zasłużonego Polaka wstrząsnęła polską spo-

łecznością, a lokalne media jednoznacznie potępiły akt wandalizmu. Poruszeni działacze czołowej polonijnej instytucji bankowej w USA Polsko-Słowiańskiej Unii Kredytowej, zadeklarowali, że pokryją koszty oczyszczenia pomnika oraz zainstalują monitoring miejsca pamięci.

– To przykry akt wandalizmu – stwierdził konsul generalny RP Adrian Kubicki, przyjechawszy na miejsce przestępstwa. Przedstawiciel polskiej dyplomacji podziękował policjantom za ich starania w wykryciu sprawców i przypomniał, że bł. ks. Popiełuszko przez całe swoje życie walczył o tolerancję i wolność, które są symbolem amerykańskiej metropolii. Pomnik patrioty, ufundowany przez Polonię, stoi w brooklyńskim parku od 1990 r.

(jk)

WOJSKA PANCERNE \ Indie pilnie szukają lekkich czołgów

Nowe Delhi szykuje się do walk w Himalajach

Wojska Lądowe Indii wystosowały zapytanie o informację (request for information, RFI) w sprawie zakupu 350 lekkich czołgów ważących mniej niż 25 ton. Kwestia zakupu tego sprzętu wojskowego nabrała tempa po starciach między indyjską a chińską armią, które nastąpiły w Himalajach.

Paweł Kryszczak

W ramach wystosowanego zapytania o informację armia indyjska szuka lekkich czołgów o modułowej konstrukcji. Ten gąsienicowy wóz bojowy powinien mieć do dyspozycji systemy do zwalczania zagrożeń z powietrza, a także zdalnie sterowanych systemów strzeleckich.

Czołgi powinny mieć możliwość korzystania z „inteligentnej amunicji”, w tym kierowanych pocisków przeciwpancernych. Taki sprzęt wojskowy ma być wyposażony w pomocniczy zespół prądotwórczy oraz klimatyzację. Wśród zdolności, którymi ma dysponować czołg, ma być też możliwość zwalczania i zakłócania działania dronów.

Obecnie wojska lądowe Indii dysponują czołgami T-90S, noszącymi tam nazwę Bhishma, oraz T-72M1, określonymi jako Ajeya. Czołgi te są zbyt ciężkie, aby operować w górzystym regionie, gdzie muszą jeździć po wąskich drogach, a także pokonywać przeprawy.

Chińczycy już się zaopatrzyli

Aby móc działać w tych niekorzystnych warunkach górskich, strona chińska wprowadziła na służbę lekkie czołgi typu 15, znane też jako VT5, ważące 33–36 ton. Dysponują one armatą czołgową kalibru 105 mm, która jest przystosowana do wystrzeliwania pocisków armatnich o zasięgu do 3 tys. m oraz kierowanych pocisków rakietowych do 5 km.

Na ich uzbrojenie składają się ponadto karabin maszynowy kalibru 12,7 mm oraz granatnik automatyczny kalibru 40 mm. Konstrukcja wyposażona jest w automatyczny system ładowania. Napęd stanowi silnik Diesla o mocy 1000 koni mechanicznych, dzięki któremu czołg może osiągnąć 70 km/h

Lekkie czołgi są przydatne, gdy armia musi operować w górzystym regionie, jeździć po wąskich drogach, a także pokonywać przeprawy | fot. Wikipedia/d

\\ Indie i Chiny to niejedyne kraje, które postanowiły wprowadzić na wyposażenie lekkie czołgi. Wojska Lądowe Stanów Zjednoczonych w ramach programu MPF mają też je wprowadzić na wyposażenie m.in. wojsk powietrznodesantowych. \\

na drogach i ok. 40 km/h na bezdrożach.

Zasięg tego pojazdu wynosi 450 km. Czołg potrafi pokonywać przeszkody terenowe o wysokości 0,85 m oraz poziome nachylenia wynoszące 60 stopni. Przeżywalność załogi jest zwiększona dzięki wyposażeniu konstrukcji w pancerz reaktywny.

Amerykanie w trakcie testów

Indie i Chiny to niejedyne kraje, które postanowiły wprowadzić na wyposażenie

lekkie czołgi. Wojska Lądowe Stanów Zjednoczonych (US Army) w ramach programu MPF (Mobile Protected Firepower) mają też je wprowadzić na wyposażenie m.in. wojsk powietrznodesantowych. Obecnie program MPF jest na etapie testów odbywających się w Fortcie Bragg w Karolinie Północnej, które mają się zakończyć w czerwcu 2021 r. O ten kontrakt rywalizują koncerny zbrojeniowe BAE Systems oraz General Dynamics Land Sys-

tems (GDLS). Jak już pisaliśmy w „Codziennej”, BAE Systems stworzyła prototyp lekkiego czołgu w oparciu o projekt M8 Armored Gun System. Załoga tego pojazdu opancerzonego, ważącego ok. 20 ton bez dodatkowego opancerzenia, ma wynosić trzech wojskowych. Lekki czołg ma być wyposażony w armatę gwintowaną Rheinmetall M35 kalibru 105 mm. Dzięki wyposażeniu w automat ładowania szybkostrzelność wyniesie

nawet 12 strzałów na minutę. Dodatkowe uzbrojenie stanowią karabiny maszynowe kalibrów 12,7 i 7,62 mm. Lekki czołg napędzany jest silnikiem o mocy 550 koni mechanicznych. Zasięg tego pojazdu szacowany jest na 480 km. Z kolei GDLS w ramach programu MPF oferuje zmodernizowaną wersję wozu wsparcia ogniowego z rodziny Griffin. Platforma ma być wyposażona w gładkolufową armatę kalibru 105 mm. Możliwe jest zamontowanie w wieży armat XM360 lub M256A1 L/44 kalibru 120 mm.

Wśród wymagań US Army informowała o możliwości transportu dwóch czołgów w ciężkich samolotach transportowych C-17 Globemaster oraz wyposażeniu ich w działko kalibru 105 bądź 120 mm.

DOCHODY I WYDATKI \ Prosta droga do zrównoważenia domowego budżetu

Finanse gospodarstw domowych pod lupą

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat dochody polskich gospodarstw domowych znacząco wzrosły i poprawiła się własna ocena ich finansów. Jak wynika z badań Głównego Urzędu Statystycznego, ocena sytuacji materialnej systematycznie poprawia się we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych. Choć pandemia COVID-19 nie pozostała bez wpływu na poczucie finansowego bezpieczeństwa w gospodarstwach domowych, to – jak wynika z przedstawionych w tym tekście badań – był on łagodniejszy, niż pierwotnie przewidywano.

Michał Dzierżak

W tekście weźmiemy pod lupę dochody i wydatki gospodarstw domowych w Polsce – z jakich źródeł najczęściej pochodzą środki w domowym budżecie i na co największą ich część wydajemy. Przyjrzymy się także temu, jak gospodarstwa domowe oceniają swoją sytuację materialną i sposób gospodarowania pieniędzmi. Sprawdzimy, jak wyglądają oszczędności i zobowiązania polskich gospodarstw domowych i przeanalizujemy rosnącą liczbę wniosków o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Struktura dochodów i wydatków gospodarstw domowych w Polsce

Dochody

Jak wynika z opublikowanego w maju 2020 r. raportu Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), dotyczącego sytuacji gospodarstw domowych w 2019 r., przeciętny dochód rozporządzalny w gospodarstwie domowym w Polsce wyniósł 1819 zł per capita. Dochód poniżej 2000 zł miesięcznie na osobę posiada 61 proc. gospodarstw domowych w Polsce, a w co trzecim gospodarstwie dochód ten wynosił od 2 tys. do 4 tys. zł. Wyższy niż 4 tys. zł dochód rozporządzalny per capita wskazało tylko nieco ponad

5 proc. gospodarstw domowych. W grupie 20 proc. gospodarstw domowych o najlepszej sytuacji finansowej dochód ten wyniósł średnio 3491 zł, zaś w grupie 20 proc. najuboższych gospodarstw – 711 zł.

Dochód rozporządzalny

Dochód rozporządzalny to suma dochodów gospodarstwa domowego pomniejszona o wartość podatków i składek. W skład dochodu rozporządzalnego mogą wchodzić dochody z: pracy najemnej, pracy na własny rachunek, gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, tytułu własności, wynajmu nieruchomości, ze świadczeń emerytalno-rentowych oraz pozostałych, a także m.in. z darowizn, wygranych w grach hazardowych lub losowych, odszkodowań itp. Dochód rozporządzalny przeznaczany jest na wydatki gospodarstwa domowego lub przyrost oszczędności.

Najwyższy średni dochód rozporządzalny odnotowano w grupie osób pracujących na własny rachunek (2174 zł, 119,5 proc. średniego dochodu rozporządzalnego per capita), a najniższy – w gospodarstwach domo-

wych rencistów (1498 zł, 82,3 proc. średniego dochodu rozporządzalnego na osobę).

Warto dodać, że średni dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych w Polsce systematycznie wzrasta. W 2004 r. wynosił on 735 zł, a w 2014 – 1340 zł.

Skąd polskie gospodarstwa domowe czerpią swoje dochody? Jak wynika z danych GUS, blisko 52 proc. przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego stanowią dochody z pracy najemnej, niespełna 25 proc. – dochody ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, 7,3 proc. – dochody z innych

Dokończenie na kolejnej stronie.

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-6

POLSKA

8-9

ŚWIAT

10

OBRONA NARODOWA

11-19

GOSPODARKA

20-23

PUBLICYSTYKA

24

PODRÓŻE

25

KULTURA

26-27

SPORT

28

LIZEM

fot. Adobe Stock

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA \ Od 2009 r. istnieje możliwość redukcji lub umorzenia posiadanych zobowiązań na mocy przepisów o upadłości konsumenckiej. Ubiegać się o to może osoba fizyczna, nieprowadząca w momencie składania wniosku działalności gospodarczej innej niż jednoosobowa, która stała się niewypłacalna – straciła możliwość regulacji swoich zobowiązań, a jej zaległości przekraczają okres 3 miesięcy. Wniosek zostanie oddalony, jeśli w ciągu ostatnich 10 lat wnioskodawca już ogłaszał upadłość konsumencką.

świadczeń społecznych, ponad 9 proc. – dochody z pracy na własny rachunek, 3,4 proc. – dochody z gospodarstwa rolnego, a 3,7 proc. – pozostałe dochody, m.in. z własności lub najmu.

„W gospodarstwach domowych emerytów odnotowano najwyższy udział dochodów z głównego źródła utrzymania (83,8 proc.), a w gospodarstwach domowych rolników – najniższy (65,7 proc.)” – czytamy w raporcie GUS „Budżety gospodarstw domowych w 2019 r.”.

Wydatki

Zgodnie z danymi opracowanymi przez GUS przeciętne wydatki na osobę w gospodarstwie domowym w 2019 r. wynosiły 1252 zł i stanowiły 68,8 proc. przeciętnego dochodu rozporządzalnego per capita. To najwyższa w obecnych czasach wartość przeciętnych wydatków i zarazem najniższy odsetek ich udziału w dochodzie rozporządzalnym.

Najwyższe przeciętne wydatki notowano w grupie gospodarstw domowych pracujących na własny rachunek (1472 zł, 117,6 proc. przeciętnych wydatków per capita), zaś najniższy – w gospodarstwach domowych rolników (914 zł, 73 proc. przeciętnych miesięcznych wydatków per capita). W gospodarstwach rolników jednocześnie najniższy jest udział przeciętnych wydatków w dochodzie rozporządzalnym i wynosi niespełna 55 proc. Najwyższy odsetek jest za to w gospodarstwach domowych rencistów – 81,6 proc.

Warto zwrócić uwagę, że w grupie 20 proc. gospodarstw domowych o najniższych dochodach udział wydatków w dochodzie miesięcznym wynosi niespełna 60 proc.

Na co polskie gospodarstwa domowe wydają pieniądze? Co czwarta złotówka wydawana jest na żywność i napoje bezalkoholowe. Od lat jest to kategoria mająca największy udział w strukturze wydatków gospodarstw domowych i odsetek wydatków przeznaczanych na żywność i napoje względem wszystkich wydatków oscyluje od kilkunastu lat w granicach 25 proc.

18 proc. wydatków pochłaniają te przeznaczone na użytkowanie mieszkania i energię elektryczną. Tu warto zaznaczyć, że od-

fot. Adobe Stock

setek ten spadł w porównaniu z latami poprzednimi. Najwyższy poziom osiągnął w 2013 r. (20,8 proc.) i ta różnica względem wydatków na żywność wyniosła ok. 4 punkty procentowe (w 2019 r. było to ok. 7 pkt proc.). 9,7 proc. wydatków stanowią wydatki przeznaczone na transport.

Czwartą pod względem wielkości wydatków miesięcznych kategorią jest rekreacja i kultura (6,6 proc.). Za nią – według danych GUS – są wydatki na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (5,6 proc.), zdrowie (5,1 proc.), restauracje i hotele (4,9 proc.) czy odzież i obuwie (4,8 proc.). 6,2 proc. miesięcznych wydatków przeznaczanych jest na „pozostałe towary i usługi”, a 4 proc. to „wydatki pozostałe”. Najmniej miesięcznie wydajemy na edukację (1,5 proc. miesięcznych wydatków).

Ocena gospodarowania finansami

Obraz tego, w jaki sposób polskie gospodarstwa domowe postrzegają swój stan finansów i sposób gospodarowania nimi, daje opublikowany w październiku 2020 r. raport Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) „Oceny sytuacji finansowej gospodarstw domowych”. Autorzy raportu podkreślają, że przed wybuchem pandemii COVID-19 Polacy dobrze oceniali warunki finansowe gospodarstw domowych i byli z nich zadowoleni. Miesiące walki z epidemią nie wpłynęły jednak wyraźnie na zmianę tych ocen. 57 proc. ankietowanych we wrześniu 2020 r. Polaków, pytanych o sposób gospodarowania pieniędzmi w ich gospodarstwach domowych, stwierdziło, że „żyje śred-

nio”, co oznacza, że środki finansowe starczą im na codzienne potrzeby, jednak na większy, poważniejszy zakup potrzebne są oszczędności. Ponad 1/4 Polaków twierdzi, że żyje dobrze i starcza im na wiele „bez specjalnego oszczędzania”. Ponad 12 proc. badanych stwierdziło, że żyje skromnie i musi bardzo oszczędnie gospodarować pieniędzmi.

Warto zwrócić uwagę, że systematycznie, rok do roku, maleje odsetek Polaków, którzy deklarują, że żyją „bardzo biednie” i nie starcza im na codzienne potrzeby – w 2004 r. tak swój stan oceniało 9 proc. Polaków, a we wrześniu 2020 poniżej 0,5 proc. ankietowanych. Znacząco zmalał na przestrzeni kilkunastu lat także odsetek gospodarstw domowych, których członkowie oceniają, że żyją skromnie. W 2004 r. było to 39 proc. badanych, w roku 2015 – 20 proc. i od tego momentu odsetek ten stopniowo spada, aż do 12 proc. w przywoływanym badaniu z września 2020.

CBOS przyjrzało się również temu, jak wygląda ocena materialna gospodarstw domowych w związku z wysokością dochodów per capita w gospodarstwie. O ile w gospodarstwach, gdzie na osobę przypada mniej niż 1,5 tys. zł dochodu miesięcznie, odsetek deklarujący życie skromne lub bardzo biedne wynosi ok. 25 proc., o tyle w gospodarstwach z dochodem per capita powyżej 2 tys. zł odsetek maleje do 2–3 proc.

Na ocenę stanu finansów swojego gospodarstwa domowego mają wpływ również inne czynniki. Osoby z wykształceniem podstawowym oraz osoby starsze częściej deklarują, że żyją skromnie lub biednie.

**\\ Na co polskie gospodarstwa domowe wydają pieniądze? Co czwarta złotówka wydawana jest na żywność i napoje bezalkoholowe. Od lat jest to kategoria mająca największy udział w strukturze wydatków gospodarstw domowych i odsetek wydatków przeznaczanych na żywność i napoje względem wszystkich wydatków oscyluje od kilkunastu lat w granicach 25 proc. **

„Biorąc pod uwagę bardziej szczegółowo określone kategorie społeczne i zawodowe, można powiedzieć, że relatywnie najlepiej żyje się kadre kierowniczej i specjalistom oraz uczniom i studentom, stosunkowo najgorzej – bezrobotnym i rencistom” – możemy przeczytać w raporcie CBOS.

Opracowanie to pozwala dostrzec także pojawiające się w ostatnich kilkunastu latach zmiany dotyczące obaw Polaków związanych z sytuacją materialną ich gospodarstw domowych. W badaniu z września 2020 r. co trzeci Polak jest zdania, że finansowo da sobie radę i jest spokojny o swoją sytuację. 44 proc. badanych martwi się pogorszenia sytuacji materialnej, jednocześnie nie obawiając się biedy. Taką obawę deklaruje za to co piąty Polak, jednak wierzy jednocześnie, że „jakoś sobie poradzi”. W perspektywie ostatnich 16 lat warto zwrócić uwagę na znaczący wzrost liczby osób, które są spokojne o swoją sytuację finansową. W 2019 r. odsetek ten wynosił 41 proc., zaś 15 lat wcześniej – w 2004 r. – jedynie 11 proc. Znacząco zmienił się także w ciągu kilkunastu lat odsetek ankietowanych, którzy obawiają się biedy. W 2004 r. takie obawy deklarowała łącznie ponad połowa Polaków, w ostatnich latach odsetek ten oscyluje wokół 20 proc.

Obecnie prawie taki sam odsetek osób żyjących skromnie lub biednie obawia się ubóstwa (57 proc.), jak osób żyjących dobrze lub bardzo dobrze, spokojnych o swoją sytuację finansową (58 proc.).

Jak planować budżet domowy?

Podstawą właściwego gospodarowania finansami w gospodarstwie domowym jest zaplanowanie budżetu domowego, uwzględniającego m.in. dochód rozporządzalny, wydatki, cele krótko- i długofalowe oraz potrzebę stworzenia poduszki finansowej. Dobrze zaplanowany budżet domowy pozwoli nam uniknąć trudności związanych z niespodziewanymi wydatkami oraz umożliwi gromadzenie środków na konkretne cele.

Na początku należy stworzyć bilans swoich dochodów i wydatków. Obliczamy wszelkie dochody naszego gospodarstwa domowego w określonej perspektywie czasu – np. miesiąca, kwartału lub roku, uwzględniając dochody stałe (np. wynagrodzenie za pracę lub stałe świadczenie) oraz incyden-

talne (np. wygrana w grach losowych, możliwy spadek, zwrot podatku). Równocześnie obliczamy, jakie są nasze miesięczne wydatki.

Pomóc w prowadzeniu listy np. miesięcznych wydatków mogą różne narzędzia cyfrowe, takie jak arkusze kalkulacyjne lub dedykowane programy do prowadzenia budżetu domowego. Wśród wydatków comiesięcznych określamy wydatki stałe – opłaty za czynsz, rachunki za energię, wodę, gaz, internet, raty kredytów, składki ubezpieczeń, opłaty za żłobki, przedszkole itp. – oraz wydatki niestałe – przede wszystkim te dotyczące zakupów, a także są to wydatki na transport, zdrowie, kulturę czy rozrywkę. To właśnie kontrola wydatków zmiennych, które często uzależnione bywają od naszych spontanicznych decyzji zakupowych, pozwala w znacznej mierze na efektywniejsze gospodarowanie środkami w gospodarstwie domowym. W dłuższej perspektywie, np. rocznej, należy uwzględnić także inne możliwe wydatki, np. związane ze świętami, przeglądaniem technicznym auta, zakupem ubrania na zimę.

Gdy nasz bilans po odjęciu wydatków od dochodów będzie dodatni, wówczas należy pomyśleć, co zrobić z nadwyżką. Jeśli nasz bilans wyjdzie na zero lub będzie ujem-

ny, wtedy należy zastanowić się, z których wydatków możemy zrezygnować. Najczęściej, o czym wspomnieliśmy, warto przyjrzeć się wydatkom zmiennym, wśród których nierzadko znajdują się zakupy dokonywane pod wpływem emocji. Spontaniczny i nieprzemyślany zakup okazuje się z czasem często niepotrzebnym wydatkiem, z którego nie będziemy mieli w przyszłości zbyt wielkich korzyści.

Nadwyżka w budżecie powinna skłonić do jej zaoszczędzenia, aby przede wszystkim stworzyć finansowe zabezpieczenie na wypadek niespodziewanych sytuacji. Tutaj możemy wyróżnić dwie „koperty”, do których odłożymy część zaoszczędzonych środków. Pierwsza z nich to fundusz awaryjny – będą to środki, z których – bez drenowania comiesięcznego budżetu – będziemy mogli skorzystać, by zapłacić za naprawę zepsutego lub kupno nowego sprzętu, np. pralki lub lodówki. Druga – to poduszka finansowa, czyli poważniejsze zabezpieczenie, które pozwoli nam na kilkumiesięczne utrzymanie w przypadku nagłej utraty lub zmniejszenia dochodów w gospodarstwie domowym, szczególnie na skutek utraty pracy. Wartość takiej poduszki powinna wynosić co najmniej trzykrotność miesięcznych wydatków gospodarstwa domowego.

Jeśli przy planowaniu naszego domowego budżetu określiliśmy konkretny cel, na który chcemy oszczędzić – np. nowy telewizor, wyjazd wakacyjny itp., należy wówczas stworzyć jeszcze jedną „kopertę”, w której będziemy gromadzić środki właśnie na wyznaczony przez nas cel. Warto jednak wciąż pamiętać o poprzednich dwóch „kopertach”, jeśli wciąż nie posiadamy wystarczającego funduszu awaryjnego i poduszki finansowej.

Oszczędności polskich gospodarstw domowych

Posiadanie oszczędności deklaruje nieco ponad połowa (57 proc.) polskich gospodarstw domowych – tak wynika z przywołanego we wcześniejszych rozdziałach raportu CBOS „Oceny sytuacji finansowej gospodarstw domowych”. Wśród oceniających swój poziom materialny życia jako średni posiadanie oszczędności przez gospodarstwo domowe deklaruje 54 proc. ankietowanych. Wśród osób żyjących skromnie lub biednie jest to odsetek na poziomie 16 proc., zaś

wśród żyjących dobrze lub bardzo dobrze – 80 proc.

Raport daje także odpowiedź na pytanie, na jak długo starczyłyby oszczędności Polaków, gdyby utracili dochody i musieli przeznaczyć zgromadzone pieniądze na bieżące wydatki i utrzymanie, nie obniżając dotychczasowego poziomu życia. Oszczędności niemal 30 proc. Polaków wystarczyłyby na 4 do 6 miesięcy takiego życia, a kolejnych 24 proc. – na okres 2–3 miesięcy. Ponad co piąty Polak deklaruje, że zgromadzone środki pozwalałyby mu na życie na dotychczasowym poziomie przez czas dłuższy niż 6 miesięcy. Oszczędności pozwalające na utrzymanie poziomu życia przez mniej niż 1 miesiąc deklaruje tylko 4 proc. ankietowanych.

Oszczędzanie właśnie na tzw. czarną godzinę deklaruje – według badania Federacji Konsumentów (FK) i Fundacji Rozwoju Rynku Finansowego (FRRF) – 46 proc. Polaków. Dla ponad połowy badanych głównym celem oszczędzania jest gotowość na nieprzewidziane wydatki. Co trzeci Polak oszczędza na wakacje i drobne przyjemności, a co piąty na zakup sprzętu RTV/AGD lub samochodu. Tylko 13 proc. Polaków wskazuje, że celem oszczędzania jest edukacja ich dzieci.

Badanie to obrazuje także, w jaki sposób oszczędzają Polacy. Co trzeci badany deklaruje regularne oszczędzanie poprzez odkładanie co miesiąc „na kupkę” określonej kwoty. Podobny odsetek deklaruje, że odkłada pewną kwotę kilka razy do roku, a 20 proc. – oszczędza sporadycznie, gdy ich konto zasilą dodatkowe środki, np. pochodzące z premii.

Jak wynika z opublikowanego w marcu 2021 r. przez Polski Fundusz Rozwoju (PFR) comiesięcznego zestawienia informacji o oszczędnościach w styczniu 2021 r., wartość depozytów gospodarstw domowych wyniosła blisko 796 mld zł. Oznacza to, że była wyższa w porównaniu ze styczniem 2020 r. o ponad 30 proc.

Jednocześnie warto zauważyć – jak wskazuje opracowanie PFR – że szacowane realne oprocentowanie (uwzględniające inflację) depozytów bieżących w bankach w Polsce na koniec stycznia 2021 r. wynosi -3,6 proc. i jest najniższe w Europie.

W tej samej analizie czytamy, że w trzecim kwartale wszystkie aktywa finansowe netto (po uregulowaniu

zobowiązań) zgromadzone przez gospodarstwa domowe wyniosły prawie 1,6 bln zł. Największą część tych aktywów stanowią środki zgromadzone na depozytach oraz gotówka (52 proc.), a w dalszej kolejności udziały kapitałowe lub jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych (27 proc.) oraz systemy ubezpieczeniowe i emerytalno-rentowe (11 proc.).

W czasie pierwszych miesięcy pandemii COVID-19, jak wynika z raportu FK i FRRF, co trzeci badany naruszył posiadane przez siebie oszczędności, lecz dla blisko połowy Polaków pozostały one bez zmian. 35 proc. ankietowanych jest zdania, że obecna sytuacja gospodarcza zmotywuje Polaków do oszczędzania.

PFR wskazuje, że w związku z obawami wynikającymi z wpływu pandemii COVID-19 na gospodarkę znacząco wzrosła wartość gotówki w aktywach gospodarstw domowych i na koniec III kwartału roku 2020. Jej łączna wartość w oszczędnościach Polaków wyniosła ponad 284 mld zł, co stanowi duży wzrost rok do roku.

W czasie pierwszych miesięcy pandemii COVID-19, jak wynika z raportu FK i FRRF, co trzeci badany naruszył posiadane przez siebie oszczędności, lecz dla blisko połowy Polaków pozostały one bez zmian. 35 proc. ankietowanych jest zdania, że obecna sytuacja gospodarcza zmotywuje Polaków do oszczędzania.

Przeciwnego zdania był co piąty badany.

Zobowiązania finansowe

Posiadanie aktualnie jakichkolwiek zobowiązań deklaruje, jak wskazuje raport CBOS, 43 proc. Polaków, z których zdecydowana większość przyznaje, że spłaca je regularnie. O tym, że polskie gospodarstwa domowe starają się spłacać swoje zobowiązania terminowo, świadczą również badania przeprowadzone przez GUS. We wspomnianym już w tekście raporcie dotyczącym budżetów gospodarstw domowych niemal 94 proc. gospodarstw deklaruje terminowe spłaty, ale dla ponad połowy zobowiązania stanowią „duże obciążenie”.

Jak wynika z danych Komisji Nadzoru Finansowego za styczeń 2021 r., należności od gospodarstw domowych wynoszą łącznie 769,5 mld zł, z czego zobowiązania z tytułu kredytów mieszkaniowych wynoszą 482,6 mld zł, a kredytów konsumpcyjnych – 177,8 mld zł.

Na co Polacy zaciągają kredyty gotówkowe? Jak wynika z badań opublikowanych w raporcie Związku Banków Polskich (ZBP) „InfoKredyt 2019”, najczęstszym celem jest zakup „większych dóbr konsumpcyjnych”, jak np. samochód, ale często kredyt gotówkowy służy także sfinansowaniu remontu mieszkania. 45 proc. Polaków – co pokazują dane z „European Consumer Payment Report” z 2018 r. – nie ma nic przeciwko kupowaniu produktów, „posiłkując się kredytem lub debetem”, ale już tylko prawie co trzeci Polak nic złego nie widzi w kredycie na wakacyjną podróż.

Jak na podejście Polaków do kredytów wpłynęła pandemia COVID-19? Tylko 7 proc. ankietowanych w badaniu FK i FRRF stwierdziło, że w czasie pierwszych pięciu miesięcy pandemii w Polsce musiało zaciągnąć zobowiązanie w związku ze swoją aktualną sytuacją finansową. 90 proc. przyznało, że w tym czasie albo ich zobowiązania się nie zmieniły (59 proc.) albo w ogóle nie mają długów (31 proc.). Polacy zadeklarowali także – co pokazuje wspomniane badanie – że nie planują się zadłużać również w najbliższej przyszłości. Taką wolę deklaruje tylko 8 proc. ankietowanych, jednak aż 37 proc. nie ma na ten temat sprecyzowanej opinii.

Dokończenie na kolejnej stronie.

Stopa oszczędności gospodarstw domowych

Stopa oszczędności to stosunek oszczędności gospodarstwa domowego do jego dochodu rozporządzalnego. Jeśli dochód rozporządzalny naszego gospodarstwa domowego wynosi 10 tys. zł, a udaje nam się z tej kwoty zaoszczędzić 1000 zł, wówczas stopa oszczędności wynosi 10 proc. Jak wskazuje PFR w przywołanej w tekście comiesięcznej analizie, istnieje „silna korelacja pomiędzy PKB per capita danego kraju a osiąganą przez ten kraj stopą oszczędności gospodarstw domowych”. Według przedstawionych w analizie danych Eurostatu, w 2019 r. stopa oszczędności w Polsce wyniosła 3,6 proc. co na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej jest jednym z najniższych wskaźników. Dla porównania, stopa oszczędności na Węgrzech wynosi 11,1 proc., w Czechach – 12,4 proc., a w Niemczech – 18,4 proc.

Według raportu „InfoDług 2021”, przeterminowane zobowiązania kredytowe stanowią ok. 46 proc. wszystkich zaległych zobowiązań. Zdaniem autorów raportu wśród Polaków rosną jednak długi pozakredytowe. Przede wszystkim są to nieuregulowane faktury za usługi telekomunikacyjne, telewizję, energię elektryczną, gaz, czynsze, a także różnego rodzaju grzywny czy mandaty. Łącznie osób, które nie regulują swoich zobowiązań w terminie, było na koniec 2020 roku 2,8 mln. Zaległe zobowiązania pozakredytowe dotyczą ponad 2,25 mln osób. Zgodnie z Indekssem Zaległych Płatności Polaków problemy z uregulowaniem w terminie swoich zobowiązań ma 89 na 1000 osób, a przeciętny dług pozakredytowy wynosił na koniec 2020 r. blisko 20 tys. zł.

Jak wynika z badania „Zadłużenie Polaków”, przeprowadzonego na zlecenie Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej (KRD BIG), do sporadycznych problemów z terminową spłatą zobowiązań przynajmniej 29 proc. Polaków. 5 proc. twierdzi, że zdarzało im się to wiele razy.

Wśród dłużników 29 proc. przyznaje się, że nie płać za telefon, internet lub telewizję. Nieco mniejszy odsetek deklaracji dotyczył niepłacenia czynszu czy rachunków za energię, wodę lub gaz. Co czwarty dłużnik wskazał, że nie reguluje rat zaciągniętych kredytów gotówkowych. Z przywołanego powyżej badania przeprowadzonego dla KRD wynika również, że co trzeci dłużnik nie radzi sobie ze spłatą zobowiązań.

Wśród najczęściej wskazywanych sposobów na wyjście z długów ankietowani wskazywali pożyczkę od rodziny lub znajomych, rezygnację z części wydatków. Nieco mniejszy odsetek dłużników jako skuteczne rozwiązanie wskazuje negocjacje warunków spłaty. Tylko ok. 5 proc. w celu spłaty długów zaciąga zobowiązanie kredytowe w banku – jest to jednak metoda, która w bardzo prosty sposób może wciągnąć w spiralę zadłużenia.

Problem bankructwa i upadłość konsumencka

Co robić, kiedy widzimy, że nie udaje nam się spłacić kolejnych zobowiązań, a zaciąganie na ich spłatę inne zobowiązania zaczynają nas coraz mocniej wpędzać w dług? Pierwszym krokiem do wyjścia ze spirali zadłużenia jest przeanalizowanie swojej obecnej sytuacji pod kątem

Wśród najczęściej wskazywanych sposobów na wyjście z długów ankietowani wskazywali pożyczkę od rodziny lub znajomych, rezygnację z części wydatków. Nieco mniejszy odsetek dłużników jako skuteczne rozwiązanie wskazuje negocjacje warunków spłaty.

tę, wobec kogo mamy największe zobowiązania i jak szybko rosną odsetki. To pozwoli dostrzec, które długi należy spłacać w pierwszej kolejności. Do spłaty potrzebne będą jednak środki i często nie obędzie się bez cięć w budżecie naszego gospodarstwa domowego. Warto zatem przeanalizować, z których wydatków możemy zrezygnować lub w istotnej części je ograniczyć. Należy również rozważyć możliwości uzyskania dodatkowego dochodu, takie jak np. dodatkowa praca czy sprzedaż posiadanej nieruchomości lub nieruchomości.

Przede wszystkim jednak należy pozostawać w kontakcie z wierzycielami i nie unikać negocjacji nad nowym planem spłaty posiadanych zobowiązań. Warto także wziąć pod uwagę możliwość połączenia kilku zobowiązań w jedno w ramach kredytu konsolidacyjnego. Choć zazwyczaj oznacza to dłuższy okres kredytowania, to jednak rata takiego kredytu może być niższa niż suma rat wynikających z poszczególnych zobowiązań.

Od 2009 r. istnieje możliwość redukcji lub umorzenia posiadanych zobowiązań na mocy przepisów o upadłości konsumenckiej. Kto może wnieść do sądu o jej ogłoszenie? Musi to być osoba fizyczna, nieprowadząca w momencie składania wniosku działalności gospodarczej innej niż jednoosobowa, która stała się niewypłacalna – straciła możliwość regulacji swoich zobowiązań, a jej zaległości przekraczają okres 3 miesięcy. Wniosek zostanie oddalony, jeśli w ciągu ostatnich 10 lat wobec wnioskodawcy została ogłoszona upadłość konsumencka.

Wniosek o upadłość konsumencką rozpoznaje sąd, który decyduje o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej, a gdy zostanie ogłoszona – o trybie postępowania upadłościowego. Wówczas wyznaczany jest syndyk, który ustala majątek (jeśli bankrut taki posiada), pozwalający na pokrycie zobowiązań wobec wierzycieli. Następnym etapem będzie sądowe orzeczenie o – zazwyczaj nie dłuższym niż 36 miesięcy – planie spłaty dalszych długów, jeśli takie będą jeszcze istnia-

ły. Sąd – analizując sytuację materialną dłużnika i jego szansę na całkowite wyjście z długów – może zrezygnować z ustalenia planu spłaty i umorzyć jego zobowiązania. Jeśli dłużnik nie posiada majątku, który można włączyć w skład masy upadłościowej i zlicytować, zasadniczo możliwe jest całkowite umorzenie jego długów.

Rok 2020 był rekordowy pod względem ogłoszonych upadłości konsumenckich. Jak wskazuje Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej (COIG), w ciągu całego roku ogłoszono ją wobec 13 084 osób, co oznacza rok do roku wzrost o ok. 65 proc. Na wysoką liczbę wpływ miała szczególnie druga połowa 2020 r., w której orzeczono ponad 70 proc. ubiegłorocznych upadłości. Według COIG wpływ na wzrost ogłoszonych upadłości miała w znaczącej mierze zmiana przepisów, a w szczególności brak konieczności podawania we wniosku powodów niewypłacalności. Przed nowelizacją, która weszła w życie 24 marca 2020 r., sąd mógł oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości, jeśli niewypłacalność została zawiniona przez dłużnika.

Jak podaje Krajowy Rejestr Długów, spośród dłużników, wobec których w drugiej połowie 2020 r. ogłoszona została upadłość konsumencka, ok. 65 proc. figurowała już w KRD BIG, a suma ich zobowiązań wynosiła ponad 310 mln zł. Kto najczęściej w 2020 r. ogłaszał upadłość? Blisko 46 proc. bankrutów to osoby od 30. do 49. roku życia,

zaś kolejne niemal 30 proc. to seniorzy powyżej 60. roku życia. Nieznacznie częściej w 2020 r. upadłość ogłaszały kobiety niż mężczyźni (52,2 proc. do 47,8 proc.).

Bankructwo to ostateczność, ale jednocześnie efekt długiego procesu, którego symptomy można dostrzec znacznie wcześniej. Pierwszym sygnałem niewypłacalności jest nieradzenie sobie ze spłatą rachunków czy zobowiązań. Z danych KRD wynika, że każdy statystyczny bankrut w dniu upadłości miał średnio 37 tys. zł długów wobec ponad dwóch wierzycieli. Jeśli więc wartość zaległych zobowiązań przekracza możliwości spłaty, liczba wierzycieli upominających się o pieniądze rośnie, a długi zaczynają się kumulować, może to być objaw poważnych problemów finansowych, których finałem będzie ogłoszenie upadłości – mówi Adam Łacki, prezes Krajowego Rejestru Długów.

W tekście przeanalizowaliśmy dokładnie dochody i wydatki gospodarstw domowych oraz ich oszczędności i zobowiązania. Opisaliśmy także pokrótce to, w jaki sposób zarządzać domowym budżetem i gdzie szukać możliwości cięć oraz szans na gromadzenie oszczędności. Mamy nadzieję, że przedstawiona przez nas wiedza pozwoli lepiej orientować się w sytuacji materialnej gospodarstw domowych w Polsce i zachęci do stosowania dobrych praktyk we własnym domowym budżecie.

Artykuł dostępny na <https://gpcodziennie.pl/praktyczny-poradnik-finansowy>.

PATRIOTYZM
GOSPODARCZY

/CZYTAJ BEZPŁATNIE/

WYDANIE DOSTĘPNE POD ADRESEM

gpcodziennie.pl/PG

FINANSOWANIE \ Polscy rolnicy mogą korzystać ze środków unijnych Wspólnej Polityki Rolnej za pośrednictwem ARiMR i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). ARiMR przeprowadziła do tej pory 8 naborów wniosków o wsparcie finansowe na „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”, przyznając na nie łączną kwotę blisko 632 mln zł. Do 31 maja 2021 r. trwa 9. nabór wniosków dla nowo powstałych grup i organizacji producentów.

ROLNICTWO \ 100 tys. euro rocznie dla nowej grupy lub organizacji producentów

Razem po sukces

Do 31 maja 2021 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyjmuje wnioski o wsparcie na „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”. To już dziewiąty nabór tego typu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Wspólne działanie pozwala realizować to, co w pojedynkę byłoby trudne czy wręcz niemożliwe. Ta reguła dotyczy również rolnictwa. Przykładem są grupy producentów rolnych.

Rolnicy, którzy zdecydowali się zrzeszyć i podjąć działalność w zorganizowanej formie, jaką jest grupa producentów rolnych lub organizacja producentów, zwielokrotniają siłę ekonomiczną swoich gospodarstw, przez co uzyskują większy dostęp do rynku. Ułatwia to sprzedaż produktów, uzyskiwanie za nie wyższych cen, wynegocjowanie korzystniejszych warunków kontraktów. Działanie zespołowe pozwala także obniżyć koszty produkcji przez wspólne użytkowanie maszyn i urządzeń, wspólne inwestowanie w potrzebną infrastrukturę, a także hurtowe, czyli tańsze zakupy środków do produkcji. Grupy mają też szansę sprostać wciąż rosnącym wymaganiom odbiorców poprzez standaryzowanie produkcji w swoich gospodarstwach czy podnoszenie jakości wytwarzanych produktów.

Tworzenie grup oraz organizacji producentów ma również inny, poza biznesowym, korzystny wymiar. Przyczynia się do integracji społeczności wiejskiej, buduje wśród jej mieszkańców wzajemne zaufanie, uczy podejmowania zespołowych działań, tak ważnych w życiu lokalnych wspólnot.

Unijne środki na start

Te atuty samoorganizacji już dawno docenili zachodnioeuropejscy rolnicy, wśród których zrzeszanie się jest

Zrzeszeni rolnicy mają większe szanse, by sprostać wymaganiom rynku | fot. Adobe Stock

**\\ Tworzenie grup oraz organizacji producentów ma również inny, poza biznesowym, korzystny wymiar. Przyczynia się do integracji społeczności wiejskiej, buduje wśród jej mieszkańców wzajemne zaufanie, uczy podejmowania zespołowych działań, tak ważnych w życiu lokalnych wspólnot. **

powszechną praktyką. Proces mocno wspiera Unia Europejska, przeznaczając w ramach Wspólnej Polityki Rolnej środki na powstawanie grup i organizacji producentów. Polscy rolnicy za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa także mogą z nich korzystać w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W realizowanym aktualnie PROW na lata 2014-2020 ARiMR przeprowadziła do tej pory osiem naborów wniosków o wsparcie finansowe na „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”. Łącznie w tych naborach wpłynęło 487 wniosków, w tym dla 464 z nich Agencja wydała decyzje o przyznaniu pomocy na łączną kwotę blisko 632 mln zł.

Trwa dziewiąty nabór wniosków, który zakończy się 31 maja 2021 r. Dla nowo powstałych grup i organizacji producentów jest to więc szansa, by sięgnąć

po dotację na swoją działalność.

Kto może złożyć wniosek?

Program skierowany jest do nowych grup producentów rolnych, uznanych na podstawie ustawy z 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach (w obecnym naborze wniosków – dotyczy grup uznanych od 18 sierpnia 2020 r.). Grupy muszą składać się z osób fizycznych, prowadzących działalność jako mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo.

O dofinansowanie mogą starać się również organizacje producentów (uznane na podstawie przepisów Ustawy z 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych albo Ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych).

Wsparcia nie mogą otrzymać producenci drobiu, wyrobów z mięsa drobiowego i jego podrobów oraz owoców i warzyw.

Warunki uzyskania wsparcia

W pierwszej kolejności podmiot zrzeszający rolników musi uzyskać osobowość prawną wraz z rejestracją w Krajowym Rejestrze Sądowym – Rejestrze Przedsiębiorców. Kolejnym krokiem jest złożenie wniosku o uznanie za grupę producentów rolnych lub organizację producentów wraz z planem biznesowym do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR. Od daty uznania na potencjalnym beneficjencie ciąży obowiązek realizacji zatwierdzonego planu biznesowego. Dopiero wówczas grupa producentów rolnych lub organizacja producentów może złożyć wniosek o przyznanie pomocy finansowej.

W rejestrach prowadzonych przez dyrektorów oddziałów regionalnych ARiMR znajduje się obecnie 727 grup producentów rolnych posiadających status uznania.

Forma oraz wysokość wsparcia

Pomoc jest realizowana w formie rocznych płatności przez okres pierwszych pięciu lat, następujących po dacie uznania grupy producentów rolnych lub organizacji producentów. Wysokość wsparcia wynosi: w pierwszym roku – 10 proc. przychodów netto, w drugim roku – 9 proc., w trzecim roku – 8 proc., w czwartym roku – 7 proc., w piątym roku – 6 proc. Maksymalny limit przyznawanych środków finansowych to 100 tys. euro w każdym roku pięcioletniego okresu.

Miejsce składania wniosku

Wnioski o przyznanie pomocy należy składać do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR. Można to zrobić elektronicznie za pośrednictwem skrzynki podawczej ePUAP albo przesłać przesyłką rejestrowaną, nadaną w placówce Poczty Polskiej lub złożyć osobiście, lub przez upoważnioną osobę, np. za pośrednictwem wrzutni.

Więcej informacji: na portalu internetowym – www.arimr.gov.pl, pod numerem bezpłatnej infolinii – tel. 800-38-00-84 oraz w punktach informacyjnych w biurach powiatowych i oddziałach regionalnych ARiMR.

.....
Materiał powstał we współpracy z ARiMR

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. Materiał opracowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Instytucja Zarządzająca PROW 2014 - 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

TYLKO 52 GMINY REALIZUJĄ DZIAŁANIA DOTYCZĄCE PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM SUSZY

GOSPODARKA WODNA \ Deficyt wody w Polsce jest strukturalnym wyzwaniem, które wymaga kompleksowego podejścia i przygotowania długofalowej strategii – mówił w czwartek minister klimatu i środowiska Michał Kurtyka podczas seminarium online na temat przeciwdziałania suszy. Według danych resortu tylko 52 gminy w Polsce realizują jakiegokolwiek działania dotyczące przeciwdziałania skutkom suszy.

GIEŁDA \ Polska trzecim odbiorcą bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie

Wciąż przyciągamy obcy kapitał

Polski rynek kapitałowy szybko się rozwija. Wczoraj zaczęły się zapisy na akcje Pepco Group, a wartość oferty to aż 4,72 mld zł. Zdaniem ekspertów bieżący rok może być najlepszy od lat pod względem liczby debiutów na naszej giełdzie. Polska – obok USA i Hiszpanii – jest w czołówce krajów przyciągających zagraniczny kapitał.

Mariusz Andrzej Urbanke

Pepco Group to firma znana na świecie, która mogłaby przyciągać kapitał na wielu rynkach, a mimo to wybrała naszą Giełdę Papierów Wartościowych, powiększając tym samym liczbę zagranicznych firm notowanych w Warszawie. Grupa prowadzi działalność w dwóch segmentach rynkowych – prowadzi sieć sklepów z ofertą artykułów spożywczych oraz sieć wielobranżowych sklepów dyskontowych oferujących ubrania dla całej rodziny.

– Publikacja naszego prospektu to kolejny ważny krok w kierunku wprowadzenia Pepco Group na warszawską giełdę. Działamy w bardzo atrakcyjnym sektorze dyskontów detalicznych i jesteśmy pewni, że wszystkie nasze marki mają przed sobą znaczą-

Debiutem na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie jest zainteresowanych coraz więcej podmiotów

| fot. Maciej Łuczniwski/Gazeta Polska

cy potencjał wzrostu. Grupa ma jasno przyjętą strategię, zakładającą zwiększenie w perspektywie długoterminowej liczby sklepów Pepco i Dealz w całej Europie o ponad 8 tys. – powiedział Andy Bond, dyrektor generalny Pepco Group. To jedna z największych ofert, ale spółka zapowiada-

jących debiut w tym roku na polskiej giełdzie jest znacznie więcej. Na liście planujących debiut w Warszawie dominują przede wszystkim producenci gier, ale są też firmy biotechnologiczne, odzieżowe czy informatyczne. Dzięki temu polski rynek kapitałowy szybko się rozwija.

Polska od dłuższego czasu jest trzecią w Europie preferowaną lokalizacją dla inwestycji zagranicznych. Jak informuje Polska Agencja Inwestycji i Handlu, w 2020 r. PAIH obsłużyła blisko 200 projektów inwestycyjnych o wartości prawie 40 mld zł, a łączna wartość wspieranych przez

agencję inicjatyw zbliżyła się do 9 mld euro. Agencja pracuje obecnie nad nowymi narzędziami wsparcia i przygotowuje się na różne scenariusze związane z pandemią.

Warto w tym miejscu przytoczyć dane Konferencji Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD), z których wynika, że z powodu pandemii globalne przepływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych spadły w ubiegłym roku aż o 49 proc. względem 2019 r. Prognozowane przez genewską organizację odbicie ma nastąpić dopiero w 2022 r. Polska utrzymuje jednak swoją pozycję. Na początku tego roku Polska była trzecim, po USA i Hiszpanii, odbiorcą bezpośrednich inwestycji zagranicznych na świecie. Ich wartość wynosiła 1,2 mld dol. – informuje serwis fDi Intelligence.

Rząd chce uniknąć podwyżek cen prądu

ENERGIA \ Robimy wszystko, aby uniknąć podwyżek opłat za energię w związku z rosnącymi cenami uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) – zapewnił wicepremier i minister aktywów państwowych Jacek Sasin. Zwrócił przy tym uwagę, że w tej sprawie konieczne będzie porozumienie z Komisją Europejską.

W miniony wtorek po raz pierwszy w historii cena uprawnień do emisji CO₂ w Unii Europejskiej przekroczyła 50 euro za tonę. Od początku roku ceny praw do emisji wzrosły o ponad 50 proc. Przed rokiem cena wynosiła ok. 20 euro za tonę. Eksperci szacują, że do końca tej dekady ceny uprawnień mogą sięgnąć nawet 90 euro za tonę.

– Rzeczywiście mamy do czynienia z gwałtownym wzrostem opłat za emisję CO₂. To jest bardzo trudna dla Polski i dla naszej gospodarki sytuacja, ponieważ mamy wciąż, mimo wielu działań, które zostały podjęte, energetykę opartą przede wszystkim na węglu – przyznał Sasin. Mimo to – jak zapewnił – rząd prowadzi działania mające zapobiec podwyżkom cen energii.

– W Ministerstwie Aktywów Państwowych przy-

gotowaliśmy cały projekt transformacji sektora energetycznego. Zakłada on oddzielenie aktywów węglowych od spółek energetycznych, danie tym spółkom możliwości inwestowania, pozyskiwania finansowania dla szybkich inwestycji w inne źródła energii niż węgiel – zaznaczył wicepremier.

Jak wyjaśnił, chodzi o inwestycje w: energetykę gazową, energetykę odnawialną, offshore, czyli morskie farmy wiatrowe, a w przyszłości także w energetykę jądrową. – Wszystko to spowoduje, że unikniemy tych złych konsekwencji polityki klimatycznej UE – stwierdził Sasin.

– Według ekspertów, gdyby Polska nie podjęła żadnych działań w kierunku transformacji energetyki, to w bardzo krótkim czasie wzrost cen energii dla polskich ro-

dzin byłby bardzo odczuwalny, a rachunki wzrosłyby rocznie o 250 zł – powiedział wicepremier.

Na antenie Polsat News mówił też o tym, że nie jest w stanie przewidzieć, jaka będzie dalsza polityka klimatyczna UE. – Widzimy, że zmienia się ona bardzo szybko i rzeczywistość, w której byliśmy jeszcze dwa, trzy lata temu, była inna niż dziś, gdy ceny energii są dużo wyższe. Mogę zapewnić, że robimy wszystko, aby wygrać ten wyścig, byśmy jak najszybciej zdołali przestawić naszą energetykę na inne źródła, które pozwolą Polakom korzystać z taniej energii – powiedział Sasin.

Zwrócił przy tym uwagę, że w sprawie cen energii konieczne będzie porozumienie z Komisją Europejską.

.....
(jak, PAP)

Podatek od pensji coraz mniejszy

FINANSE \ Przeciętnie zarabiający singiel w Polsce po odjęciu podatku PIT i obowiązkowych składek na ZUS i NFZ otrzymywał 72 proc. oficjalnego wynagrodzenia. Przeciętnie zarabiająca rodzina w 2020 r. zatrzymywała zaś 77 proc. zarobków brutto. W rankingu państw UE Polska awansowała przez rok o dwa miejsca.

Choć w obu przypadkach znajdujemy się poniżej unijnej średniej (odpowiednio 73 proc. i 79 proc.), to jednak w ciągu ostatniego roku awansowaliśmy o dwa miejsca. Jak wynika z raportu PwC „Wpływ COVID-19 na podatki pracowników”, w 2020 r. nasz kraj znalazł się na 14. miejscu pod względem obciążeń PIT i ZUS osób bez rodziny, zarabiających przeciętne wynagrodzenie.

Polski singiel otrzymuje do dyspozycji 72 proc. pensji. Oznacza to wzrost o dwa miejsca w porównaniu z 2019 r. Awans wynika głównie ze spadku bazowej obniżki stawki PIT do 17 proc. i wzrostu kosztów uzyskania przychodu (z 1335 do 3000 zł rocznie). Eksperci PwC wskazują, że dzięki obniżce obciążeń podatkowych poprawił się obraz Polski w porównaniu do

innych państw UE. Atrakcyjność naszego kraju mogłaby dodatkowo wzrosnąć, gdyby np. znacznie podwyższono kwotę wolną od podatku.

Według PwC najmniejsze obciążenia fiskalne dotyczą samotnych na Cyprze, bo zatrzymują oni 88 proc. pensji brutto. Największe podatki płać zaś w Rumunii, otrzymując tylko 59 proc. wynagrodzenia.

W przypadku rodzin, które przy przeciętnym wynagrodzeniu zachowują 77 proc. z kwoty brutto, Polska awansowała z 19. na 17. pozycję. Najlepsza podatkowo jest sytuacja rodzin w Irlandii, które zachowują 89 proc. płacy. Największe zaś obciążenia stosuje się wobec rodzin w Rumunii, którym do dyspozycji pozostaje 59 proc. wynagrodzenia brutto.

.....
(a.mac.)

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-6 POLSKA

8-9 ŚWIAT

10 OBRONA NARODOWA

11-19 GOSPODARKA

20-23 PUBLICYSTYKA

24 PODRÓŻE

25 KULTURA

26-27 SPORT

28 LIZEM

KONGRES 590 \ PFR i BOŚ wesprą budowę wiatrowych farm na Bałtyku

Czas przejść do ofensywy

Stworzyliśmy mechanizmy, które nie tylko służą przetrwaniu, ale pozwalają wierzyć, że wkrótce polska gospodarka odzyska wigor i powróci na ścieżkę wzrostu. Już czas, aby od obrony przejść do inwestycyjnej ofensywy – powiedział premier Mateusz Morawiecki, inaugurując drugi dzień obrad Kongresu 590.

Jan Kamieniecki

Drugi i ostatni dzień Kongresu 590 otworzyło wystąpienie szefa rządu, który podkreślił, że to najlepsze miejsce, aby rozmawiać o tym, jak polska gospodarka może przezwyciężyć kryzys i jak może się rozwijać. – To tu wykuwały się idee rozwoju naszego kraju. Tutaj też musi toczyć się dyskusja o perspektywach na przyszłość, o nowych inwestycjach, o przełomowych innowacjach – zaznaczył Morawiecki.

Zdaniem premiera w efektywnej gospodarce każdy sektor ma swoją rolę do odegrania. Zadaniem rządu jest zaś stwarzanie optymalnych warunków do prowadzenia biznesu i do inwestowania, ale też wspieranie dziedzin, bez których pomyślny rozwój kraju byłby niemożliwy.

Wierzę, że wkrótce polska gospodarka odzyska wigor – powiedział premier Mateusz Morawiecki | fot. mat. pras./d

– Stworzyliśmy mechanizmy, dzięki którym uratowano ponad 5 mln miejsc pracy i mamy najniższe bezrobocie w całej UE – przypomniał.

Szef rządu wierzy, że wkrótce polska gospodarka odzyska

wigor i powróci na ścieżkę wzrostu, po której kroczyła przed nadejściem pandemii. – Już czas, aby od obrony przejść do ofensywy inwestycyjnej. Wezwaniem do działania jest hasło tegorocznego

kongresu, czyli „Polska 2030”. Dla mnie Polska roku 2030 to Polska po wdrożeniu Krajowego Planu Odbudowy, tego nowego planu Marshalla, którego tym razem nikt nam nie odbierze – zapewnił premier.

Według Morawieckiego realizacja tych planów to polska droga do nowoczesności, dzięki której wreszcie dogonimy najbardziej rozwinięte gospodarki Zachodu. – To w pełni funkcjonalny Centralny Port Komunikacyjny, nowy port zewnętrzny w Gdyni, otwarty przekop przez Mierzę Wiślaną, wielkoskalowe farmy wiatrowe na Bałtyku, to dookończony system 8 tys. km dróg i wreszcie innowacyjna i konkurencyjna gospodarka wsparta przez technologie cyfrowe – podsumował szef rządu.

Podczas drugiego dnia Kongresu 590 dużo uwagi poświęcono m.in. odnawialnym źródłom energii. – W ramach najbliższej aukcji OZE spodziewamy się zakontraktowania ok. 600 MW mocy wiatrowych i 1800 MW mocy w fotowoltaice – przekazał wiceminister klimatu i środowiska Ireneusz Zyska. Jak dodał, w 2024 r. moc zainstalowana w lądowych farmach wiatrowych wyniesie ok. 12 GW. Z kolei PFR i BOŚ zapowiedziały, że wesprą łańcuchy dostaw na potrzeby budowy farm wiatrowych w polskiej części Bałtyku.

(PAP)

Cyfrowy złoty na razie niepotrzebny

FINANSE \ Cyfrowy pieniądź emitowany przez bank centralny jest nieunikniony. Jeśli sami go nie wprowadzimy, będzie ryzyko, że w użyciu pojawi się u nas cyfrowe euro czy dolar – uważa Marek Dietl, prezes GPW. Narodowy Bank Polski przygląda się sprawie, ale na razie nie widzi przesłanek, aby wprowadzać e-złoty.

Zdaniem prezesa Dietla wszystko zmierza w stronę wprowadzenia pieniądza cyfrowego. Takie projekty prowadzą m.in. Chiny i Europejski Bank Centralny. – Gdy nie wprowadzimy cyfrowego złotego, to – chcąc nie chcąc – będziemy używać cyfrowego juana, dolara czy euro, bo będzie to wygodniejsze i płynniejsze – uważa. Przekonuje, że gdyby NBP wyemitował cyfrowe złoto, nie potrzebowalibyśmy pośrednictwa żadnych instytucji finansowych do zawierania transakcji.

Innego zdania jest Marta Gajęcka z Narodowego Banku Polskiego, uczestnicząca wraz z prezesem GPW w panelu poświęconemu cyfryzacji walut. – Na ten moment nie ma potrzeby wprowadzania cyfrowego pieniądza. Niemniej NBP przygląda się temu, co robią inne banki centralne – stwierdziła.

Z tych obserwacji wynika, że prowadzone prace mają

na celu rozwiązanie konkretnych problemów. W Szwecji na przykład spada udział gotówki w obrocie. Z kolei inne kraje rozważają, jak zwiększyć efektywność transakcji transgranicznych. – U nas takie przesłanki, by wprowadzać pieniądź cyfrowy, się nie pojawiają – podkreśliła Gajęcka.

Inaczej niż w Szwecji, w Polsce podczas pandemii o 35 proc. wzrosło zapotrzebowanie na gotówkę. – Pieniądź cyfrowy musi być powiązany z bezpiecznymi, niezawodnymi systemami. Obecnie nie ma na świecie systemu, który dawałby 100 proc. bezpieczeństwa. Systemy oparte na blockchainie nie dają takich gwarancji. Poza tym są uzależnione od energii – powiedziała przedstawicielka NBP.

Bank centralny informował już, że zamierza opublikować w tym roku raport zawiera-

jący wyniki analiz dotyczących wprowadzenia cyfrowego pieniądza NBP. Prof. Adam Głapiński, szef NBP, uważa, że w tej chwili cyfrowy złoty byłby do niczego nieprzydatny. Zresztą dotychczas tylko dwa kraje wprowadziły pieniądź cyfrowy banku centralnego, m.in. Bahamy.

Według raportu Europejskiego Banku Centralnego z jesieni cyfrowe euro byłoby pieniądzem banku centralnego w postaci elektronicznej – tak jak banknoty, ale w formie cyfrowej – dostępnym dla wszystkich ludzi i firm. Pozwalałoby szybko, łatwo i bezpiecznie dokonywać codziennych płatności. Nie miałoby zastąpić gotówki, tylko stanowić dodatkowy środek płatniczy. Jak podkreślił EBC, Eurosystem nadal będzie emitował gotówkowy pieniądź.

(lus, PAP)

Gospodarcze nagrody prezydenta Dudy

UROCZYSTOŚĆ \ Andrzej Duda wręczył nagrody wyróżniającym się firmom w ramach XVIII edycji Nagrody Gospodarczej Prezydenta RP. Uroczystość towarzyszyła Kongresowi 590, ale z powodu epidemii odbyła się w Pałacu Prezydenckim.

W kategorii lider małych i średnich przedsiębiorstw laureatem została firma APS Energia, projektująca i produkująca systemy tzw. zasilania gwarantowanego. W kategorii narodowy sukces wyróżniona została firma Columbus Energy S, która obecnie jest jednym z największych dostawców usług na rynku instalacji fotowoltaicznych w Polsce.

Nagrodę w kategorii międzynarodowy sukces otrzymał projektant i producent luksusowych katamaranów oraz wielokadłubowych jachtów – Sunreef Venture. W kategorii odpowiedzialny biznes prezydent wyróżnił firmę Suempol, która po kilku latach zajmowania się przetwarzaniem krewetek podjęła się przetwórstwa łososia.

W ostatniej głównej kategorii firma rodzinna prezydent wyróżnił spółkę Izodom 2000 Polska, która zajmuje się projektowaniem i produkcją spe-

cialistycznych technologii i materiałów budowlanych przeznaczonych do budowy domów pasywnych i wysoce energooszczędnych.

W ramach kategorii specjalnych – w rywalizacji na najlepszy polski start-up zwycięzcą została firma Airly, która stworzyła inteligentny i kompletny system monitoringu jakości powietrza. W kategorii badania + rozwój wygrała firma StethoMe, która opracowała elektroniczny stetoskop wykorzystujący mobilną aplikację oraz algorytmy sztucznej inteligencji.

Nagrodą indywidualną prezydent wyróżnił laryngologa i audiologa prof. dr hab. n. med. Henryka Skarżyńskiego, który jest twórcą i dyrektorem Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu oraz Światowego Centrum Słuchu w Kajetanach.

(jak, PAP)

UMOWY NA DOSTAWY PRODUKTÓW ROLNYCH MUSZĄ MIEĆ OKREŚLONĄ CENĘ

ROLNICTWO \ Umowa między rolnikiem a odbiorcą produktów rolnych musi zawierać cenę oraz zasadę jej obliczania, a podstawowy termin płatności nie powinien przekroczyć 30 dni – wyjaśnił Tomasz Chróstny, prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. – Dostawca i nabywca po przeczytaniu umowy powinni znać swoje prawa i obowiązki. Niezwykle istotne jest też, aby były one równe dla rolnika i jego kontrahenta – dodał.

FINANSE \ Ponad 1,4 mln Polaków część wynagrodzenia dostaje nieoficjalnie

W mikrofirmach często płacą pod stołem

Nawet 6 proc. wynagrodzeń w Polsce może być wypłacanych pod stołem. Zjawisko to dotyczy niemal co trzeciej (31 proc.) osoby zatrudnionej w mikrofirmach – wynika z obliczeń Polskiego Instytutu Ekonomicznego. Ma to poważne konsekwencje gospodarcze.

Andrzej Ratajczyk

Płacenie pod stołem zaburza konkurencję na rynku, sprawiając, że uczciwe przedsiębiorstwa mają gorszą pozycję niż firmy stosujące nieuczciwe praktyki. Skutkuje także znaczącym ubytkiem dochodów sektora finansów publicznych, którego straty wynoszą ponad 17 mld zł rocznie. To wartość porównywalna z luką VAT (19 mld zł) albo luką CIT (22 mld zł) w Polsce.

– Z punktu widzenia pracowników płacenie pod stołem zmniejsza ich bezpieczeństwo socjalne. Od nieoficjalnej części wynagrodzenia nie są bowiem odprowadzane składki. W rezultacie zaniżone są niektóre świadczenia, takie jak zasiłek chorobowy czy macierzyński, oraz przyszłe emerytury pracowników – komentuje Jakub Sawulski, kierownik zespołu makroekonomii PIE.

Ponad 17 mld zł rocznie wynoszą straty sektora finansów publicznych w rezultacie pozaformalnego wypłacania wynagrodzeń
| fot. Pixabay/d

Według raportu „Skala płacenia pod stołem w Polsce” ok. 6 proc. wszystkich wynagrodzeń w Polsce jest wypłacanych poza oficjalną ewidencją. Szczególnie często to zjawisko występuje wśród pracowników mikrofirm, w których od-

setek osób otrzymujących część wynagrodzenia pod stołem wynosi 31 proc., wobec 11 proc. w przedsiębiorstwach o liczbie pracowników 10 i więcej. Ogółem liczba osób otrzymujących część wynagrodzenia pod stołem wynosi

ponad 1,4 mln. Co istotne, dotyczy to przede wszystkim pracowników, którzy formalnie uzyskują niskie dochody. Płacenie pod stołem jest najbardziej powszechne w branżach świadczących drobne usługi, związane m.in. z: zakwa-

terowaniem, gastronomią, urodą, rozrywką i rekreacją. 35 proc. przedsiębiorców z tych branż uważa, że co najmniej 20 proc. wynagrodzeń jest wypłacanych pod stołem, a łącznie ponad połowa wskazuje na występowanie zjawiska w jakiejkolwiek skali. Inne branże, w których stosunkowo często dochodzi do takiej sytuacji, to handel i budownictwo. W opinii ekspertów jedną z przyczyn występowania zjawiska płacenia pod stołem jest wysokie opodatkowanie niskich wynagrodzeń. – O ile klin podatkowy dla średnich i wysokich wynagrodzeń jest w Polsce umiarkowany na tle innych państw, o tyle dla osób zarabiających połowę przeciętnego wynagrodzenia wynosi blisko 40 proc. To mechanizm zachęcający do przekazywania części wynagrodzenia nieoficjalnie w celu uniknięcia kosztów związanych z opodatkowaniem – wyjaśnia Sawulski.

OGŁOSZENIE PŁATNE

OGŁOSZONE PRZETARGI NA TERENY ROLNE, TURYSTYCZNE I INWESTYCYJNE

ODDZIAŁ TERENOWY W OLSZTYNIE
10-448 OLSZTYN, UL. GŁOWACKIEGO 6
TEL. 89 52-48-800, FAX. 89 52-48-802

Sekcja Zamiejscowa	Adres	Telefon	Sekcja Zamiejscowa	Adres	Telefon
Elbląg	ul.Nowodworska 10B	(55) 230-65-20	Bartoszyce	ul.Kętrzyńska 45A	(89) 762-79-10
Grabin	Grabin 17	(89) 642-56-40	Działdowo	ul.M.Skłodowskiej-Curie 35	(23) 698-07-80
Kamionek	Kamionek 25	(89) 624-32-12	Morąg	ul.Dworcowa 13	(89) 757-85-20
Korsze	ul.W.Polskiego 41A	(89) 754-26-20	Elk	ul.Zamkowa 8	(87) 621-74-60
Lidzbark Warm.	ul.Ornecka 6	(89) 767-78-10	Olecko	ul.Os.Lesk 20	(87) 523-43-10
			Bystry	Bystry 6A	(87) 428-42-51

Lp.	Powiat	Gmina	Działka			Charakter nieruchomości	Rodzaj przetargu	Cena wywoławcza (w zł)	Czynsz wywoławczy (w zł)	Termin przetargu		Miejsce przetargu	Informacje pod tel.
			obręb	numer	powierzchnia ogółem w ha					data	godzina		
1	olsztyński	Dobre Miasto	Kabikiejmy Dolne	67	0,9700	rolna	nieograniczony	47 600,00	xxx	21.05.2021	10:00	SZ Lidzbark Warmiński	897677810
2	ostródzki	Miasto Ostróda	Nr 4 Ostróda	107/16, udz. 177/1000 w dz. 107/18	0,1007	nierolna	nieograniczony	85 000,00	xxx	21.05.2021	11:00	SZ Grabin	896425648
3	ostródzki	Miasto Ostróda	Nr 4 Ostróda	107/15, udz. 156/1000 w dz. 107/18	0,0890	nierolna	nieograniczony	80 000,00	xxx	21.05.2021	10:00	SZ Grabin	896425648
4	ostródzki	Miasto Ostróda	Nr 4 Ostróda	107/17, udz. 463/1000	0,2636	nierolna	nieograniczony	180 000,00	xxx	21.05.2021	12:00	SZ Grabin	896425648
5	lidzbarski	Lubomino	Lubomino	216/1	0,5952	nierolna	nieograniczony	37 700,00	xxx	21.05.2021	13:00	SZ Lidzbark Warmiński	89 7677813
6	lidzbarski	Lubomino	Zagony	124/3	0,4933	nierolna	nieograniczony	31 400,00	xxx	21.05.2021	14:00	SZ Lidzbark Warmiński	89 7677813
7	lidzbarski	Lubomino	Wilczkowo	194/2	1,0201	nierolna	nieograniczony	60 850,00	xxx	21.05.2021	11:00	SZ Lidzbark Warmiński	89 7677813
8	lidzbarski	Lubomino	Wilczkowo	196/5	0,8476	nierolna	nieograniczony	50 750,00	xxx	21.05.2021	12:00	SZ Lidzbark Warmiński	89 7677813
9	ostródzki	Morąg	Bramka	453/122	0,1076	nierolna	nieograniczony	67 090,00	xxx	25.05.2021	10:00	SZ Morąg	897578524
10	ostródzki	Morąg	Bramka	453/123	0,1141	nierolna	nieograniczony	70 720,00	xxx	25.05.2021	10:00	SZ Morąg	897578524
11	ostródzki	Morąg	Bramka	453/124	0,1020	nierolna	nieograniczony	63 320,00	xxx	25.05.2021	11:00	SZ Morąg	897578524
12	ostródzki	Morąg	Bramka	453/143	0,0899	nierolna	nieograniczony	55 920,00	xxx	25.05.2021	11:00	SZ Morąg	897578524
13	iławski	Zalewo	Wieprz	1/2, 1/3	0,7900	nierolna	nieograniczony	197 000,00	xxx	26.05.2021	11:00	SZ Morąg	89 7578523
14	braniewski	Lelkowo	Wyszkowo	235/9, 228/43	1,1247	rolna	ograniczony	61 800,00	xxx	10.06.2021	10:00	SZ Elbląg	552306529

Szczegółowe informacje o nieruchomościach oraz pełną treść wykazów i ogłoszeń można uzyskać w Siedzibie Oddziału Terenowego KOWR w Olsztynie, ul. Głowackiego 6, w siedzibie Urzędu Gminy właściwej ze względu na położenie nieruchomości i w Biuletynie Informacji Publicznej KOWR na stronie internetowej: www.kowr.gov.pl.

foto: Wikipedia/d

Alain Besançon

(ur. 1932 r.) francuski historyk, politolog i sowietolog

\\ Kulturowe granice Europy w XVII w. wyznaczały wschodnie granice Szwecji, Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Państwa Habsburgów. (...) Dzisiejsze wschodnie granice Europy pokrywają się z granicami zachodniego chrześcijaństwa. \\

FELIETON \ Konfederacja nosicieli genu buntu i dziedzictwo republikańskie Rzeczypospolitej wielu nacji i kultur

Vivat naród – czy narody?

To pytanie pojawia się po obejrzeniu hucznych obchodów 230. rocznicy Konstytucji 3 maja, po raz pierwszy świętowanej z udziałem głów kilku sąsiedzkich państw wchodzących niegdyś w skład I Rzeczypospolitej. Tych, którzy nie uważali w szkole na historii, może dziwić obecność prezydentów Łotwy i Estonii, więc przypomnijmy, że to były nasze ówczesne Inflanty, a związki z Polską są widoczne do dziś choćby w mieście słynnego estońskiego uniwersytetu w Tartu (podówczas Dorpat), który rozwinął się z uczelni założonej przez polskiego króla Stefana Batorego, nadającego też temu grodowi biało-czerwoną flagę miejską. „Vivat król, vivat naród, vivat wszystkie stany!” – wołano w uniesieniu 3 maja 1791 r. na ulicach Warszawy po uchwaleniu konstytucji. Czy dzisiejsze Ukraina, Litwa, Łotwa, Estonia i Mołdawia mogą i powinny także się poczuwać do pełnoprawnego dziedzictwa republikańskiego dorobku Rzeczypospolitej?

Jerzy Lubach

Taka była niewątpliwie myśl polskich gospodarzy podczas tych obchodów. Na uroczyste posiedzenie w polskim parlamencie zaproszono przedstawicieli drugiej tytułowej nacji Rzeczypospolitej Obojga Narodów i równoprawnych spadkobierców jej chwały, Litwinów, z którymi od roku 1918, czyli odrodzenia niepodległości obu państw, mamy dziś stosunki najlepsze w ciągu ponad stu ostatnich lat.

Idźmy razem ramię przy ramieniu

W cyklu artykułów o Trójmorzu pisałem o prowadzącej do tego trudnej drodze, akcentując znakomitą od początku współpracę militarną, za rządów Zjednoczonej Prawicy ukoronowaną osiągnięciem gotowości bojowej przez Litewsko-Polsko-Ukraińską Brygadę w Lublinie. W swojej sejmowej przemowie prezydent Andrzej Duda podkreślił właśnie znaczenie współpracy militarnej: „Sojusz oręża polskiego i litewskiego ma wielowiekową, historyczną próbę. Także i dzisiaj nasza współpraca wojskowa w ramach NATO daje nam wzajemne umocnienie naszego bezpieczeństwa i niepodległości naszych państw. Jest to szczególnie ważne wobec sytuacji, która kształtuje się obecnie na wschodzie. [...] Postawę solidarności i wsparcia okazujemy również narodom, które współtworzyły kiedyś razem z nami Rzeczpospolitą wielu kultur i tradycji – Ukraińcom, którzy zabiegają o umocnienie niepodległości i integralności Ukrainy, oraz Białorusinom, którzy domagają się poszanowania na Białorusi zasad demokracji i podstawowych praw człowieka”.

Odpowiadając mu, prezydent Litwy Gitanas Nausėda, stwierdził, że oba nasze narody wspólnie stoją na stra-

ży dziedzictwa historycznego Rzeczypospolitej Obojga Narodów, i wspominał o innych dziedzicach jej dorobku, wskazując zarazem wspólne dla wszystkich zagrożenie ze strony Rosji: „Naszym obowiązkiem jest zapewnienie, aby historycznie bliskie narody Ukrainy i Białorusi mogły cieszyć się owocami wolności, niepodległości i demokracji. W przeszłości należały bowiem do wspólnej rodziny narodów europejskich i wierzę, że tak będzie również w przyszłości. [...] Żyjemy w trudnym okresie. Tak jak 230 lat temu widzimy rosnącą na wschodzie potęgę militarną, która stara się zaprzeczyć naszym wartościom i zagraża naszemu stylowi życia”. Ostatnią część przemówienia prezydent Litwy wygłosił po polsku, kończąc je znamennym wezwaniem: „Idźmy razem, ramię przy ramieniu. Niech nasze ojczyzny zawsze będą wzorem dla innych narodów. Za naszą i waszą wolność!”.

Konstytucja nasza i wasza

Nie należy bynajmniej sądzić, że to jedynie kurtuazyjne gesty, niemające odniesienia do realiów XXI w., wręcz przeciwnie! Dziedzictwo republikańskie I Rzeczypospolitej rozciągało się na ogromne obszary, które dziś trudno nam sobie wyobrazić, a choć po rozbiorach było przez carską, a potem bolszewicką Rosję zaciekle tępięne, pozostawiło po sobie znaczące ślady zarówno materialne, jak i duchowe. Znanie powiedzenie, że promieniowanie łacińskiej kultury polsko-litewskiego państwa wyznacza na wschodzie linia zasięgu budowli gotyckich, zaczyna się rozumieć dopiero w praktyce: do mnie dotarło w zacisznej kijowskiej knajpce na brzegu Dniepru, gdzie delektowałem się doskonałym krymskim muska-tem pod gotyckimi sklepieniami piwniczki.

Doskonały znawca Ukrainy Robert Czyżewski, obecnie

Niezwykle ciekawe świadectwo dziedzictwa Rzeczypospolitej odnalazł reporter Bielsatu Zmicer Łupacz pod Leonpołem nad Dźwiną, gdzie do dziś stoi kolumna na cześć Konstytucji 3 maja | fot. Leanid Juryk/belsat.eu/d

kierujący Instytutem Polskim w Kijowie, zadaje wprost pytanie: czy obchody Konstytucji 3 maja mogą być świętem ukraińskim? I stwierdza, że to właśnie funkcjonowanie w Rzeczypospolitej de facto sprawiło, że Ukraińcy jako naród wyłonili się w dzisiejszym kształcie. Przypomina to, co nam dziś umyka: „Akt 3 maja był przyjęty przez Sejm i zaakceptowany przez sejmiki w całym państwie. Niektóre z nich – jak np. sejmik województwa kijowskiego – uchwałyły specjalne ofiary na budowę świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie jako podziękowania za przyjęcie konstytucji i umożliwienie reform w państwie. Przodkowie dzisiejszych Ukraińców z Wołynia, Podola i »Ukrainy« (Kijowszczyzny) aktywnie uczestniczyli w życiu ogólnopaństwowym. Konstytucja była także ich dziełem”. Czyżewski wręcz twierdzi, że współcześni Ukraińcy dzielą z nami pewną specyficzną mentalność: „W koń-

cu pomarańczowa rewolucja czy majdan to wypisz wymaluj staropolska konfederacja. W ten sposób w ukraińskiej kulturze politycznej głęboko jest założone prawo oporu (ius resistendi), charakterystyczne dla Rzeczypospolitej, a obce Rosji”.

Apel prezydenta Dudy

Niezwykle ciekawe świadectwo dziedzictwa Rzeczypospolitej odnalazł reporter Bielsatu Zmicer Łupacz pod Leonpołem nad Dźwiną, gdzie do dziś stoi kolumna na cześć Konstytucji 3 maja. Miejscowy historyk Witold Jermalonak potwierdza wzniesienie na terenach dzisiejszej Białorusi ok. 300 takich budowli! Ta akurat się zachowała, bo carska, a potem sowiecka burokracja sądziła, że jest pomnikiem zwycięstwa nad Napoleonem w 1812 r.

Kolumna ma świetnie zachowaną dokumentację, jej fundatorem był Jan Nikodem Łopaciński, starosta

mścisławski, który 22 sierpnia 1791 r. pisał: „Umyśliłem uwiecznić tu, na rubieży Rzeczypospolitej [po I rozbiórze granica przebiegała rzeką Dźwiną], w obliczu groźnego naszego wroga wielkie dzieło Konstytucji 3 maja, w którym jest i moja pars fuit, chociaż skromna. W tym celu kazałem wybudować ceglany słup wysoki podług mego obrysu na odkrytym miejscu, prawie nad samą Dźwiną, aby był zdaleka widoczny nieszczęsnym braciom naszym za kordonem”.

Witold Jermalonak stwierdza: „W ramach Rzeczypospolitej dalej formalnie istniało Wielkie Księstwo Litewskie. Rusyfikacja w Imperium Rosyjskim była też znacznie intensywniejsza niż polonizacja. Żywym przykładem może być etnicznie białoruska Ziemia Smoleńska, która do Państwa Moskiewskiego została dołączona w XVII wieku. Gdyby i nas przyłączyli wcześniej, w XVII czy XVI wieku, gdyby Moskwa wygrała wojnę inflancką, to oczywiście nie byłoby dziś Białorusi”. Zdaje się to potwierdzać tezę Roberta Czyżewskiego o uznawanym za typowo polski „genie buntu”, który najwyraźniej uaktywnił się po 200 latach na ukraińskim Majdanie i placach białoruskiego Mińska jako bunt przeciw tamtejszym targowicom, dla własnej korzyści zaprzeczających swoje kraje Moskwy.

Nie było więc czczym gestem zaproszenie na obchody pierwszej w Europie konstytucji przywódców Estonii, Łotwy i Litwy oraz jedyne w tym gronie państwa niebędące członkiem UE i NATO – Ukrainy, albowiem w rozmowach z nimi polski prezydent wyraźnie dał do zrozumienia, że wspieramy Ukrainę w walce z rosyjskim najeźdźcą i zrobimy wszystko, by przyspieszyć jej przyjęcie do zachodnich struktur bezpieczeństwa. Uroczystości na Zamku Królewskim prezydent Duda zakończył okrzykiem: „Vivat nasza przyjaźń! Niech żyją wolne narody i demokratyczne państwa naszego regionu – Litwa, Łotwa, Estonia, Ukraina i Polska! Niech żyją wolność i solidarność!”.

Ta końcowa apostrofa to konkretny apel skierowany do krajów czerpiących z polskiej tradycji republikańskiej i chcących ją w coraz ściślejszym sojuszu realizować. Ten krzepnący coraz mocniej sojusz – Trójmorze – jest jak widać otwarty na nowych członków – Ukrainę, Białoruś, Mołdawię – daj Boże oby jak najszybciej!

2 OPINIE

3 TEMAT DNIA

4-6 POLSKA

8-9 ŚWIAT

10

OBRONA NARODOWA

11-19

GOSPODARKA

20-23

PUBLICYSTYKA

24

PODRÓŻE

25

KULTURA

26-27

SPORT

28

LIZEM

Napoléon Bonaparte

(1769–1821) Pierwszy Konsul Republiki Francuskiej 1799–1804 i cesarz Francuzów w latach 1804–1815

Opinia publiczna jest niewidzialną i tajemniczą potęgą, której nic nie jest w stanie się oprzeć, nic nie jest od niej bardziej zmienne, bardziej nieokreślone i silniejsze. A przy tym, przy wszystkich swych kaprysach, jest ona znacznie częściej, niż się wydaje, prawdziwa, rozsądna, sprawiedliwa.

PUBLI...

21

BLISKI WSCHÓD \ Autonomia Palestyńska

Wybory, których nie będzie

Prezydent Autonomii Palestyńskiej Mahmud Abbas przełożył szykowane na maj wybory do palestyńskiego parlamentu. Oficjalnym powodem ich odroczenia jest kwestia lokali wyborczych w Jerozolimie. Izrael nie zezwala na powstawanie palestyńskich komisji wyborczych na obszarze miasta, bo według władz byłoby to podważeniem obecnego statusu Jerozolimy. Jednak zdaniem komentatorów spory wokół lokali wyborczych w Świętym Mieście są tylko pretekstem do przełożenia pierwszych od 2005 r. palestyńskich wyborów.

Paweł Rakowski

Ostatnie wybory palestyńskie, w 2006 r., zakończyły się skandalem, ponieważ wygrał je palestyński Hamas, który nie uznaje Państwa Izrael i podważa proces pokojowy bazujący na założeniu, że na terenach Brytyjskiego Mandatu Palestyny z 1948 r. mają istnieć dwa państwa – żydowskie oraz arabskie. Dla Hamasu, który wyznaje radykalną wersję islamu, cała Mandatowa Palestyna jest obszarem, na którym powinna powstać islamska Palestyna.

Państwo Hamasu i państwo OWP

Niemniej wybory w 2006 r. pokazały znacznie więcej niż zaawansowany proces islamizacji ongiś najbardziej świeckiego w świecie arabskim palestyńskiego społeczeństwa. Zdaniem izraelskich komentatorów głosy na Hamas nie były tylko uwidocznieniem pewnego procesu społecznego, ale przede wszystkim było to wotum nieufności palestyńskiej ulicy wobec Organizacji Wyzwolenia Palestyny, która jest oskarżana zarówno przez zwykłych Palestyńczyków, jak i przez organizacje międzynarodowe o korupcję, łamanie praw człowieka, a także o defraudację miliardów dolarów pomocy międzynarodowej, która nie trafiła nigdy do potrzebujących Palestyńczyków.

Próba powołania wspólnych rządów Hamasu z OWP się nie udała i wręcz doprowadziła do wojny domowej w 2007 r., w wyniku której Gaza została całkowicie przejęta przez Hamas, a OWP utrzymała się tylko dzięki izraelskiemu wsparciu na Zachodnim Brzegu. Tym samym z punktu widzenia izraelskiej Realpolitik od 2007 r. są dwa quasi-palestyńskie państwa i z żadnym z nich nie ma sensu rozmawiać, ponieważ dialog z Hamasem jest bezprzedmiotowy, a OWP jest zbyt słaba i nie ma mandatu społecznego na przeprowadzenie negocjacji pokojowych, które

Donald Trump i Mahmud Abbas w Białym Domu, 3 maja 2017 r. Trump doskonale rozumiał palestyński klincz, dlatego zupełnie odwrócił amerykańską strategię względem Bliskiego Wschodu | fot. Official White House Photo by Shealah Craighead/Flickr/d

i tak będą oznaczały bolesne kompromisy terytorialne.

Efekty bliskowschodniej polityki Trumpa

Donald Trump doskonale rozumiał palestyński klincz. Waszyngton nie rozmawia z Hamasem, a jedyny partner po stronie palestyńskiej do rozmów z Izraelem jest słaby, skompromitowany i bez poparcia społecznego. Dlatego też Trump odwrócił amerykańską strategię względem Bliskiego Wschodu i promował bezpośrednie rozmowy Izraela z państwami arabskimi, których problem palestyński dotyczy jedynie w sferze symbolicznej, a w realnej zarówno Arabów, jak i Żydów łączy irańskie zagrożenie. Tym sposobem Izrael wyszedł z regionalnej izolacji, a do Egiptu i Jordanii dołączyły Zjednoczone Emiraty Arabskie, Bahrajn czy Maroko, jako kolejne arabskie kraje normalizujące swoje stosunki z Tel Awiwem.

Ta filozofia Donalda Trumpa była krytykowana przez demokratów, którzy upierali się, że nie można stworzyć bliskowschodniego porządku i pokoju bez rozwiązania kwestii palestyńskiej. Ten postulat jest o tyle wątpliwy, że demokraci ignorowali fakt, jakim jest niewydolność i słabość polityczna Autonomii Palestyńskiej pod obecnym kierownictwem.

Po wyborach w USA palestyński prezydent Mahmud

Abbas zareagował błyskawicznie. Abu Mazen, jak nazywany jest w świecie arabskim palestyński prezydent, ogłosił wybory parlamentarne i prezydenckie, które miałyby się odbyć wiosną. Ten krok zdaniem bliskowschodnich komentatorów miał się wpisać w politykę wypalania dziedzictwa Donalda Trumpa, którą podjęła administracja Joego Bidena.

Ponadto świat arabski ograniczył o 80 proc. swoje dotacje dla Autonomii, niejako naciskając na Ramallah (stolicę Autonomii), aby podjął niezbędne kroki do przeprowadzenia wyborów oraz dialog z Hamasem. Świat arabski wyraża swoją niecierpliwość wobec sprawy palestyńskiej, bo stanowi ona obecnie instrument politycznych wpływów Iranu, który wykorzystuje je do destabilizacji Bliskiego Wschodu.

Po kilku miesiącach polityki demokratów na Bliskim Wschodzie widzimy, że mimo wszystko Palestyńczycy skorzystali na procesie pokojowym zapoczątkowanym przez Trumpa. Izrael musi bardzo ostrożnie postępować z Palestyńczykami oraz z Arabami mającymi izraelskie obywatelstwo, bo wszelka konfrontacja z tymi społecznościami szkodzi arabsko-izraelskiemu dialogowi. Dla Tel Awiwu świat arabski staje się kluczowy dla interesów gospodarczych i politycznych. Z kolei boga-

te kraje Zatoki Perskiej zainteresowane są izraelskimi technologiami, a Izrael chciałby, aby ich petrodolarowy kapitał trafiał do niego. A ten biznes w dużej mierze bazuje na wspólnocie celów politycznych, jakie wyznacza antyirański front.

Przebieg ostatnich zamieszek w Jerozolimie oraz na Zachodnim Brzegu pokazuje, że Izrael stara się unikać zaogniania sytuacji, z czego korzyści miałby wyłącznie Iran. Palestyński prezydent Mahmud Abbas zdaniem mediów z Zatoki Perskiej to relik z zimnowojennej przeszłości, kiedy to OWP realizowała sowieckie interesy, rujnując w latach 70. Jordanię i Liban, co nijak nie przybliżało Palestyńczyków do wolności. Zatem jego dalsze rządy niczego dobrego nie przyniosą.

Zniecierpliwienie wykazuje też Arabia Saudyjska, której następca tronu Muhammad ibn Salman w ostatnim wywiadzie dla stacji Al-Arabija nie wspominał nic o Palestynie, dając tym samym do zrozumienia, że świat arabski może żyć bez uregulowanej sprawy palestyńskiej państwowości. To kolejny cios, który jednak nie wzrusza następcy legendarnego Jasira Arafata. Tak samo zarzuty korupcyjne nie są w stanie oczyścić palestyńskiego podwórka, albowiem kierownictwo OWP wie, że mimo wszystko Zachód to w nich upatruje partnera do

rozmów, co mogłyby zmienić wybory, gdyby do nich doszło.

Alternatywa dla Abbasa

Od kilku miesięcy mówi się głośno o tym, że kilku palestyńskich działaczy młodszego pokolenia zamierza rywalizować z ekipą Mahmuda Abbasa. Media wskazują przede wszystkim na duet Mohammad Dahlan i Marwan al-Barghusi, który może wyrzucić do góry nogami skostniały układ polityczny w Palestynie.

Dahlan był szefem palestyńskiego kontrwywiadu w Strefie Gazy i chociaż z definicji obce są mu takie pojęcia, jak „demokracja” czy „wolne media”, to jednak ma autorytet i siłę, która jest niezbędna w arabskiej polityce. Co więcej, Dahlan jest śmiertelnym wrogiem Hamasu, ale też ustawia się w opozycji do Mahmuda Abbasa, co niejako rozwiązuje wieloletni dylemat Zachodu i świata arabskiego, które mimo wszystko wspierały Abbasa, bo nie było dla niego alternatywy.

Jeszcze innym rozwiązaniem dla palestyńskiej sceny politycznej jest Marwan al-Barghusi – niezwykle popularny działacz z Ramallah, bohater pierwszego palestyńskiego powstania z lat 1987–1993, odsiadujący wyrok dożywotniego więzienia w izraelskim więzieniu. Barghusi, co było wielkim szokiem dla światowych mediów, był osobiście zaangażowany w samobójcze zamachy przeprowadzone w Izraelu po 2000 r. Niemniej komentatorzy przypominają przypadek Nelsona Mandeli, który też z więzienia trafił na salony, ponieważ taka była konieczność i w nim upatrywano jedynej szansy na konstruktywne rozwiązanie politycznych problemów.

I to właśnie widmo utraty władzy przez obecną ekipę OWP, zdaniem obserwatorów, jest istotą odroczonego wyborów, jak i obecnych napięć izraelsko-palestyńskich. Brak wyborów i wzrost napięcia betonuje układ trwający od 2005 r.

2 OPINIE 3 TEMAT DNIA 4-6 POLSKA 8-9 ŚWIAT 10 OBRONA NARODOWA 11-19 GOSPODARKA 20-23 PUBLICYSTYKA 24 PODRÓŻE 25 KULTURA 26-27 SPORT 28 LIZEM

fot. Wikipedia/d

Cyprian Kamil Norwid

(1821–1883) polski poeta, dramatopisarz, prozaik, artysta plastyk, filozof

\\ Historia jest siłą. Historię nie tylko stanowią wiarogodne zbiorowiska nagich faktów, ale i pojęcia, jakie naród o swej własnej wyrabia historii. \\

IDEE \ Czy Polska to pomost, spoiwo, organizm, który łączy morza i odpycha Niemcy i Rosję, czy przejściowość, w której nie da się zaznać historycznego spokoju

Gdzie leży Polska?

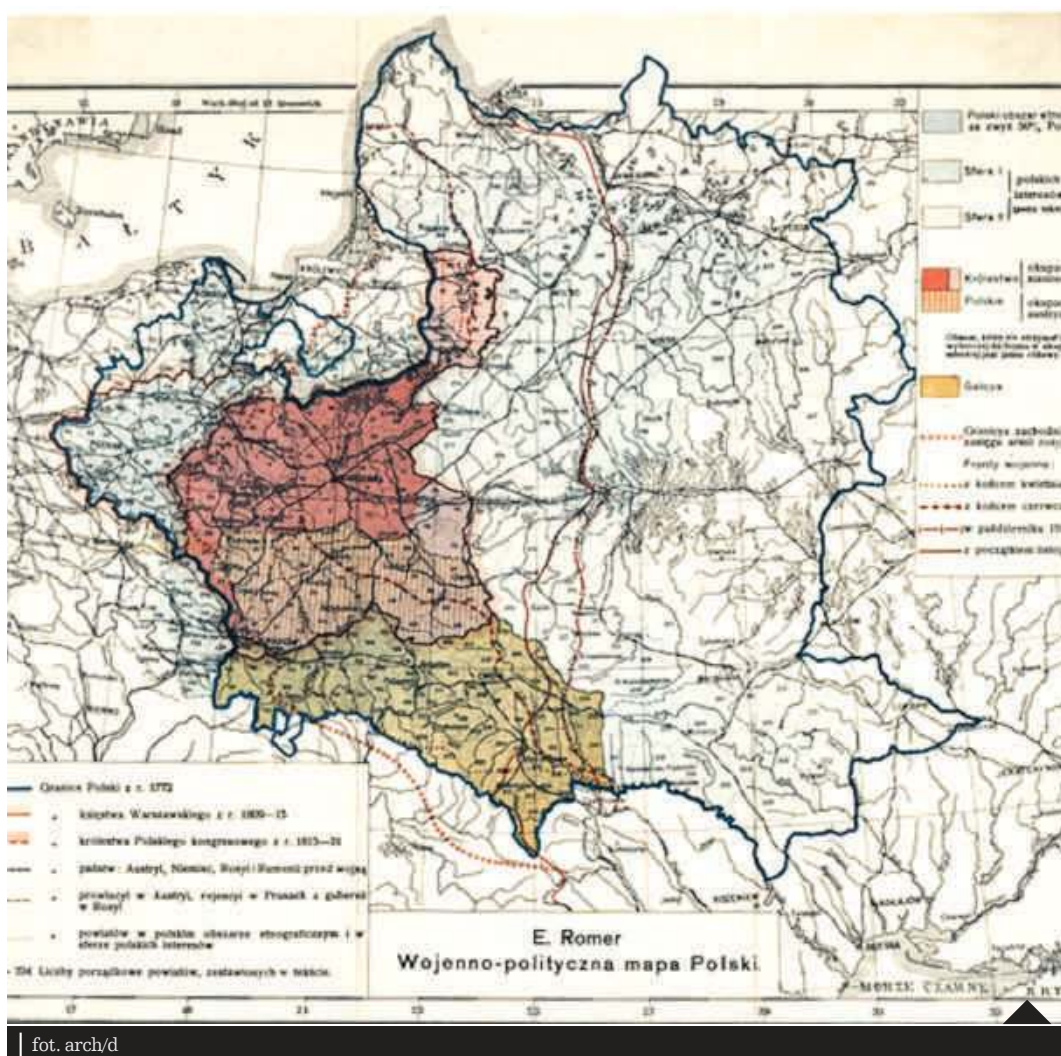
Wskazanie naszego kraju na mapie politycznej Europy jest proste, ale nie wyczerpuje złożoności sprawy. Jesteśmy w Europie Środkowej czy Europie Wschodniej? Nad Bałtykiem czy pomiędzy dwoma morzami? Jesteśmy pokojem przechodnim między Niemcami a Rosją czy zwornikiem Trójmorza? Młodsza Europa czy peryferiami Zachodu? A może przedmurzem cywilizacji? Głębsze określenie położenia Polski trwa od stuleci i ma dla nas kluczowe znaczenie.

Jakub Augustyn
Maciejewski

Problemy z położeniem Polski widać w skrajnych sytuacjach – bo oto w roku 1619 Rzeczpospolita liczy milion (!) kilometrów kwadratowych, a 180 lat później nie ma jej wcale. Za Stanisława Augusta Poniatowskiego buduje się kanał łączący Wisłę i Dniepr, Bałtyk i Morze Czarne, a sto lat później w dokumentach Polacy jako miejsce pochodzenia mają wpisany „Przywiślański Kraj”. Najtrwalsza granica Polski (300 lat bez zmian i korekt) dziś przebiega przez środek państwa – rozdziela województwo wielkopolskie i łódzkie od lubuskiego i dolnośląskiego. A nie tylko w kształcie granic tkwią ramy zagadnienia – bo jeśli jesteśmy w Europie Środkowej, to według języka dyplomacji Niemcy są naszym patronem, jeśli w Europie Wschodniej – to Rosja. A może to my, jak chciał Piłsudski, jak pokazali to Jagiellońowie, jesteśmy patronami i większymi opiekunami sąsiednich krajów?

Polska jako pokój przechodni

Do dramatycznego wniosku w kwestii położenia Polski doszedł wybitny geograf Wacław Nałkowski, późniejszy ojciec pisarki Zofii Nałkowskiej. W swojej pracy z 1912 r. „Terytorium Polski historycznej jako indywidualność geograficzna” stwierdził, że lokalizacja ziem Rzeczypospolitej skazuje nas na wieczną niestabilność i rządy z zewnątrz. „Cechę główną dla Polski znalazłem mianowicie w przejściowości, głównie zachodnio-wschodniej, przejściowości zarówno komunikacyjnej, jak i klasyfikacyjnej, czyli cechowej” – pisał badacz. Nałkowski porównał specyfikę naszego położenia do Dżungarii, czy-

li pogranicza chińsko-muzułmańskiego, o które przez wieki ścierały się oba ośrodki cywilizacyjne. „Polska jest krajem, który stanowi otwarte wrota z Europy Zachodniej do wschodniej, jest krajem wędrówek, przemarszów” – pisał ponad sto lat temu wybitny geograf. Nałkowski opisał naszą przestrzeń geograficzną skrupulatnie i nią właśnie wyjaśnił zniknięcie Rzeczypospolitej w XVIII w., a do której można wracać przy komentowaniu wydarzeń późniejszych – I i II wojny światowej. Hydrologia, klimat, nizinność, układ rzek – wszystko to, jak pisał geograf, przejściowe, pomiędzy jednym a drugim morzem, pomiędzy Azją a Europą; wskazywał konkretne izotermie, drogi komunikacyjne, a potem nakładał na to warstwę kultu-

ralną, ekonomiczną, a nawet religijną, i pokazywał: patrzcie, to jest przejściowość, taka, w której nie da się zaznać historycznego spokoju.

40 lat po tym, jak koncepcja Nałkowskiego wywołała spór badaczy, podobną tezę wysunął wybitny literat i publicysta Andrzej Bobkowski. II wojnę światową spędzał on w okupowanej Francji i stamtąd śledził dramatyczne wykrwawianie się narodu polskiego. Nie można się więc dziwić jego pesymistycznej nucie. „Czym jest nasze życie?” – pytał w „Szkicach piórkiem”. „Nawijaniem na kawałek tekturki krótkich kawałków nitki bez możliwości powiązania ich ze sobą. Gdzie mam szukać metryki urodzenia mojego dziadka? Gdzie odnaleźć ślad babki? Do czego przy-cześcić cofającą się wstecz

myśl? Do niczego – do opowiadań, prawie do legend tego kraju, który wynajął sobie w Europie pokój przechodni i przez dziesięć wieków usiłuje urządzić się w nim z wszelkimi wygodami i ze złudzeniem pokoju z osobnym wejściem, wyczerpując całą swoją energię w kłótniach i walkach z przechodzącymi”.

Dwa wybitne umysły – naukowy i literacki – dwa różne pokolenia (Nałkowski urodzony w 1851 r., Bobkowski – w 1913 r.), piszący w różnych kontekstach politycznych i kompletnie innym piórem, a pisali to samo. Powiewała w tym nuta fatalizmu czy determinizmu, że oto Polacy są skazani na to szarpanie się z sąsiadami i nie mogą zaznać spokoju. Kilka lat po śmierci Nałkowskiego Polska odzyskała

niepodległość w granicach zupełnie innych, niż ktokolwiek planował, niż ktokolwiek opisywał, trzy lata zaś po cytowanych słowach Bobkowskiego Stalin zrekonstruował Polskę wysuniętą na zachód tak daleko, jak było to za pierwszych Piastów. Gdzie ta Polska leży, że można ją odnaleźć w tak różnych konfiguracjach?

Polska jako pomost

To zaskakujące, że do zupełnie innych wniosków dochodzili intelektualiści z tego samego przecież kraju. Geograf Eugeniusz Romer (1871–1954), będąc o pokolenie młodszy od Nałkowskiego, podjął się polemiki ze starszym profesorem. Choć opisywał ten sam obszar, te same rzeki, klimat i niziny co Nałkowski, doszedł do zupełnie innych konkluzji. Owszem, stwierdzał, że granice państw z tego terenu są zmienne, ale nie to przesądza o przestrzeni. „Polska pierwotna, położona przy bramie [Morawskiej] wiodącej do drogi zamkniętej, przesunęła swój środek ciężkości ku wschodowi, ku międzymorzu, ku osi, wiążącej bezpośrednio północ z południem”. Czyli może trudno wskazać brzegi tego ośrodka kulturowego, jakim były państwa Piastów czy Jagiellońów, za to – zdaniem Romera – było jasne, że tworzą zwartą i spójną część kontynentu, wręcz stworzoną do funkcjonowania jako zintegrowany mechanizm. Romer nie przejmował się tym, że Wisła czy Dniepr są fatalnymi granicami, bo właśnie wskazał te rzeki jako idealne osie, wokół których rozwija się organizm państwowy: kiedyś Polska i Ruś, a potem – na dwóch tych osiach – cała Rzeczpospolita. Romer z fascynacją odkrywał, że granice Rzeczypospolitej sięgały tak daleko jak dorzecza obu rzek – Wisła rozciągała palce na Wielkopolskę, Mazowsze, Pomorze, sięgała do Małopolski, a Dniepr niczym

fot. Wikipedia/d

Feliks Koneczny

(1862–1949) polski historyk, historyzof, twórca koncepcji cywilizacji

// Cywilizacja to nie ziemia i miasta, nie zamki i fabryki, nie armie i populacje milionowe nawet – ale przede wszystkim i najsamprzede: zdrowy, spójny związek moralności, wiary, prawa i obyczaju – ziarno Idei. //

drzewo z szerokimi konarami sięgał aż po Smoleńsk i Wilno, płynąc przez Kijów, aż do Morza Czarnego. Geograf wierzył, że dawne Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie to naturalny pomost, którego kierunek prowadzi handlem, kulturą, transportem od Bałtyku do Morza Czarnego i z powrotem. Z tą myślą Romer jechał zresztą w 1919 r. na konferencję pokojową w Paryżu, mając w walizkach setki map i atlasów, które zachodnim politykom miały udowodnić prawo Rzeczypospolitej do tych ziem. Romer w swojej pracy „Ziemia i państwo. Kilka zagadnień geopolitycznych” stwierdzał, że to nie droga wschód–zachód jest widoczna na naszych terenach, lecz trakty północ–południe. „[S]ystem pasów skierowanych od zachodu na wschód, ulegając wpływowi klimatu, rozczłonkowane się na pasy, skierowane południkowo – od południa ku północy; przyczyna tego rozczłonkowania leży w potęgującym się z wolna ku wschodowi kontynentalizmie klimatu”. Geograf używał słowa „pomostowość” i jako naturalny kierunek rozwoju państwa widział właśnie łączenie północy i południa tych terenów. „Nie ulega wątpliwości, że rolę pomostową, a raczej przyrodzone kwalifikacje pomostowe Polski wzrosły w miarę jej terytorialnego rozpostarcia się po i poza Dźwinę i Dniepr” – przekonywał Romer. Słowem: naturalne granice dobrze prosperującej wspólnoty politycznej na tym obszarze musiały opierać się o dwa morza, mając w środku, niczym kregosłup dla organizmu, oś Dniepru i Wisły.

Do identycznych wniosków w kwestii położenia Polski doszedł już nie geograf, lecz historyk, Oskar Halecki (1891–1973), jeden z najczęściej cytowanych za granicą polskich historyków. Patrząc na mapę tej części Europy, Halecki widział, że „obszar ten sam jest pozbawiony od zachodu i wschodu wybitnych granic naturalnych, któreby zamykały lub chociaż utrudniały dostęp do jego wnętrza”. „Na wewnątrz jest jednak silnie spojony przez warunki hydrograficzne, które tutaj, jak wszędzie indziej, wytykały najdawniejsze drogi osiedlenia, główne szlaki historycznego wnętrza”. Zatem pomost, spoiwo, organizm, który łączy morza i odpycha Niemcy i Rosję, stanowi stabilny element geopolityczny. Nie przejściowy pokój,

lecz trwały pomost. Zatem – gdzie leży Polska?

Trzy Europy do wyboru

Okazuje się, że nawet ustalenie, w której części kontynentu leży Polska, jest problematyczne. W XIX w. wykształciło się słownictwo, które jest naznaczone politycznymi wpływami. W tamtym okresie Europa dzieliła się bowiem na trzy części: zachodnią (strefa francuskich wpływów), środkową (wpływy niemieckie) i wschodnią (wiadomo – Rosja). Jak tutaj uplasować Polskę, by nie zapisać jej od razu pod opiekę któregoś z mocarstw? Ten problem konsekwentnie rozwiązywał wyżej wspomniany Oskar Halecki, który uzupełnił podział kontynentu o dodatkową część: Europę Środkowowschodnią (właśnie tak pisaną, a nie jak dzisiaj – z łącznikiem: Środkowo-Wschodnią). Historyk mediewista stwierdził, że na peryferiach kultury germańskiej wyrosły inne ośrodki państwowe – na wschodzie państwo Piastów i Przemysławów, a na zachodzie Lotaryngia, Burgundia, później Belgia i Holandia. A jednak te ostatnie nie stworzyły niezależnego bloku politycznego, pomiędzy zaś Morzem Czarnym a Bałtykiem wyrosła konkretna siła. Feliks Koneczny tłumaczył nawet, że nie wolno do znudzenia powtarzać o tym biednym polskim losie położenia pomiędzy Niemcami a Rosją, bo przecież były czasy – jak w XVI w. – gdy to Niemcy musiały się martwić, że leżą pomiędzy Francją a Polską. Jak widać, samo wskazanie palcem miejsca Polski na mapie nie wystarcza – bo pozostawienie szczegółów bez doprecyzowania skazuje nas po prostu na podległość.

Pomost, ale w którą stronę

Koncepcję Eugeniusza Romera widać na mapie Królestwa Polskiego z czasów Kazimierza Jagiellończyka. Przecież ówczesna Polska to wręcz modelowy wzór równo ułożonego pomostu – od Gdańska do Kilii i Białogrodu, od Pomorza po mołdawskie lenno z twierdzami nad Morzem Czarnym, po drodze z takimi średniowiecznymi węzłami komunikacyjnymi jak Kraków czy – jeszcze bardziej – Lwów. Otwarcie się na Wielkie Księstwo Litewskie oznaczało rozbudowanie pomostu i odepchnięcie moskiewskiej dziczy od Europy. I gdy wydawałoby się, że do tamtej wielkości można tylko wzdychać, można jej się przyglądać i ją

podziwiać, to jednak w wielu nurtach intelektualnych ta wielkość przerażała, budziła namiętną krytykę. Galicyjscy historycy z Krakowa i Lwowa, a potem także Feliks Koneczny, z politowaniem patrzyli na tę kulturową ekspansję na wschód i w tym właśnie upatrywali źródła upadku Rzeczypospolitej. Widzieli oni Polskę jako małe europejskie państwo, część wspólnoty Zachodu, które zdobyło się na misję cywilizacyjną ponad swoje siły. I przegrało.

To zagadnienie w dyskusjach o położeniu Polski wciąż powraca. II Rzeczpospolita odrzuciła tę wizję i znowu zerknęła na wschód, stając się wzorcem polityki wobec bolszewików – z Bitwą Warszawską, z Korpusem Ochrony Pogranicza, z tworzeniem azylu dla ciemienionych przez Związek Sowiecki narodów. Piłsudski kreślił dalej – jak rozciąć rosyjskie imperium według szwów narodowościowych, z Polską jako liderem tego procesu. Wbrew pozorom narodowcy Romana Dmowskiego nie chcieli Polski przylepionej jedynie do Zachodu – nie widzieli sensu w tej misji westernizowania wschodniej Europy – ale po 1945 r. rząd w Warszawie zdominowali sowieccy agenci, którzy koncepcję poszerzania wpływów na wschód nie tylko odrzucili, lecz także próbowali na zawsze wyznaczyć z listy aspiracji polskich. Pozostaje więc rozstrzygać nie tylko „gdzie leży Polska”, lecz także: „gdzie leżą aspiracje polskie?”.

Polska mała czy wielka

Dylematy krakowskiej szkoły historycznej czy sporu Nałkowski–Romer dotarły do XXI w. Elity Unii Wolności i postkomuniści z SLD za horyzont polskiej polityki uznali wstąpienie do Unii Europejskiej. Tak jakby bogactwo zwrotów polskiej historii – a to sięganie przez unię personalną Władysława Warneńczyka po Morze Adriatyckie (!), a to przez zdobywanie Smoleńska lub stopniowe polonizowanie Śląska przez katolików, wreszcie rozbiory, powstania, Piłsudskiego i Dmowskiego – jakby to wszystko tylko czekało na włączenie pod struktury Brukseli, której będzie można oddać decyzje i zarządzanie krajem.

Ta pewna małość, niewiara i kompleksy, większe niż u historyków z Galicji, którzy po traumie powstania styczniowego woleli rozwijać się w ciepłym autonomii podarowanej przez Francisz-

// Feliks Koneczny tłumaczył nawet, że nie wolno do znudzenia powtarzać o tym biednym polskim losie położenia pomiędzy Niemcami a Rosją, bo przecież były czasy – jak w XVI w. – gdy to Niemcy musiały się martwić, że leżą pomiędzy Francją a Polską. Jak widać, samo wskazanie palcem miejsca Polski na mapie nie wystarcza – bo pozostawienie szczegółów bez doprecyzowania skazuje nas po prostu na podległość. //

ka Józefa, elity III RP bały się jakiegokolwiek dyskusji o potencjalnej wielkości.

Było to jednym z powodów hysterii wywołanej przez politykę braci Kaczyńskich. Przecież pomoc Gruzji w czasie wojny z 2008 r. plany budowy rurociągu Sarmatia, wreszcie koncepcja Trójmorza – to koszmar Polaków wątpiących, to strach Tuszków, którzy „nie mają ochoty dźwigać” husarskich skrzydeł, które im się śnią po nocach. Bo pisanie dziś o Polsce wielkiej nie jest nawiązaniem do programu Romana Dmowskiego, programu polegającego na polonizacji dorzecza Niemna czy Zbrucza, lecz jest ambitnym zamiarem budowania więzi z krajami dawnych unii jagiellońskich. Polska polityka zagraniczna stała się linią rozpiętą między wizją Lecha Kaczyńskiego, w której Polska jest najsilniejszym narodem spośród krajów wspólnego losu Europy Środkowo-Wschodniej, a koncepcją Donalda Tuska, w której mniej-szy, młodszy, potulny sąsiad Niemiec będzie budował mosty (nieudolnie zresztą) i na tym skończy swoje marzenia o sile i rozwoju.

Tak samo dziś wyśmiewane przez „Gazetę Wyborczą” Trójmorze, jak i dylematy Kazimierza Wielkiego,

czy aby nie zwrócić się na wschód, ku Litwinom, wynikają z tej samej geografii, z tej samej idei „pokoju przechodniego” lub „pomostu pomiędzy dwoma morzami”. Ten sam dylemat wciąż stoi przed nami.

Wieczne pytanie

Nie mają takich problemów Francja, Hiszpania czy Wielka Brytania. Być może Paryżowi trzeba było się zastanawiać, czy Lotaryngia będzie w jego posiadaniu, ale granice Francji nie skakały po mapie Europy tak jak granice Rzeczypospolitej. Kraje na zachód od Polski miały swoje dylematy polityki międzynarodowej, ale nigdy tak rozbieżne jak u nas – tworzyć mocarstwo? A może nie istnieć wcale? Sięgać po Smoleńsk czy martwić się o Wrocław, zabiegać o Szczecin czy modlić się o Lwów, inwestować w ambasadę w Kijowie czy bardziej w Berlinie?

Wiek XXI przyniósł Europie pewność – okaże się, czy słuszną – że granice państwowe nie będą się zmieniać. A jednak samo ich pokazanie na mapie kontynentu nie wyczerpuje odpowiedzi na pytanie: „Gdzie leży Polska?”. To ciekawe, że Eugeniusz Romer, geograf przecież, a nie historyk, nawet ze swoją koncepcją pomostowości uznał, że samo położenie na mapie to za mało, by stwierdzić, jaką funkcję pełni dany organizm państwowy. Bo kreśląc geograficzną wizję Międzymorza, zauważył jeszcze jedną rzecz. „Stwierdzić co prawda należy, że i roli pomostowej nie odegrała Polska w swej historii należycie” – pisał w 1939 r., tuż przed wybuchem II wojny światowej. Miał na myśli I Rzeczpospolitą, która właśnie przegrała walkę o swoje miejsce w Europie Środkowowschodniej. Romer uważał, że z szans i możliwości położenia w dorzeczu Wisły, Niemna, Dźwiny i Dniepru trzeba należycie skorzystać, że jest to szansa, która dobrze przepracowana, przyniesie sprawną wspólnotę polityczną na tym obszarze. Kilka miesięcy po publikacji tych słów Polska znów zniknęła z mapy Europy, czyniąc to pytanie jeszcze bardziej palącym.

Bo odpowiedź na zagadnienie „gdzie leży Polska?” musi być zawarta w silnym państwie, a nie tylko teoretycznych dysputach.

.....
 Tekst ukazał się w miesięczniku „Nowe Państwo”, nr 3 (178)/2021

RAFA \ Okazuje się, że wyspa Koh Chang to także raj dla pływaczek. W tutejszych wodach – i to w zupełnie niewielkiej, kilkunastokilometrowej odległości od linii brzegowej wyspy – znajduje się jedna z największych raf koralowych całej Tajlandii. Nie trzeba mieć też licencji nurka, by podziwiać podwodny świat. Sześciogodzinna wyprawa dla fanów snorklingu to koszt około 650 tajlandzkich bahtów (ok. 80 zł).

TAJLANDIA \ Koh Chang

Tajski off-road

To prawda, że w Tajlandii trudno pobyć sam na sam. 70 mln rodowitych mieszkańców i 30 mln turystów, którzy co roku zasilają tajski budżet – te liczby świadczą o popularności tego skrawka Azji. Czy można więc, przebywając w Tajlandii, uciec od tłumu?

Dla wielu Europejczyków to prawdziwe wakacje marzeń. Zapomniane przez świat bungalowy na półdzikiej, schowanej przed turystami plaży | fot. Stefan Czerniecki (5)

Stefan
Czerniecki
czerniecki.net

Śpisz? – niedomknięte drzwi z drewna bambusowego świadczą, że Kuba chyba późno położył się spać. Ze zmęczenia mógł zapomnieć o zamknięciu swojego bungalowu na noc.

– Stefan... – słyszę wreszcie zaspany głos kolegi dobywający się zza łóżkowej moskitiery. – Ja nie pojadę. Ledwo żyję. Nie dam rady.

– Ok, rozumiem... – odpowiadam pogodnie, choć w głębi ducha jestem mocno rozczarowany. Wczoraj umawialiśmy się na wspólną eksplorację wyspy na skuterach. Można nimi praktycznie wjechać w każdą, najmniejszą nawet polną drożkę. Cała, porośnięta lasem deszczowym wyspa miała być nasza. Szykowała się więc prawdziwa przygoda. W pojedynkę to już nie to samo. Tym bardziej że nadal nie czuję się najpewniej na wypożyczonym skuterze, nie wspominając już o ruchu lewostronnym.

Smutek szybko jednak uleciał, gdy nadszedł poranek w dżungli. Uwielbiam, gdy lekka bryza o brzasku osiada na czole, gdy ptaki zaczynają swój koncert, jeszcze dość subtelny, jakby nieśmiały. Gdy w powietrzu można wyczuć chłodną wilgoć. Fascynuje mnie obcość i egzotyka, dotykanie czegoś nie-

znanego, dalekiego. Oczekuję z utęsknieniem takich poranków. Teraz, gdy wreszcie znów mogę je przeżywać, chciałbym, by trwały nieco dłużej niż kilkadziesiąt minut. Zanim dzień na dobre wejdzie w swoje normalne tryby i słońce zacznie swą palącą wędrówkę po nieboskłonach. A ludzki entuzjazm będzie wygasać z każdą chwilą. Byle do wieczora.

Pośród popękanego asfaltu widać wystające gdzieś tam mchy. To las, który głośno domaga się swojego. Kiedyś wykarczowany, dziś bezczelnie wraca w dawne miejsce. Nieuczęszczane drogi nie mają z nim szans. Jedynym sposobem na ich uratowanie jest wybudowanie kolejnego turystycznego kompleksu na ich końcu, aby znów zaczęły być komuś potrzebne, a busy pełne spragnionych plaży turystów na nowo zaczęły nimi jeździć. Wówczas las ponownie się wycofa. Tutaj jednak, na wschodnim wybrzeżu małej wyspy Koh Chang, nikt na razie o nowych obiektach nie myśli. Przyjęło się, że turystyka ma swoją mekkę po wschodniej stronie, zachodnią pozostawiono samą sobie. Właśnie tam udałem się szarym skuterem.

Wąska nitka asfaltu prowadzi to w górę, to w dół. Ta część wyspy jest już znacznie pofalowana. Momentami można skutecznie zapomnieć o tym, że od rajskich plaż dzieli nas nie więcej niż kilometr. Gęstwina zielonego lasu przysłania hory-

zont. Szelest dżungli. Z jednej strony jest pokusa, aby się zatrzymać. Wejść w ten las. Dotknąć go. Wystarczy jednak chwila postoj, aby kropelki potu coraz bardziej zrosiły skroń i głowę. O tej godzinie słońce nie bierze już jeńców. Jest nieprzejednane. Lepiej jechać. Choćby powoli. Ale jednak jechać.

Jestem sam. Od dwudziestu minut nie minąłem żadnego samochodu, skutera, pieszego. Imprezowe wybrzeże wschodnie już daleko za mną. Tutaj, na zachodzie wyspy głośne bity imprez nie docierają. Można wreszcie odpocząć. Po niemal półtorej godzinie powolnej jazdy dojeżdżam do końca asfaltu. Została już tylko ścieżynka. I to w dodatku biegnąca ostro w dół, ku morzu. Mocno wciskam ręczny hamulec, za kilka minut będę na plaży. Zupełnie sam.

– Cześć Stefan! – słyszę nagle, gdy całym sobą chłonę tę upojną chwilę samotności nad wielką wodą.

– Jednak przyjechałem. Pomyslałem, że głupio, żebyś tak sam jeździł – Kuba stoi wpatrzony w morze i szeroko się uśmiecha. – Mam nadzieję, że ci nie przeszkadzam?

– Absolutnie. Tak po prawdzie to już znudziła mi się nieco ta samonośność – wstaję z zajmowanego przez siebie powalonego pnia palmy, z którego rozciąga się piękny widok na niebieską toń Zatoki Tajlandzkiej. Przesunę się kawałek. Miejsca jest dużo, wystarczy dla nas dwóch.

Ludzi tutaj naprawdę nie ma

Na Koh Chang dostać się nietrudno

Kolejny odpływ na plaży Long Beach

JUBILEUSZ \ 8 maja 1971 r. Spodek w Katowicach po raz pierwszy przyjął widzów. W 50. urodziny tej legendarnej hali widowiskowo-sportowej zarządca obiektu organizuje Studio Spodek, które przypomni dzieje obiektu. Wydarzenie będzie można śledzić na Facebooku oraz stronie www.spodekkatowice.pl od godz. 10. Wieczorem, w godz. 21–23, na elewacji Spodka wyświetlane będą mappingi.

gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

KULTURA

PIĄTEK-NIEDZIELA 7-9 MAJA 2021

25

MUZYKA \ W piątek zostanie zainaugurowany 30., jubileuszowy Festiwal Mozartowski w Warszawie

Wszystkie smaki Mozarta

Już od trzech dekad melomani zasluchani w kompozytorski geniusz Wolfganga Amadeusza Mozarta mają okazję do delektowania się jego muzyką w ramach wyjątkowego monograficznego festiwalu, w pełni poświęconego wyłącznie twórczości salzburskiego mistrza. Jubileuszowy Festiwal Mozartowski w Warszawie zainaugurowany zostanie w piątek Galą Mozart Night. Dwuczęściowy show będzie można zobaczyć online.

Anna Krajkowska

To 30. edycja festiwalu, przypadająca w 60. urodziny instytucji, ale zapewniam, że nie zwalniamy, a wręcz podkręcamy tempo aż do brawurowego presto – mówi Alicja Węgorzewska-Whiskerd, dyrektor Warszawskiej Opery Kameralnej, organizatora festiwalu.

Tradycyjnie w programie znalazły się najsłynniejsze opery Wolfganga Amadeusza Mozarta, dzieła oratoryjne, kameralne i symfoniczne. Ozdobą tegorocznej edycji wielkiego mozartowskiego święta będzie premiera „Don Giovanniego” w reżyserii Michała Znanieckiego i scenografii Rafała Olbińskiego. Ponadto będzie można zobaczyć m.in. „Czarodziejski flet” z fenomenalnymi kostiumami Marcina Ło-

W programie festiwalu znalazła się m.in. opera „Czarodziejski flet” | fot. Anna Krajkowska/Gazeta Polska

bacza (uhonorowanego za nie Teatralną Nagrodą Muzyczną im. Jana Kiepury). Tradycyjnie zabrzmi ikoniczne dla całej muzyki „Requiem”, a także

dzieła kameralne oraz koncert dedykowany mozartowskim uwerturom.

Ponadto w ramach festiwalu odbędzie się 2. edycja

Mozart Junior – to propozycja dla młodych melomanów. Odbędzie się także koncert finalistów międzynarodowego talent show Wirtuozi 4+

oraz warsztaty. Szczegółowy program można znaleźć na stronie internetowej Opery Kameralnej.

Jak zapowiadają organizatorzy, gwiazdami jubileuszowej edycji festiwalu będą światowej sławy śpiewaczki: Simone Kermes i Vivica Genaux. Wystąpią także: Agnieszka Duczmal wraz z Orkiestrą Kameralną Polskiego Radia „Amadeus”, Leszek Możdżer, Krzysztof Herdzin, Amici Veneziani oraz artyści związani z Warszawską Operą Kameralną. Towarzyszyć im będzie orkiestra MACV.

Wszystkie festiwalowe wydarzenia będą transmitowane za pośrednictwem serwisu E-węściówki.pl, a od 29 maja będzie możliwość obcowania ze sztuką na żywo w teatrze. Ponadto już w piątek, w dniu inauguracji festiwalu, będzie można zakosztować mozartowskich dźwięków w plenerze. O godz. 9 przy warszawskim Dworcu Śródmieście pianista Aleksander Teliga Junior zagra wybrane utwory salzburskiego kompozytora. Towarzyszyć mu będą śpiewaczki WOK – Natalia Rubiś oraz Sylwia Stępień. Wieczorem zaś, o godz. 19, w internecie będzie można obejrzeć Galę Mozart Night.

Komu budujemy pałace?

PRAWO \ Ustawa o uprawnieniach artysty zawodowego wynika z desperacji środowiska, z tego, że nie wiemy, jak przeżyć. Mam nadzieję, że zostanie jednogłośnie przyjęta i system wreszcie zauważy twórców – powiedziała w czwartek reżyserka Joanna Kos-Krauze. – Obecnie polska kultura spoczywa na barkach rodzin artystów – wtórował jej plastyk Janusz Jankowski.

W czwartek odbyła się konferencja prasowa Ogólnopolskiej Konferencji Kultury Poświęconca Ustawie o statusie artysty zawodowego. Jej projekt, opisywany już wielokrotnie na łamach „Codziennej”, 5 maja skierowano do uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i opiniowania.

Na czwartkowej konferencji głos zabrali przedstawiciele artystów. O roli artystów w społeczeństwie mówił plastyk Janusz Jankowski. – Otoczeni chęcią zysku postrzegamy świat z perspektywy użyteczności praktycznej. A trzeba zauważyć, że celem działania artystycznego nie jest wprost zysk finansowy. Jego istotą jest głębokie doświadczenie duchowe oraz chęć ujęcia tego doświadczenia w dzieło materialnym i podzielenie

się nim z publicznością. Umożliwienie twórcy zajmowania się tego rodzaju pracą ubogacą całe społeczeństwo – zauważył Jankowski.

Podczas konferencji podkreślono, że projekt ustawy powstał ponad partyjnymi podziałami i jest wyrazem desperacji całego środowiska. – System nas nie widzi od wielu lat. Jest skandalem, że to nie zostało uregulowane po transformacji, po 1989 r. – podkreśliła Joanna Kos-Krauze.

Wiceprzewodnicząca Gildii Reżyserów Polskich wspomniała, że założyła trzy organizacje związane z branżą filmową. – Wśród reżyserów i scenarzystów tylko promil nie ma problemów finansowych. Większość naprawdę nie wie, jak przeżyć. Co chwilę robimy zbiórki na leczenie albo nie ma za co kogoś pochować lub

chodzimy prosić premiera o przyznanie emerytury specjalnej. Przecież to są sytuacje upokarzające, a my mówimy o wybitnych nazwiskach – zaznaczyła Kos-Krauze.

Dodała, że środowisko artystów bardzo potrzebuje tej ustawy i aktualizacji tzw. opłaty reprograficznej. – Od ponad dekady twórcy tracą 300–400 mln zł rocznie, które powinny wpływać na polską kulturę od producentów sprzętu, od tych wszystkich gigantów. To im budujemy pałace – apelowała. – Obecnie twórcy sami finansują to, że społeczeństwo może mieć kontakt z kulturą w internecie. Ten darmowy dostęp do zasobów to test na partycypację w kulturze, na partycypację w cywilizacji – stwierdził kompozytor Jerzy Kornowicz.

.....
(AnKraj)

Nie odpuszczą nawet księciu z bajki

Z KRONIK ABSURDU \ Nieliberalni liberałowie wywołali kolejną falę kpiarskich komentarzy. Poszło o animację „Królewna Śnieżka” Disneya. Dwie dziennikarki wyraziły oburzenie zachowaniem księcia, który „całuje Śnieżkę bez jej zgody, kiedy ona śpi”.

Absurdalne zarzuty skierowane pod adresem księcia z bajki pojawiły się w recenzji dwóch dziennikarek, które odwiedziły otwarty po długiej przerwie Disneyland w Kalifornii. Wizyta w tym parku rozrywki kończy się słynną sceną pocałunku z filmu „Królewna Śnieżka i siedmiu krasnoludków”, wyprodukowanego w 1937 r. Kobiety były zbulwersowane „pocałunkiem, który księżę daje bez zgody Śnieżki, kiedy ona śpi, co nie może być prawdziwą miłością, jeśli tylko jedna osoba wie, że to się dzieje”. Dziennikarki poszły dalej w swojej analizie. Ich zdaniem takie zachowanie księcia może zachęcić chłopców do popełnienia podobnych „aktów deprawacji”.

To nie pierwszy raz, gdy kwestionowana jest słynna scena pocałunku. Wcześniej

„Królewna Śnieżka i siedmiu krasnoludków” (1937)
| fot. mat. pras./d

negatywnie wypowiadała się o niej aktorka Kristen Bell, nawiązując do akcji #MeToo. Szkoda, że żadna z pań nie zauważyła, że gdyby nie pocałunek rycerskiego księcia, określony w kłótnie złej królowej jako pocałunek prawdziwej miłości, Śnieżka by tej historii nie przeżyła.

.....
(AnKraj)

ZAMÓW PRENUMERATĘ: www.prenumerata.swsmedia.pl

DOMINIK SZOBOSZLAI MA ZAGRAĆ

EURO 2020 \ Czołowy piłkarz reprezentacji Węgier powinien być gotowy do gry w mistrzostwach Europy – poinformował selekcjoner Marco Rossi. Pomocnik od stycznia jest piłkarzem RB Lipsk, ale w barwach wicelidera niemieckiej ekstraklasy jeszcze nie rozegrał żadnego meczu z powodu problemów mięśniowych.

TRANSMISJE SPORTOWE \ Od sierpnia fanów sportu czeka nowy wydatek

Kibicu, płacz i płąć

Żeby mieć dostęp do wszystkich najważniejszych wydarzeń sportowych, przeciętny polski kibic będzie musiał wydać co najmniej 150 zł miesięcznie. Wkrótce na polskim rynku pojawi się Viaplay, który już teraz coraz odważniej wykupuje prawa do transmisji najważniejszych sportowych wydarzeń.

| fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

Krzysztof Oliwa

Skandynawska grupa medialna chce z przystępem wejść na polski rynek. Start platformy, która ma być dystrybuowana w sposób podobny do Netflix czy HBO Go, zaplanowano na sierpień. Dostęp ma kosztować ok. 34 zł. Co dostaniemy w zamian?

Viaplay nabyło na wyłączność prawa do pokazywania Bundesligi. I to przez najbliższe osiem lat. Do tego Skandynawowie

nie planują odsprzedaży sublicencji. Aby w sezonie 2021/2022 oglądać popisy Roberta Lewandowskiego i Bayernu Monachium, trzeba będzie sięgnąć do kieszeni.

Na platformę trafią także wszystkie mecze Ligi Europy i Ligi Konferencji Europy. Bezpłatnie, choć nie wiadomo jeszcze, w jakiej formule, udostępnione będą mecze z udziałem polskich drużyn, jeśli któraś z nich zakwalifikuje się do fazy grupowej. Piłkarską ofertę uzupełnią

także eliminacje mundialu w Afryce.

Mocno obecna będzie także piłka kobieca. Platforma posiada prawa do transmisji wszystkich najważniejszych kobiecych rozgrywek na Starym Kontynencie.

Do tego w środę ogłoszono, że od 2023 r. do Viaplay trafi Formuła 1. To kolejna bolesna strata dla Eleven, które już za kilka tygodni pożegna się z Bundesligą. Oferta stacji nadal będzie obfitowała w wydarzenia, głównie piłkarskie. Eleven posiada pra-

wa m.in. do Serie A (do końca obecnego sezonu) czy Championship. Do tego swoją popularność zawdzięcza niskiej cenie. Kanał jest bezpłatnie dodawany do wyższych pakietów w telewizjach kablowych lub satelitarnych, a sam dostęp do Eleven można nabyć już za 15 zł.

Od kilkunastu miesięcy właścicielem Eleven jest Grupa Polsat. To dlatego dotychczasowi właściciele praw do Bundesligi czy Formuły 1 nie byli w stanie wygrać rywalizacji z Viaplay. Dla Polsatu

priorytetem było wygranie przetargu na transmisję meczów Ligi Mistrzów. To się udało, ale kosztowało mnóstwo pieniędzy. Ile? Kwoty nie ujawniono. Za poprzedni trzyletni pakiet Polsat zapłacił ok. 120 mln euro. Teraz w grę mogła wchodzić podobna kwota, mimo że stacja Zygmunta Solorza-Żaka kupiła tylko prawa do transmisji Champions League.

Od grudnia ub.r. polscy kibice mają dostęp do międzynarodowej platformy sportowej DAZN, która na razie transmituje głównie walki bokerskie. W innych krajach Europy DAZN działa niezwykle prężnie, posiadając prawa do m.in. Bundesligi czy Serie A. Nie wiadomo, czy na opracowanie podobnej oferty platforma dostępna w ponad 200 krajach na świecie zdecyduje się także na naszym rynku.

Do listy płatnych telewizji trzeba także dopisać pioniera w sprzedaży tego typu usług. Canal+ transmituje mecze polskiej ligi od lat 90.; od zeszłego sezonu wspólnie z TVP. Do tego w jego ofercie pozostają niezwykle popularne w naszym kraju mecze lig angielskiej i hiszpańskiej. W ofercie Canal+ nie dojdzie w najbliższym czasie do zmian.

Od sierpnia, żeby mieć dostęp do wszystkich wydarzeń sportowych, polski kibic będzie musiał zapłacić co najmniej 150 zł miesięcznie. A trzeba jeszcze pamiętać o tym, że wiele gal MMA transmitowanych jest w systemie pay-per-view.

Ceny dostępu do wydarzeń sportowych (miesięcznie):

Canal+ Online: 50 zł
Polsat Sport: 20 zł
Polsat Sport Premium: 40 zł
Viaplay: 34 zł
DAZN: 7,99 zł

Chorzów próbuje dalej

LEKKA ATLETYKA \ Do końca roku ma się wyjaśnić, czy Stadion Śląski będzie areną lekkoatletycznych mistrzostw świata w 2025 r. – W najbliższych miesiącach będziemy intensywnie pracowali nad wnioskiem aplikacyjnym – powiedział marszałek województwa śląskiego Jakub Chelstowski.

Należący do samorządu wojewódzkiego obiekt, mogący pomieścić 54 tys. kibiców, latem 2020 r. zyskał status Narodowego Stadionu Lekkoatletycznego. W pierwszy weekend maja gościł nieoficjalne mistrzostwa świata sztafet, pod koniec miesiąca odbędą się tam drużynowe mistrzostwa Europy.

– Kiedy pojawiła się szansa aplikacji, postanowiliśmy z niej skorzystać. W lutym wyraziliśmy formalnie nasze zainteresowanie organizacją mistrzostw świata. To pokazuje myślenie o przyszłości królowej sportu w Polsce, na Śląsku przede wszystkim – tłumaczył Chelstowski.

Przyznał, że sztafetowe zawody były bardzo poważnym

egzaminem, a impreza zyskała wysoką ocenę światowej federacji – World Athletics.

– Oczywiście dostaliśmy zielone światło ze strony rządowej, od pana premiera, żeby składać ten wniosek. Wiadomo, że samodzielnie takiego wydarzenia nie udźwigniemy. Teraz, przez najbliższe miesiące, będziemy intensywnie pracowali

Stadion Śląski latem 2020 r. zyskał status Narodowego Stadionu Lekkoatletycznego

| fot. Arkadiusz Ławrywianiec/Gazeta Polska

li nad aplikacją – zapewnił marszałek.

Wstępnie chęć organizacji mistrzostw świata w 2025 r. wyraziły cztery kraje, m.in. Kenia. – Dwa pozostałe też nie są europejskie. Punktem wyjścia

w procesie wyboru gospodarza będą złożone do września wnioski. Potem nastąpi ich ocena i podjęcie decyzji – przekazał Chelstowski.

.....
(krol)

BURLIGA DO WIECZYSTej

PIŁKA NOŻNA \ Łukasz Burliga ma być kolejnym znanym piłkarzem, który dołączy do występującej w lidze okręgowej Wieczystej Kraków. Piłkarzowi Wisły z końcem sezonu kończy się kontrakt.

fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

fot. Wikipedia/d

EDEN HAZARD NA SPRZEDAŻ

REAL MADRYT \ Sprowadzony przed rokiem piłkarz rozczarowuje. Kibiców oburzyło też to, że Belg cieszył się z awansu Chelsea, swojego byłego klubu, do finału Ligi Mistrzów. Anglicy wyeliminowali... Real.

Krzysztof Oliwa

Raków pozostaje niepokonany we wszystkich rozgrywkach od 13 lutego, a dzięki środowemu zwycięstwu w zaległym meczu nad Stalą 1:0 awansował na drugie miejsce. Zgromadził 53 pkt i wyprzedza o dwa Pogoń Szczecin, która zagra w piątek na wyjeździe z szóstym KGHM Zagłębiem Lubin.

Piłkarze częstochowskiego klubu, obchodzącego w tym roku stulecie istnienia, wywalczyli w minioną niedzielę po raz pierwszy Puchar Polski. Teraz podopieczni trenera Marka Papszuna mierzą w inny historyczny dla nich wyczyn – wicemistrzostwo kraju.

W poniedziałek zadanie nie będzie jednak łatwe. Po przeciwnej stronie stanie solidny w tym roku Piast (42 pkt), który w razie utrzymania czwartej lokaty zagra w europejskich pucharach – nowej Lidze Konferencji Europy.

Właśnie najbliższy rywal gliwiczian, dzięki zdobyciu Pucharu Polski i zagwarantowaniu sobie miejsca na ligowym podium, sprawił, że czwarta loka-

PKO BP EKSTRAKLASA \ O pozostanie w elicie trwa równie zacięta walka, jak o drugą czy czwartą lokatę

Jest o co grać

Wicelider Raków Częstochowa zagra w poniedziałek z czwartym Piastem Gliwice w zamykającym 29. kolejkę i bardzo ciekawie się zapowiadającym meczu piłkarskiej ekstraklasy. Walcząca o utrzymanie Stal Mielec w niedzielę podejmie pewną już tytułu Legię Warszawa.

Od skuteczności Kamila Bilińskiego będzie zależał los Podbeskidzia | fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

ta zapewni w tym sezonie przepustki do rozgrywek UEFA. O tym celu myśli też kilka następnych drużyn w tabeli, m.in. piąta Lechia Gdańsk (41 pkt),

która w sobotę podejmie 12. i pewną już utrzymania Cracovię.

O pozostanie w elicie trwa równie zacięta walka, jak o drugą i czwartą lokatę.

W tym sezonie spadnie tylko ostatni zespół, ale na dwie kolejki przed zakończeniem sezonu wciąż nie wiadomo który. Zamykające tabelę Podbeskidzie Bielsko-Biała (24 pkt)

podejmie w sobotę również broniącą się przed spadkiem, 14. Wisłę Płock (29 pkt).

Natomiast przedostatnią Stal (27 pkt) czeka w niedzielę u siebie rywalizacja z pewną mistrzowskiego tytułu Legią (60 pkt). Warszawski zespół ma z mielczanami porachunki. W pierwszej rundzie sensacyjnie przegrał u siebie 2:3. – Nie powiem, że jedziemy tam się zrewanżować. Po prostu chcemy rozegrać dobre spotkanie, nie powielać prostych błędów, które popełniliśmy wtedy w Warszawie. To była dla nas bolesna porażka. Takie mecze się rzadko zdarzają, żeby przegrać po trzech rzutach karnych, ale nam się to niestety przytrafiło – przypomniał trener Legii Czesław Michniewicz.

29. KOLEJKA PKO BP EKSTRAKLASY

- Górniki–Jagiellonia (pt., godz. 18.00)
- Zagłębie–Pogoń (pt., 20.30)
- Podbeskidzie–Wisła P. (sob., 15.00)
- Lechia–Cracovia (sob., 17.30)
- Wisła K.–Lech (sob., 20.00)
- Warta–Śląsk (ndz., 15.00)
- Stal–Legia (ndz., 17.30)
- Raków–Piast (pon., 18.00)

OGŁOSZENIE REDAKCYJNE

Strefa Wolnego Słowa

Albicla.com

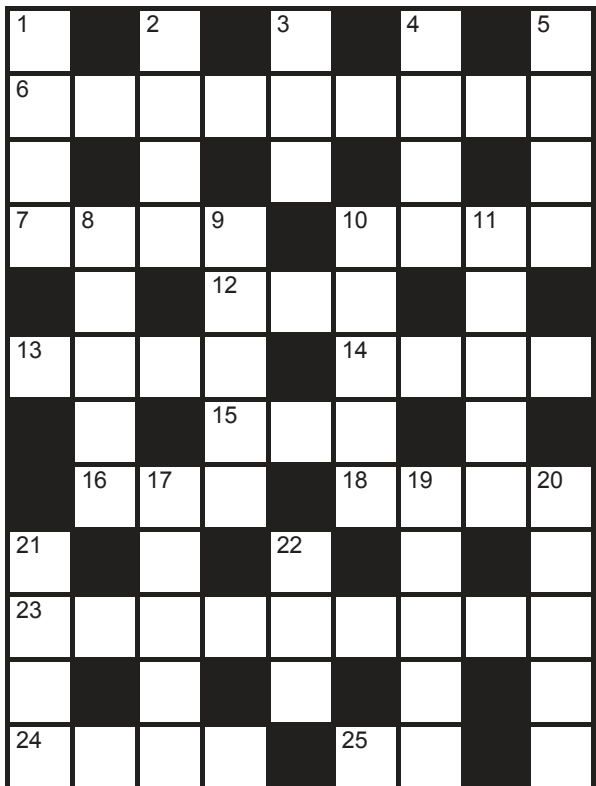

fot. Wikipedia/d

CIEPŁOLUBNY GENIUSZ

TYLKO RAZ \ Odkrywcą trzech zasad dynamiki i prawa powszechnego ciążenia sir Isaac Newton (1642–1727) przez trzy lata zasiadał w angielskim parlamencie. Gdy raz poprosił o głos, wszyscy zamarli w napięciu. Tymczasem Newton zapytał: „Bardzo przepraszam, czy woźny mógłby zamknąć okno?” i zamilkł (w parlamencie) na zawsze.

KRZYŻÓWKA

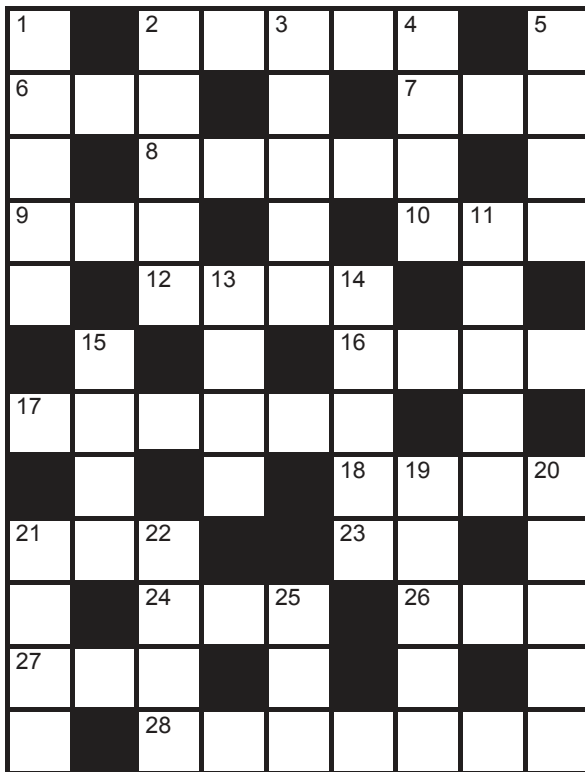

Pozioomo

- 6) przerabia ropę naftową
7) Christian, projektant
10) bal bez tańców
12) zespół z Chylińską
13) przysmak z uła
14) zjawą, mara
15) dawna nazwa Tokio
16) autor czerwonej książeczki
18) proszek węglowy
23) architekt rozwoju miasta
24) zwierzę z bródką
25) starożytne miasto słynące z boga Re

Pionowo

- 1) zamrożony deszcz
2) bujna fryzura
3) dziedziczny kod
4) operowe solo
5) szczęście, traf
8) zgryz dla tłumacza
9) popisy kowbojów
10) miasto z „Łucznikiem”
11) aptekarska jednostka
17) zwany kawonem
19) autor „Peer Gynta”
20) kłamie jak z nut
21) port blisko Helu
22) czeskie „tak”

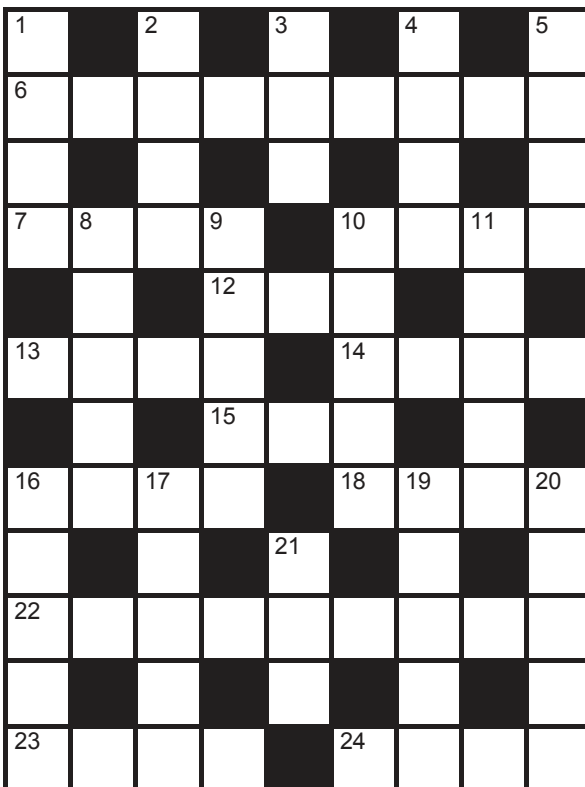
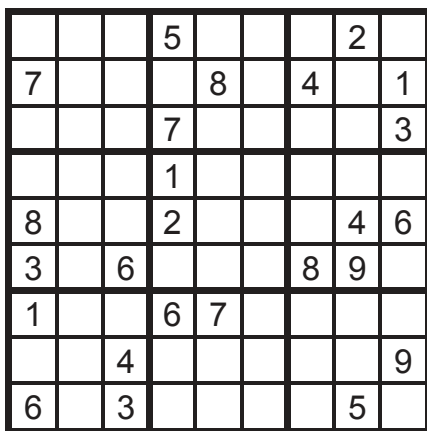
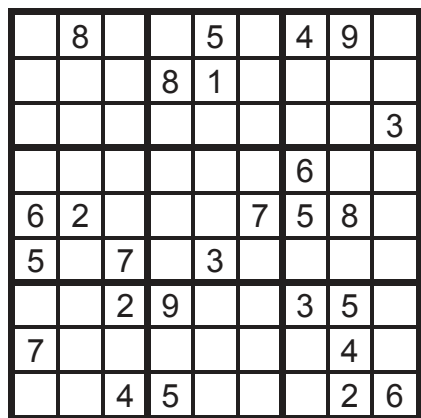

Pozioomo

- 2) nadmuchiwana zabawka
6) kolorowa papuga
7) mała Trojańska
8) rączy koń
9) postać z „Elementarza”
10) australijski struś
12) dowcip, kawał
16) glon morski
17) miejsce dla Julii
18) jednostka masy
21) nasyp wzdłuż rzeki
23) kraina Czarnoksiężnika
24) niski głos żeński
26) leśny duszek
27) ostatnia w alfabecie
28) zanik pamięci

Pionowo

- 1) upust, zniżka
2) dodatkowy mecz rozstrzygający
3) małpka z Madagaskaru
4) bogini z Samotraki
5) zakazany temat
11) wypływa jako lawa
13) statek Noego
14) dramat Mrożka
15) przysięgłych w sądzie
19) przedmiot materialny
20) futerko na dłonie
21) udzielana przez konsula
22) naszyta na dziurę
25) dźwięk lub barwa

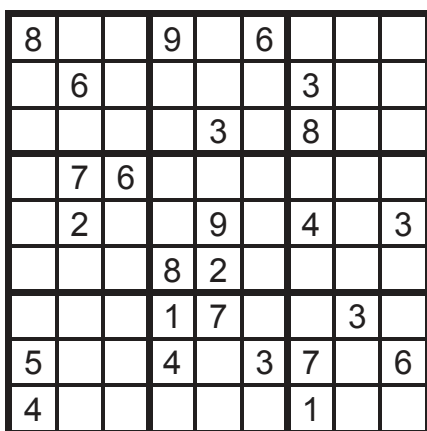
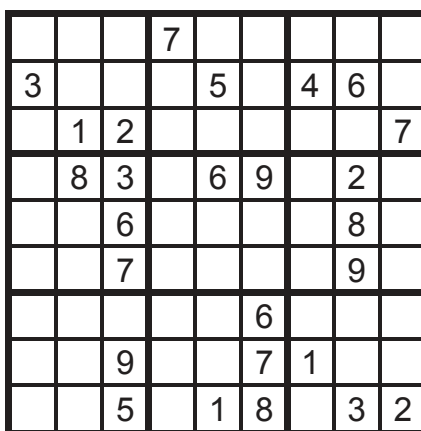

Pozioomo

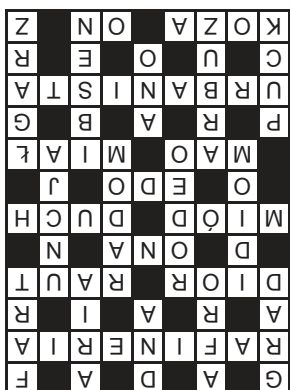
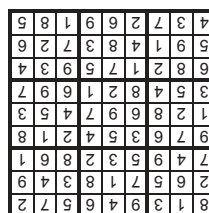
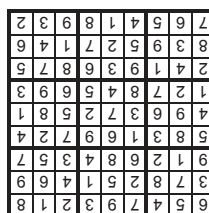
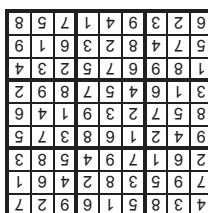
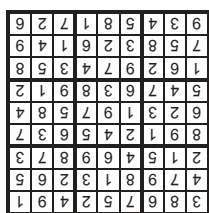
- 6) plaster na ranie
7) kładka na statek
10) metal do lutowania
12) cenna karta
13) mieszkaniec Antwerpii
14) tył statku
15) Muhammad, legendarny bokser
16) z samowara
18) część wyścigu
22) ostra wymiana zdań
23) alkohol do ciast
24) wietrzna choroba

Pionowo

- 1) lotniczy lub morski
2) ciasto na Paschę
3) dzieli się na okresy
4) góry w Ameryce
5) rybne jajka
8) można nazwać ją po imieniu
9) krótkie wiosło
10) Maria Skłodowska-...
11) paliwo do lamp
16) spokój przed burzą
17) główna tętnica
19) sakiewka z talarami
20) miasto Golema
21) dziura po bombie

ROZWIĄZANIA

e-mail:
redakcja@gpcodziennie.pl
Adres: ul. Filtrowa 63/43,
02-056 Warszawa
tel.: +48 (22) 290 29 58

Wydawca numeru: Igor Szczęsnowicz
Sekretarz redakcji: Katarzyna Rzczukowska-Szczęsnowicz
Z-cy: Joanna Szczurowska, Małgorzata Ablewska
Polska: Igor Szczęsnowicz (kier.)
Świat: Konrad Wysocki (kier.)
Obrona narodowa: Igor Szczęsnowicz
Publicystyka: Piotr Lisiewicz (kier.)
Gospodarka: Marek Michałowski (p.o. kier.)
Kultura: Sylwia Krasnodębska (kier.), Anna Krajowska (z-ca)
Sport: Artur Szczepanik (kier.)
Wywiady: Olga Alehno
Mazowsze: Natalia Karcz-Kaczowska (p.o. kier.)
Dolny Śląsk: Janusz Wolniak (kier.)
Nadzór graficzny: Mariusz Trolński (kier.), Krzysztof Lach-Kubica (z-ca)
DTP: Paweł Chrzanowski, Aleksander Raczwarow, Grzegorz Lipka, Paweł Pawluszek, Maciej Kielucki
Wydawca: Forum SA; Zarząd: Beata Dróżdż

Redaktor naczelny: Tomasz Sakiewicz
Zastępcy red. nacz.: Katarzyna Gójska,
Olga Doleśniak-Harczuk

Rada nadzorcza: Ryszard Czarnecki (przewodniczący)
Baza foto: fotoreporterzy@gazetapolska.pl
Reklama, promocja, ogłoszenia:
reklama@gpcodziennie.pl, tel. (22) 659 01 74,
kom. 505 942 582
Kontakt z czytelnikami, interwencje w godz. 9-13:
Anna Kazimierczuk, tel. 603 117 483,
Ewa Wójcik, tel. 505 942 224
e-mail: redakcja@gpcodziennie.pl
Druk: Seregni Printing Group: Warszawa, Sosnowiec
Prenumerata: www.prenumerata.swsmmedia.pl
Kontakt: prenumerata@swsmmedia.pl
Tel. 605 900 002, 501 678 819
Konto do wpłat: Niezależne Wydawnictwo Sp. z o.o.
Bank PEKAO SA Nr 82 1240 5963 1111 0010 3867 3
017
(przelew z zagranicy SWIFT: PKOP PL PW)
IBAN-PL

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Przekazanie „Gazecie Polskiej Codziennie” materiałów do druku oznacza jednoczesną zgodę na ich emisję w internecie.

Express Wieczorny

PIĄTEK-NIEDZIELA 07-09.05.2021 / Bezplatny dodatek do „Gazety Polskiej Codziennie”

KOLARSTWO CZAS NA GIRO

W sobotę w Turynie rozpocznie się 104. edycja Giro d'Italia. Wystartuje w nim trzech polskich kolarzy: Maciej Bodnar (Bora-Hansgrohe), Tomasz Marczyński (Lotto Soudal) i Łukasz Wiśniowski (Qhubeka).

KRYMINALEK

RACIBÓRZ

Bandzior zastrzelił policjanta

Podczas interwencji policjantów bandyta wyciągnął broń i zaczął strzelać. Aspirant Michał Kędzierski zginął na służbie.

We wtorek rano ok. godz. 8 policjanci z Raciborza odebrali kilka zgłoszeń o dziwnie zachowującym się kierowcy renault. Jedne informacje mówiły, że może on być pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Inne, że ma na sobie bluzę przypominającą umundurowanie i próbuje kontrolować innych kierowców. Na interwencję wysłano dwuosobowy patrol. Na stacji benzynowej, gdzie był widziany mężczyzna, policjanci już go nie zastali, ale namierzili go na ul. Chełmońskiego. Tam zatrzymano renaulta. Funkcjonariusze wysiedli z radiowozu, chcąc wylegitymować kierowcę auta. Nagle mężczyzna wyciągnął broń i oddał kilka strzałów, raniąc policjanta. Drugi funkcjonariusz natychmiast zareagował – postrzelił napastnika w udo i obezwładnił. Próbował też ratować kolegę, ale rany okazały się śmiertelne. Mł. asp. Michał Kędzierski, który był policjantem od 10 lat, zginął na służbie. „Miał 43 lata. Pozostawił pogrążoną w smutku rodzinę i bliskich. W naszych sercach i pamięci trwać będzie na zawsze jako ciepły, uśmiechnięty, życzliwy i uczynny kolega” – podkreśliła Komenda Główna Policji. Okoliczności tragedii wyjaśnia prokuratura, 40-letniemu Radosławowi Ś. postawiono zarzut zabójstwa, usiłowania zabójstwa i nielegalnego posiadania broni (według nieoficjalnych informacji oprócz glocka w aucie znaleziono także pistolet maszynowy). Na pewno w chwili zatrzymania mężczyzna był pod wpływem alkoholu. Podejrzany, który trafił do szpitala, ale jego życiu nie zagrażało niebezpieczeństwo, był już wcześniej notowany za przestępstwa narkotykowe. – Jestem wstrząśnięty śmiercią funkcjonariusza policji mł. asp. Michała Kędzierskiego. Zginął na służbie zabity przez bandytę – stwierdził prezydent Andrzej Duda. Pogrzbę śp. Michała Kędzierskiego zaplanowano na piątek.

for: Pardały/8

Kinga Rusin apeluje do posłów opozycji, aby nie dopuścili do przyjęcia KPO | fot. Radosław Nawrocki/Forum

MEDIA

Kinga Rusin mówi, jak żyć

Kinga Rusin nie może ostatnio mówić o dobrej passie. Najpierw weszła w konflikt z aktorką Weroniką Rosati, przez co była krytykowana przez wiele osób z kręgów celebryckich. Teraz postanowiła skomentować bieżącą sytuację w kraju, przebywając od dłuższego czasu za granicą. „Tańce na grobie Konstytucji i Krajowy Plan Odbudowy, czyli nie dajmy się oszukać PiS” – pisze na swoim Instagramie. Celebrytka poucza również przedstawicieli opozycji.

Kinga Rusin znana jest z tego, że ma potrzebę komentowania spraw polityczno-społecznych. Przy okazji Święta Konstytucji 3 maja celebrytka postanowiła oskarżyć Prawo i Sprawiedliwość o łamanie Konstytucji, w tym o rozbijanie trójpodziału władzy. Ponadto stwierdziła, że z pewnością środki z Europejskiego Funduszu Odbudowy zostaną wydane na „TVP czy innych Rydzyków” i apelowała do posłów opozycji, aby ci po-

wstrzymali PiS przed przyjęciem KPO.

Sprawę skomentował w mediach społecznościowych warszawski aktywista Jan Śpiewak. „Celebrytka, milionerka Kinga Rusin poucza nas, jak żyć z »wygnania« na Malediwach. (...) Oderwani od rzeczywistości celebryci bogacze uczą nas, robaków, co mamy myśleć i jak mamy żyć. Dlaczego jakiś pusty typ i laska, który w życiu nic nie przeżyli, nic nie zaryzykowali, zawsze

płynęli z prądem, mają pozycję, żeby czegoś nas nauczyć?” – skomentował Śpiewak.

Pod artykułami opisującymi wpis Kingi Rusi pojawiają się różne komentarze, ale większość z nich jest nieprzychylna. „Ktoś musi jej zablokować dostęp do neta, bo wariuje”, „Tydzień bez Rusinowych mądrości tygodniem straconym”, „Ona jest śmieszna – wy sobie tam żyjecie, robicie zakupy w tym śmiesznym kraju, a ja tu pod palmami walczę o demokrację dla was” – to niektóre z nich.

Zresztą Kinga Rusin nie jest pierwszą i pewnie nie ostatnią celebrytką, która próbuje pouczać rządzących. Wybitnym przykładem ostatnich lat jest aktorka Krystyna Janda, która nie tylko pouczała rządzących, ale nawet obrażała wyborców, porównując ich do prostytutek „Na PiS głosowało 8 mln ludzi po tym, jak PiS rozdał 100 mld zł socjału w postaci różnych plusów, czyli jeden głos kosztował 12 500 zł” – taki wpis zamieściła w mediach społecznościowych w październiku 2019 r. Był on opatrzony zdjęciem, jak nie trudno się było domyślić, prostytutki.

EW
(nkk)

KOLEJ

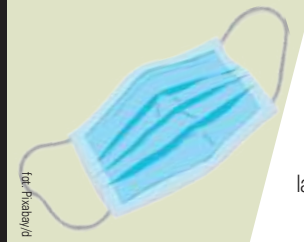
Ze stolicy do Bartodziejów

Już za dwa tygodnie podróżujący koleją w kierunku Radomia dojadą do Bartodziejów. Jak informuje spółka Koleje Mazowieckie, 18 maja ma zostać wznowiony ruch pociągów na trasie Dobieszyn-Bartodzieje. Z przekazanych informacji wynika, że większość połączeń będą obsługiwały pociągi, zaś pomiędzy Radomiem a Dobieszynem zaplanowano połączenia autobusowe jako ich uzupełnienie. Na odcinku Radom-Bartodzieje będzie obowiązywała zastępcza komunikacja autobusowa. Według wyliczeń podróż pomiędzy dworcem autobusowym w Radomiu a stacją kolejową w Bartodziejach powinna zająć ok. 40 minut, jednak trzeba pamiętać, że będzie to zależało głównie od natężenia ruchu w mieście. Szczegółowy rozkład jazdy dostępny jest na stronie: www.mazowieckie.com.pl.

EW
(oprac. nkk)

PRAŁA BRUDNE PIENIĄDZE Na trzy miesiące trafiła do aresztu 19-letnia mieszkanka Tomaszowa Mazowieckiego, podejrzana o transfer za granicę 150 tys. zł pochodzących z przestępstw popełnianych tzw. metodą na policjanta. Kobiecie grozi kara do ośmiu lat pozbawienia wolności.

WPADŁ PRZEZ BRAK MASECZKI Policjanci zatrzymali 21-letniego bielszczanina, który miał przy sobie blisko 10 gramów marihuany i kradziony telefon. Mężczyzna zwrócił uwagę funkcjonariuszy, gdyż nie zasłonił ust i nosa. Teraz może trafić na pięć lat za kraty – podała w czwartek policja.

NIEUDANY PLAN PLATFORMY OBYWATELSKIEJ

POLITYKA

Zakiwali się na śmierć

Obecny lider Platformy Obywatelskiej Borys Budka i były lider Grzegorz Schetyna, chociaż różnie interpretowali przyczyny porażki totalnej opozycji, nie mogli uwierzyć, że i tym razem się nie udało. A było już tak blisko.

Nie wiem, czy to pragmatyzm, czy instynkt zachowawczy spowodował, że wielu posłów opozycji – poza Platformą Obywatelską – postanowiło zagłosować za przyznaniem Polsce miliardów z Unii Europejskiej. Dlaczego Borys Budka zarządził dyscyplinę partyjną, nakazując członkom swojego klubu wstrzymać się od głosu, co de facto oznaczało bycie przeciw, trudno zrozumieć. Oczywiście najprościej wyjaśnić można to kolejną próbą obalenia rządu, nawet za cenę osłabienia Polski. Sondaż IBRiS dla portalu Onet.pl wska-

zuający, że ok. 70 proc. osób uważa, że ugrupowania opozycyjne powinny zagłosować za ratyfikacją Funduszu Odbudowy, nie powstrzymał Platformy przed samodestrukcją. Jeszcze przed głosowaniem Grzegorz Schetyna zapowiedział, że jego ugrupowanie nie może być przeciw. I nie było, bo wstrzymali się od głosu. – Nie może być tak, że Platforma Obywatelska, partia najbardziej europejska, która jest zwolennikiem wprowadzenia ogromnych pieniędzy europejskich do Polski, jest razem

Borys Budka i Grzegorz Schetyna – teraz raczej trudno sobie wyobrazić tych polityków na wspólnej konferencji prasowej
| fot. Janusz Wolniak/Gazeta Polska

Styropian znów degraduje Ochotę

Termomodernizacja polegająca na oklejaniu elewacji budynków płytami styropianu została niegdyś opracowana z myślą o docieplaniu bloków z wielkiej płyty. Jednak bardzo szybko styropian zaczął pojawiać się także na budynkach socrealistycznych, przedwojennych modernistycznych kamienicach, a nawet na fasadach czynszówek z przełomu XIX i XX w., które wcześniej utraciły wystrój skutą przez barbarzyńców. W styropian zapakowano wiele obiektów pochodzących sprzed 1956 r., choć specjaliści przestrzegali, że w budynkach wznoszonych z cegły taki sposób termomodernizacji nie musi być stosowany. Jednym z efektów oklejania elewacji styropianem była zwykłe este-

tyczna degradacja budynku. Sztucznie pogrubiona fasada oznacza karykaturalny wygląd otworów okiennych oraz częstą eliminację detalu architektonicznego. Docieplenia powodowały oszpecenie całych pierzei ulicznych, m. in. na obszarze Ochoty. Zniszczono w znacznej części charakter zabudowy ul. Opaczewskiej i Białobrzeskiej. Masowe wpisywanie do gminnej ewidencji zabytków także powojennych budowli, dokonywane głównie w 2012 r., wyhamowało na jakiś czas ten proces. Niestety, z niewiadomych przyczyn, niektóre budynki socrealistyczne nie zostały ujęte w ewidencji. Taki los spotkał dom przy ul. Przemyskiej 11, który właśnie oklejany jest styropianową warstwą. Nie bardzo też wiadomo, dlaczego w ewidencji nie znalazł się np. monumentalny socrealistyczny budynek nr 9 przy bliskiej ul. Dorotowskiej. Może warto ten spis po niemal dziesięciu latach zweryfikować i uzupełnić?

EW
(js)

SONDA „EXPRESSU”

Co z powrotem uczniów do szkół?

Zgodnie z planem przedstawionym przez rząd w maju do szkół mają wrócić wszyscy uczniowie. Zapytaliśmy naszych czytelników, co myślą o powrocie do szkół na miesiąc przed wakacjami.

MARTYNA, 48 lat, przedsiębiorca: Mam córkę w liceum i uważam, że to dobrze, że przynajmniej na chwilę wróci do szkoły. I nie chodzi tu o naukę, bo – nie oszukujmy się – czerwiec raczej nie jest miesiącem, w którym prowadzi się bardzo sumiennie lekcje. To zawsze był miesiąc na ewentualne poprawki, na luźne rozmowy i integrację. I właśnie na tym ostatnim mi zależy. Córka spotyka się ze znajomymi ze szkoły, ale to tylko mała grupka. Chciałabym, żeby jako klasa mieli czas na normalną integrację.

PIOTR, 40 lat, menedżer: Z doświadczenia wiem, że w czerwcu uczyliśmy się najmniej, więc nie bardzo ro-

zumiem, czemu ma służyć powrót do szkół akurat teraz.

KAROLINA, 29 lat, pracownik administracyjny: Moim zdaniem to bez sensu, uczniowie powinni dokończyć ten rok zdalnie.

MARIA, 84 lata, emerytka: Dobrze, niech wracają do szkoły. W życiu potrzebna jest systematyczność, obowiązek. Co to za nauka w piżamie, w łóżku, przed komputerem? Dzieci muszą być w grupie rówieśniczej, ważne są też przecież interakcje międzyludzkie.

JAKUB, 54 lata, budowlaniec: Powinny być tylko dyżury dla dzieci, które muszą poprawić oceny, a tak to już nie ma sensu wracać.

MICHAŁ, 36 lat, fizjoterapeuta: Już dawno powinni wrócić do szkoły, ale stało się, jak się stało, więc może lepiej wrócić na miesiąc i spotkać się z klasą.

KAMILA, 39 lat, pracownik biurowy: Niech oni lepiej pomyślą, co będzie w przyszłym roku, żeby znowu nie był tak szarpany jak ten. Moje dziecko dopiero poszło do szkoły i niestety jak na razie nie mogę powiedzieć, że weszło w szkolny rytm.

EW
(nkk)

■ Nożownik z Brzezin

Do tragedii doszło w środę po godz. 18 w centrum Brzezin. 39-letni mieszkaniec powiatu brzezińskiego próbował dokonać kradzieży w sklepie. Zauważył to pracownik ochrony. Podczas próby interwencji ochroniarza bandyta wyciągnął nóż. Pracownik ochrony uniknął ciosu. Napastnik zaczął uciekać. Ochroniarz, który biegł za nim, po drodze spotkał patrol policji, który również rozpoczął próbę zatrzymania. W schwytaniu mężczyzny chciał pomóc 41-latek, który zagroził napastnikowi drogę. Został on jednak ugodzony nożem w okolicę serca i zmarł. Policjanci oddali strzały ostrzegawcze, ale napastnik nadal uciekał. Dogonili go w bramie, gdzie podczas próby obezwładnienia ugodził jednego z policjantów. Padły kolejne strzały z policyjnej broni. Napastnik został postrzelony w nogę, trafił do szpitala. – Mężczyzna jest zatrzymany do dyspozycji Prokuratury Rejonowej w Brzezinach. Ma zostać jak najszybciej przesłuchany, czekamy na stanowisko lekarzy – wyjaśnił rzecznik prasowy Prokuratury Okręgowej w Łodzi Krzysztof Kopania.

EW

(masz, PAP)

ODPOWIE ZA MORD W SYLWESTRA 27-letni Marcin D. odpowie przed Sądem Okręgowym Warszawa-Praga za dokonanie zabójstwa w zamiarze bezpośrednim. Mężczyzna w sylwestrową noc w miejscowości Ząbki ugodził nożem 23-latka, który bawił się w sąsiednim mieszkaniu. Sprawca twierdzi, że do zbrodni doszło przez przypadek.

ŻŁODZIEJE AUT ZŁAPANI Funkcjonariusze ze Wspólnej Polsko-Niemieckiej Placówki w Świecku (Lubuskie) odzyskali w jeden dzień dwa skradzione za naszą zachodnią granicą samochody (opla vivario i renault master) o łącznej wartości 190 tys. zł – poinformowała w czwartek Małgorzata Dolot z Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej.

■ Augustów znowu sięga do kieszeni kierowców

Po czterech latach do centrum Augustowa wróciła Strefa Płatnego Parkowania. Ma to być remedium na problem z zatłoczonymi parkingami w okolicach rynku Zygmunta Augusta. Co ciekawe, jest to rozwiązanie zaaprobowane przez mieszkańców, którzy w ankietach wyrazili chęć wprowadzenia opłat za parkowanie w centrum miasta. Opłaty należy uiszczać od poniedziałku do piątku. Stawka do końca maja wynosi 50 groszy za pół godziny.

■ Pasieki coraz bardziej popularne

W ostatnich latach można zaobserwować zainteresowanie pasiekami. Niejednokrotnie można je spotkać już nie tylko na wsiach, ale również w miastach. Kolejne pasieki powstaną w Ostromecku, a dokładnie na łąkach za Pałacem Starym. Już wiadomo, że zamieszkają w nich dwie pszczele rodziny. Jest szansa, że pierwszego miodu z Ostromecka będzie można spróbować jeszcze w tym roku.

■ Pedofil w potrzasku

Policja ujęła 48-letniego mieszkańca Mławy podejrzanego o prezentowanie treści pornograficznych i składanie osobie małoletniej propozycji obcowania płciowego. Rzeczniczka Komendy Powiatowej Policji w Mławie asp. szt. Anna Pawłowska poinformowała, że kilka dni temu wpłynęło zawiadomienie grupy osób zajmującej się ujawnianiem pedofilii. Chodziło o 48-letniego mieszkańca tego miasta, który za pośrednictwem czatu internetowego użytkownikowi zalogowanemu jako 13-letnia dziewczynka składał propozycje czynności seksualnych i przysyłał treści pornograficzne. – Powiadomieni o sytuacji policjanci wkroczyli do akcji. Mieszkanie mławianina zostało przeszukane, policjanci zabezpieczyli telefon, z którego mężczyzna łączył się na czacie. On sam został zatrzymany i usłyszał zarzuty usiłowania prezentowania treści pornograficznych i składania propozycji obcowania płciowego osobie małoletniej – przekazała Pawłowska. Pedofilowi grozi do trzech lat pozbawienia wolności. **EW** (masz, PAP)

■ Ukazą za brak deklaracji śmieciowej

Zapominalscy mieszkańcy Kielc będą musieli trzymać się za kieszeń. Wszystko z powodu braku złożenia deklaracji śmieciowej. Jak wynika z danych urzędu miejskiego, w Kielcach mieszka blisko 20 tys. osób więcej, niż wynika ze złożonych do tej pory deklaracji. Ratusz z pomocą Straży Miejskiej prowadzi kontrole w tym zakresie i zapowiada wprowadzenie systemu kar. Jednak na razie zapominalscy otrzymają dodatkowe trzy miesiące na złożenie stosownej deklaracji.

■ Ziemia kryła średniowieczny skarb

Prace archeologiczne prowadzone w okolicach Biskupca przyniosły owoce. Jak poinformowało Muzeum w Ostródzie, archeolodzy odnaleźli pierwszy na terenie Polski skarb denarów karolińskich. Jak podkreślają przedstawiciele muzeum, jest to znalezisko wyjątkowe w skali Europy Środkowej i Wschodniej. W strefie dorzeczy Osy i Drwęcy odnaleziono w sumie 118 srebrnych monet i ich fragmentów.

HISTORIA W PIGUŁCE

KRESY

Lwowskie tramwaje

Jeden z najstarszych systemów tramwajowych na dawnych ziemiach polskich, a zarazem jedyna działająca sieć tramwajowa na dawnych Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej miała swoją premierę dokładnie 141 lat temu.

5 maja 1880 r. towarzystwo Società Triestina Tramway z Triestu uruchomiło pierwsze tramwaje konne. Osiem lat później pojawiły się plany budowy sieci tramwajów parowych, lecz ostatecznie zrezygnowano z nich na rzecz tramwajów elektrycznych. Zamiar budowy sieci tramwajów elektrycznych spowodował zrozumiały sprzeciw właścicieli kolei konnej, który przekształcił się w otwarty spór z władzami miejskimi i znalazł swój finał w sądzie polubownym. Ostatecznie ruch tramwajów elektrycznych, będących symbolem nowoczesności i oznaką

statusu Lwowa, zainaugurowano 31 maja 1894 r., na kilka dni przed uroczystym otwarciem Powszechnej Wystawy Krajowej. Tym samym Lwów wyprzedził w tej kwestii Londyn, Paryż, Rzym, Petersburg i Wiedeń. Pierwsza linia tramwajowa wiodła z Dworca Głównego do Łyczakowa i dalej ul. Hetmańską do Zofiówki. Trasę tę tramwaj pokonywał w 32 minuty, a jednostki kursowały co pięć minut. Wagony miały klasę pierwszą i drugą. W 1914 r. sieć miała już 24,4 km. Linia tramwajowa ożywiła przedmieście Łyczna-

PITAVÁL POLSKI

Saper, który podłożył bombę

W pierwszych dniach obecnego tysiąclecia oficer dyżurny komendy w Poznaniu odebrał zaskakującą wiadomość. – Chcę 100 tys. zł albo będę podkładał bomby – powiedział przez telefon mężczyzna.

Dał 48 godzin na zebranie pieniędzy. Wtedy groźbę zbagatelizowano, bo brzmiała jak kiepski dowcip imprezowicza, któremu przeciągnęła się zabawa sylwestrowa. Po dwóch dniach jednak szantażysta zadzwonił ponownie. I został wyśmiany. A podczas kolejnej rozmowy... „Teraz przekonacie się, że nie żartuję” – krzyczał do słuchawki i podał miejsce, w którym zostawił ładunek wybuchowy. Wska-

zał kamienicę przy ul. Kolejowej 46. Policjanci znaleźli tam reklamówkę z kartonowym pudełkiem, z którego wystawały kable. Mogła to być atrapa, ale nikt nie chciał ryzykować. Po ewakuacji mieszkańców do akcji wkroczyli saperzy. Za pomocą linki z kotwiczką próbowali wyciągnąć torbę, ale od razu doszło do eksplozji. Gdyby reklamówkę podniósł człowiek, zapewne zginąłby na miejscu. **EW** (gb)

TRANSPŁCIOWA SZTANGISTKA Nowozelandzka sztangistka Laurel Hubbard, która urodziła się jako mężczyzna, może zostać pierwszym transpłciowym sportowcem w historii igrzysk olimpijskich. Wcześniej jako Gavin Hubbard biła rekordy Nowej Zelandii juniorów. Zmieniła płeć w 2013 r.

JUBILEUSZ KOPITARA Słoweński hokeista Anze Kopitar z Los Angeles Kings został 91. zawodnikiem w historii NHL, który ma na koncie 1000 pkt zdobytych w rozgrywkach. Tym razem zaliczył asystę w wygranym na wyjeździe 4:2 meczu z Arizona Coyotes.

104. EDYCJA WŁOSKIEGO WYŚCIGU

KOLARSTWO

Czas na Giro

Peter Sagan jest jednym z faworytów wyścigu | fot. MARCO BERTORELLO/Reuters/Forum

W sobotę w Turynie rozpocznie się 104. edycja Giro d'Italia. Wystartuje w nim trzech polskich kolarzy: Maciej Bodnar (Bora-Hansgrohe), Tomasz Marczyński (Lotto Soudal) i Łukasz Wiśniowski (Qhubeka).

Polacy wystąpią w roli pomocników liderów swoich drużyn. Bodnar będzie wspierać Petera Sagana. 31-letni Słowak, trzykrotny mistrz świata, pojedzie w Giro d'Italia dopiero po raz drugi, a debiutował przed rokiem. Marczyński być może spróbuje

ucieczek, na co liczą szefowie belgijskiej ekipy. W 2017 r. podczas Vuelta a España popularny „Maniek” odniósł w ten sposób życiowy sukces, wygrywając dwa etapy. Zabraknie tym razem Rafała Majki. Były zawodnik Bory, od kilku miesięcy repre-

zentujący barwy UAE Team Emirates, czterokrotnie kończył Giro d'Italia w pierwszej dziesiątce, a w 2016 r. zajął najwyższe w historii startów Polaków piąte miejsce. W tym sezonie planuje jednak udział w Tour de France i Vuelta a España. W tym pierwszym

wyścigu będzie pomagać Słowenowi Tadejowi Pogacarowi, a w Hiszpanii być może dostanie wolną rękę.

W Giro nie pojedzie również triumfator ubiegłorocznej, jesiennej edycji – Brytyjczyk Tao Geoghegan Hart, który chce skoncentrować się na Tour de France i igrzyskach olimpijskich w Tokio. Pod jego nieobecność liderem zespołu Ineos Grenadiers będzie Kolumbijczyk Egan Bernal. Do grona faworytów są zaliczani również Brytyjczyk Simon Yates (Bike-Exchange), Portugalczyk João Almeida (Deceuninck-Quick Step), Hiszpanie Mikel Landa (Bahrain Victorious) i Marc Soler (Movistar), Nowozelandczyk George Bennett (Jumbo-Visma), Rosjanin Aleksander Własow (Astana) czy drugi przed rokiem Australijczyk Jai Hindley (DSM).

Uwagę kibiców skupi 21-letni Belg Remco Evenepoel (Deceuninck-Quick Step). W ubiegłym roku wygrał wszystkie cztery wyścigi etapowe (w tym Tour de Pologne), w których uczestniczył, ale w sierpniu podczas klasyka Il Lombardia uległ poważnemu wypadkowi i od tamtej pory nie startował. Będzie to jego debiut w trzytygodniowym wyścigu.

Gospodarze najbardziej liczą na doświadczonego Vincenzo Nibalego z ekipy Trek-Segafredo. „Rekin z Mesyny” triumfował w Giro w 2013 i 2016 r., a w 2019 r. stanął na drugim stopniu podium. 14 kwietnia podczas treningu złamał jednak kość nadgarstka, a zielone światło od lekarza ekipy dostał ledwie kilka dni temu. **EW**

Krzysztof Oliwa

Winiarski zostaje

Michał Winiarski pozostanie trenerem siatkarzy występującego w ekstraklasie Trefla. Niespełna 38-letni szkoleniowiec przedłużył kontrakt o trzy kolejne sezony. Winiarski był przez dwa lata asystentem Roberta Piazy w PGE Skrze Belchatów, a w 2019 r. podpisał z Treflem dwuletni kontrakt z możliwością przedłużenia o rok. W debiutanckim w roli pierwszego trenera sezonie, przerwany przez pandemię COVID-19, gdańszczanie uplasowali się w PlusLidze na piątym, a w ostatnich rozgrywkach na szóstym miejscu. – Bardzo się cieszę, że Michał zostaje w Gdańsku. Pamiętam, że w trakcie debiutanckiego sezonu w roli pierwszego trenera wiele osób mówiło, że nasze decyzje, zaufanie, którym obdarzyliśmy Winiarskiego, to niczym wygrana na loterii. Cieszę się, że po dwóch latach, podczas których przeżyaliśmy wspaniałe sportowe emocje i byliśmy w czołówce ligowej stawki, będziemy kontynuować tę drogę – podkreślił Gadomski, cytowany na klubowej stronie internetowej.

Mistrzostw nie będzie

Z powodu pandemii COVID-19 zaplanowane na czerwiec mistrzostwa Europy w szermierce, które miały się odbyć w bułgarskim Płowdiwie, zostały przełożone. – Impreza ma się odbyć po igrzyskach olimpijskich w Tokio, prawdopodobnie w październiku. Będzie to preludium nowego sezonu międzynarodowego, który ma się rozpocząć w listopadzie – przekazał sekretarz generalny kontynentalnej konfederacji (EFC) Jacek Słupski. Wykreślenie z międzynarodowego kalendarza mistrzostw kontynentów oznacza, że do rozpoczynających się 23 lipca igrzysk w Tokio szermierze nie będą mieć żadnych oficjalnych sprawdzianów międzynarodowych. W marcu po rocznej przerwie spowodowanej pandemią COVID-19 udało się dokończyć olimpijskie kwalifikacje, a w kwietniu w Kairze odbyły się mistrzostwa globu kadetów (do lat 17) i juniorów (do lat 20).

Musi odsapnąć

Tomáš Pekhart prawdopodobnie nie wystąpi już w tym sezonie w barwach Legii. Napastnik nabawił się urazu i w klubie postanowiono dać mu wolne. – Ma drobny uraz po ostatnim meczu z Wisłą Kraków. Po drugie jest w stałym kontakcie z trenerem reprezentacji Czech, która przygotowuje się do mistrzostw Europy i 24 maja zaczyna zgrupowanie. Uznaliśmy, że to dobry moment, żeby wyleczył kontuzję i trochę odsapnąć – wyjaśnił trener Legii Czesław Michniewicz. W niedzielę mistrzowie Polski grają na wyjeździe ze Stalą Mielec. **EW**

(krol)

TOKIO

Podpisy przeciw igrzyskom

Dziesiątki tysięcy osób podpisało się pod opublikowaną kilka dni temu internetową petycją do szefa Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego Thomasa Bacha, w której autor domaga się odwołania tegorocznych igrzysk w Tokio z powodu pandemii COVID-19.

Twórcą petycji jest adwokat Kenji Utsunomiya, który kilka razy startował w wyborach na gu-

bernatora Tokio. W ciągu pierwszych 24 godzin pod jego apelem podpisało się ok. 50 tys. osób.

Zdaniem autora zmagania olimpijskich nie da się przeprowadzić w bezpieczny sposób, a do tego impreza pochłania ogromne środki, które mogłyby zostać przeznaczone np. na program szczepień przeciwko COVID-19. Petycja skierowana jest do Bacha, który w połowie maja uda się z wizytą do Japonii. Ma obserwować sztafetę z ogniem olimpijskim w Hiroszynie 17 maja oraz udać się do Tokio, gdzie zapowiadane są protesty przeciwko igrzyskom. Dotychczas zaszczepionych na COVID-19 jest ok. 2 proc. Japończyków. W kwietniowym sondażu agencji Kyodo 72 proc. mieszkańców kraju opowiedziało się za odwołaniem lub kolejnym opóźnieniem igrzysk. Z kolei w ankiecie gazety „Mainichi” takie samo zdanie wyraziło dziewięć z 47 gubernatorów, a większość pozostałych odmówiła odpowiedzi. **EW**

(krol)

niecodzienna

**Gazeta
Polska**

7-9 MAJA 2021

#ToNiemożliwe!

Komputer Archimedes

FOT. ADOBE STOCK

#ToNiemożliwe!

Komputer A

Ponad 100 lat temu u wybrzeży greckiej wyspy Antikythera znaleziono skomplikowany mechanizm. Ostatnio naukowcy odtworzyli sposób jego działania, ale nadal nie wiadomo, kto stworzył komputer 2 tys. lat temu.

Marcin **Szkuat**
Albicla.com/MarcinSzkuat

W 1901 r. z wraku rzymskiego statku, który rozbił się u wybrzeży wysepki Antikythera, greccy poławiacze gąbek wyłowili skorodowaną bryłę metalu. Dopiero rok po wyłowieniu artefaktu grecki archeolog Valerios Stais dostrzegł, że obiekt zawiera koło zębate. Zachowała się jednak zaledwie jedna trzecia całości, a do tego rozbita na 82 kawałki. Podliczono, że urządzenie ma 37 kół zębatych, korbę i wskazówki. Ma zaledwie 33 cm wysokości, a mechanizm z brązu schowany jest w drewnianej obudowie. Nikt nie wiedział wtedy, do czego było używane.

Gwiazdny komputer

Do przełomu doprowadziły dopiero badania Dereka de la Solli Price'a z amerykańskiego Uniwersytetu Yale w latach 70. Badacz odkrył, że starożytny mechanizm był skomplikowanym kalendarzem astronomicznym, który pozwalał przewidzieć pozycję Słońca na tle gwiazd, fazy Księżyca, wschody i zachody niektórych gwiazdozbiorów, zaćmienia i wiele innych zjawisk na niebie. Według „komputera z Antikythery” wyznaczano również daty kolejnych igrzysk olimpijskich. Udało się nawet zrekonstruować dużą część greckich oznaczeń na tarczach i w innych częściach mechanizmu. Część tekstu służyć miała jako instrukcja użytkownika.

Polak pomógł

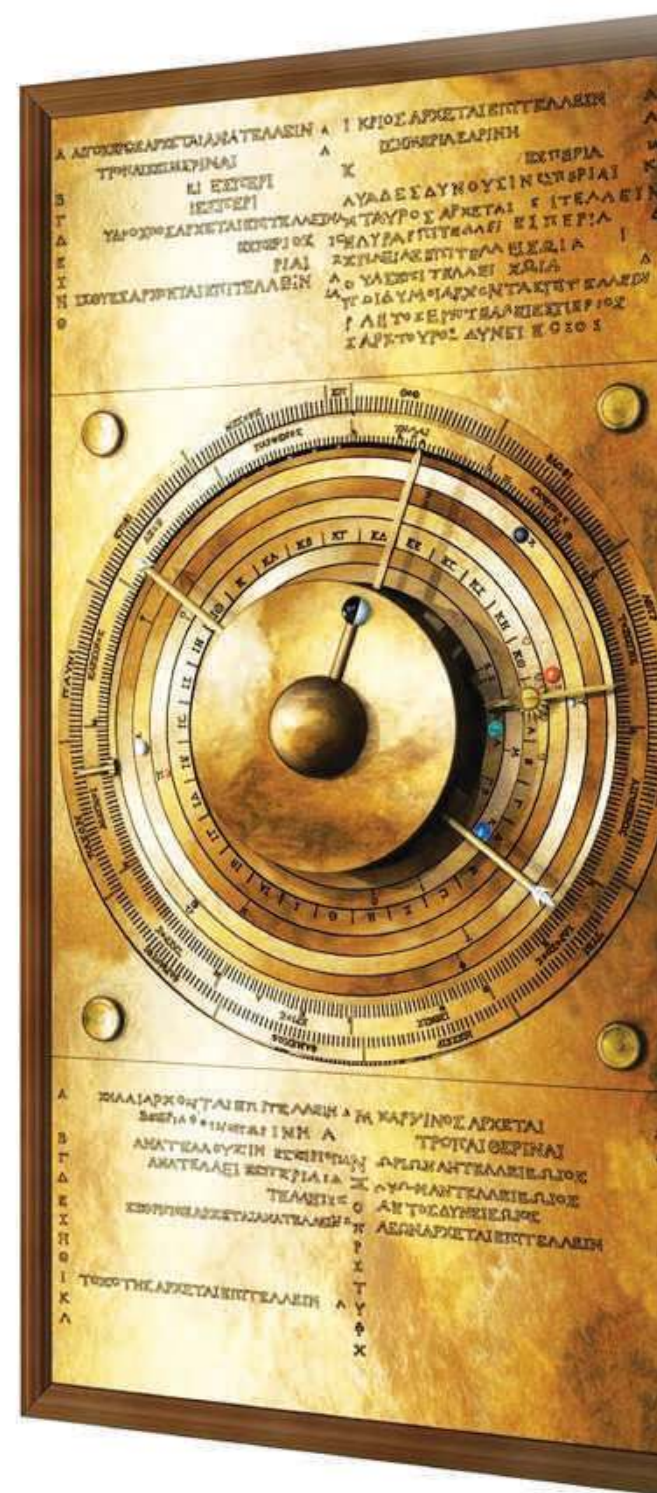
Ostatnio świat nauki obieżyła sensacyjna informacja. Interdyscyplinarny zespół badawczy Antikythera Research Team – z Polakiem, dr Adamem Wójcikiem w składzie – dokonał rekonstrukcji mechanizmu z Antikythery, w tym kilkudziesięciu precyzyjnych kół zębatych z brązu, tarcz i wskazówek mechanicznego kalendarza. Uzyskano najdokładniejsze jak dotąd wyniki, wykorzystując do badań m.in. promienie rentgenowskie. Jak podkreślają naukowcy, jest to jedyne w swoim rodzaju świadectwo zaawansowanej wiedzy

matematycznej, astronomicznej i inżynierskiej starożytnych Greków. Badacze dowiedli, że za pomocą mechanizmu można przewidywać np. bardzo skomplikowane cykle Wenus i Saturna trwające odpowiednio 462 i 442 lata. Do czego to było potrzebne starożytnym Grekom? Jak twierdzi jeden z członków zespołu, Aris Dacanalis, grecka wiedza astronomiczna w pierwszym tysiącleciu przed naszą erą sięga korzeniami Babilonii. Jednak ze względu na niezbyt dobrą znajomość babilońskiej astronomii w kręgach dzisiejszych badaczy nie można stwierdzić ze 100-proc. pewnością, że grecka znajomość cykli Wenus i Saturna wywodzi się właśnie stamtąd.

Atlantydzi czy Archimedes?

Skąd więc Grecy posiadli tak zaawansowaną wiedzę astronomiczną? Niektórzy twierdzą, że twórcą „komputera z Antikythery” jest słynny Archimedes. Zachowały się wspomnienia Cyserona, który w jednym ze swoich dialogów pisze o mechanicznej kuli Archi-

Starożytny mechanizm był skomplikowanym kalendarzem astronomicznym, który pozwalał przewidzieć pozycję Słońca na tle gwiazd, fazy Księżyca, wschody i zachody niektórych gwiazdozbiorów, zaćmienia i wiele innych zjawisk na niebie.

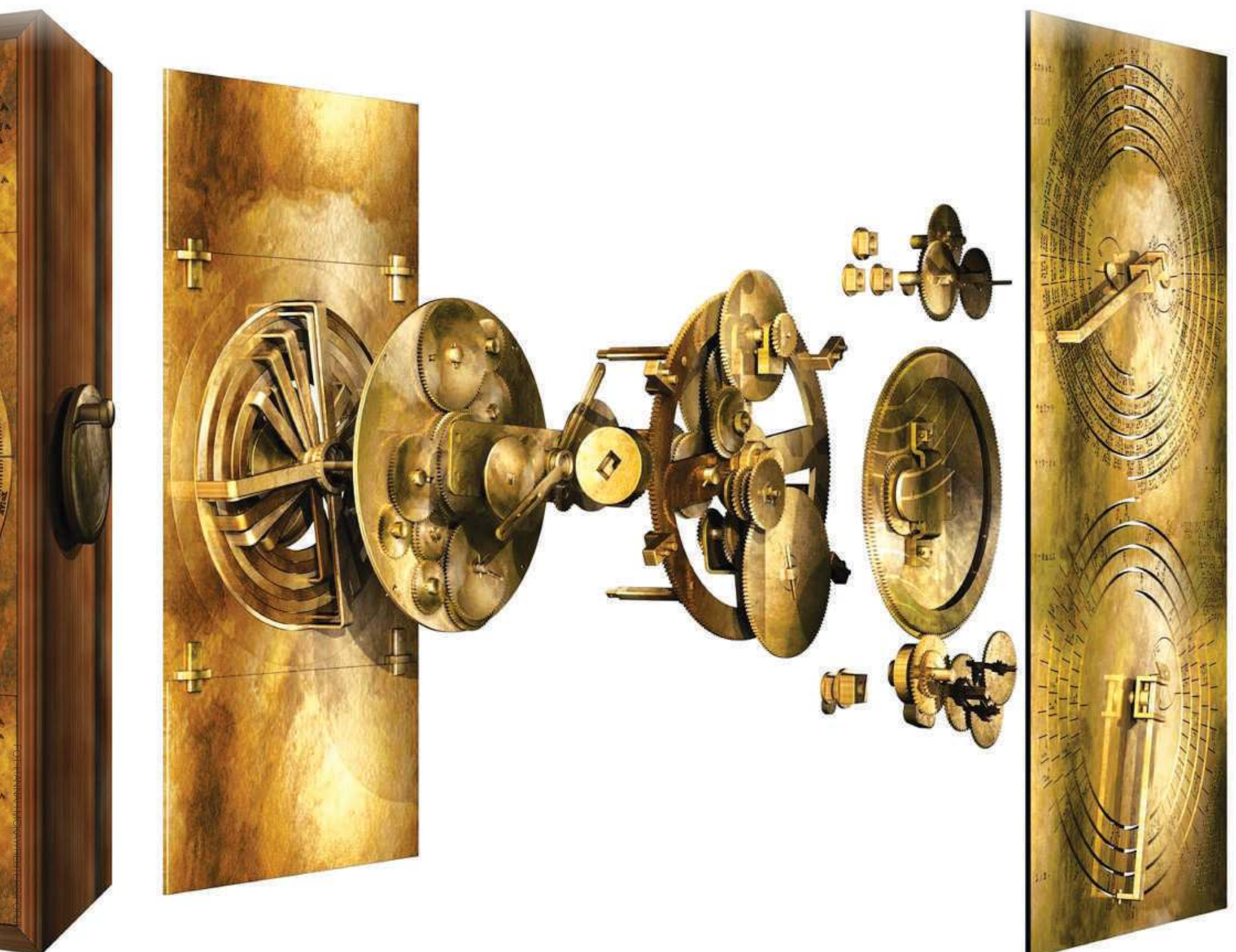

Archimedes

medesa, która miała być modelem mechaniki niebieskiej. Można było na niej śledzić m.in. takie zjawiska, jak zaćmienia Słońca i Księżyca. Innym urządzeniem, którego powstanie przypisuje się Grekowi, jest drogomierz. Ten licznik przebytej odległości w czasach rzymskich był wykorzystywany przez ówczesnych taksówkarzy do odliczania opłat za transport. A także do obliczania odległości między miastami, co oznaczano za pomocą tzw. kamieni milowych. Cyceron oglądał

takie mechanizmy, które zostały przywiezione w jego czasach do Rzymu. Naukowcy sugerują, że Archimedes lub jego uczniowie mogli stworzyć również „komputer z Antikythery”. Ale kto ich do tego zainspirował? Bardzo popularna jest też koncepcja, że mechanizm ten to pozostałość po cywilizacji Atlantydów. Zatopiona Atlantyda wspominana jest przez Platona i różne dziwne artefakty i budowle odkrywane na całym świecie mają świadczyć o jej istnieniu. Do tej pory trwają

zresztą spory, gdzie owa mityczna wyspa miała się znajdować. „Komputer z Antikythery” ma być argumentem, że Atlantyda leżała na Morzu Śródziemnym. Oryginalne fragmenty mechanizmu z Antikythery, jego główne modele i zegarek zaprojektowany przez Hublota są wystawione w Narodowym Muzeum Archeologicznym w Atenach. Naukowcy zamierzają wkrótce odtworzyć ten starożytny komputer w technologii 3D. Ciekawe, czy będzie działał. **N**

#PodejrzaneZnatury

Nie sęp mi tu!

dr Natalia **Osten-Sacken**, zoolog

W Polsce, podobnie jak i w całej Europie, jesteśmy ostatnio przyzwyczajeni do biologicznych niespodzianek. Wiele obcych, a nawet inwazyjnych gatunków pojawia się na terenie naszego kraju na stałe lub tylko jako ciekawscy goście. Nie dawniej jak miesiąc temu znowu zoologiczna sensacja odwiedziła wysypisko śmieci na terenie Pojezierza Iławskiego.

Obserwator najpierw przetarł oczy ze zdumienia, myśląc, że naoglądał się zbyt wielu filmów o afrykańskiej sawannie, jednak okazało się, że faktycznie siedzi przed nim sęp płowy (*Gyps fulvus*). I choć obserwacje tego gatunku należą w Polsce wciąż do rzadkości, nie jest to wydarzenie zupełnie unikalne.

Historyczne źródła donoszą, że w Pieninach i w Tatrach jeszcze w XVIII–XIX w. gnieździły się sępy płowe, a ostatni ich lęg w Pieninach był w 1910 r. Może się także okazać, że w związku z postępującymi zmianami klimatu ci niecodzienni turyści ze zwierzęcego świata będą coraz częściej przylatywać do naszego kraju i zadziwiać niczego niespodziewających się, przypadkowych obserwatorów, dlatego warto poświęcić temu gatunkowi kilka słów. Poczynając od sępiej reputacji, można z ręką na sercu powiedzieć, że sęp z pewnością nie cieszy się powszechną sympatią. Wpłynęły

na to z pewnością sposób życia i zwyczaje tego ptaka, które z punktu widzenia człowieka nie należą do ładnych ani estetycznych. Już sam fakt, że sęp żywi się padliną, a więc rozkładającymi się zwierzętami, budzi u ludzi odragę i przez tysiąclecia przypisywano owemu ptakowi negatywne cechy. Ten wizerunek utrwaliły jeszcze mity. Na przykład grecki mit o Prometeuszu, który wbrew woli bogów przemycił

z Olimpu ogień, nauczył ludzi gotować, budować, czytać, pisać i ujarzmić siły natury. Zemsta Zeusa była straszna: przykuł tytana do skał Kaukazu, gdzie codziennie o świcie przylatywał sęp i wyżerał śmiałkowi wątrobę, która przez resztę dnia i nocy odrastała. Również sennik nie jest dla tego ptaka łaskawy: podobno widzenie sępa w czasie snu oznaczało chorobę, a zabicie go zwiastowało pokonanie przeciwnika. Negatywne postrzeganie sępów przeszło nawet w Polsce do co-

dziennego języka, mimo że przecież z tym ptakiem mamy na co dzień raczej niewiele do czynienia! I tak na przykład „sępić” oznacza albo wyłudzać coś od kogoś, albo też czegoś skąpić.

A jaka jest prawda o tym niezbyt lubianym zwierzęciu? Sępy są faktycznie grupą dużych padliżernych ptaków zamieszkującą ciepłe strefy klimatyczne lub wysokie góry, gdzie pełnią niezwykle istotną rolę naturalnych czyszcicieli. Szczególnie w gorącym klimacie, gdzie szybko dochodzi do psucia się padliny i dużo łatwiej rozprzestrzeniają się różne choroby, rola takich zwierząt jest nie do przecenienia. Także w Europie uznaje się je za najlepszych strażników higieny na górskich pastwiskach, a francuskie władze, doceniając ich wielką rolę, z powodzeniem realizują program reintrodukcji sępów w Alpach. Podobne działania mają także miejsce w Chorwacji, Grecji, Hiszpanii oraz w niektórych państwach afrykańskich i azjatyckich. Jak na razie w Polsce trzy gatunki sępów przylatujące z cieplejszych rejonów Europy są widywane sporadycznie i nie odgrywają w naszym ekosystemie znaczącej roli. W ostatnich latach notuje się jednak coraz więcej tego typu obserwacji, co może być spowodowane m.in. ociepleniem klimatu. Gdyby więc komuś przydarzyło się niespodziewane spotkanie z tym ptakiem, należy na niego spojrzeć łaskawym okiem. Niewiele ma on bowiem wspólnego z mitologią i naszymi uprzedzeniami. Spełnia za to w przyrodzie bardzo ważną funkcję, jak zresztą każdy inny gatunek, który przecież zajmuje własne i niepowtarzalne miejsce w naturze. **N**

#GumoweUcho Niecodzienna Lista Przebojów

Dym na wodzie i ogień na niebie, a zakaz grillowania już czeka na Ciebie!

Piotr Łuczuk

Od lat majówka kojarzyła się z oficjalnym rozpoczęciem sezonu grillowego. Teraz jednak wszystko się zmieniło. Wcale nie z winy pandemii, ale ze względu na zakazy wprowadzone w kilku miejscach na terenie kraju. Zdecydowanie najgorzej w tej kwestii trafili mieszkańcy Warszawy, bo poza zakazami do walki z grillowaniem postanowiła włączyć się... pogoda. Gdy przywykliśmy już do obostrzeń związanych z dezynfekcją, dystansem, koniecznością noszenia maseczek i wietrzenia pomieszczeń, tuż przed zbliżającą się majówką wprowadzone zostały kolejne. Wcale nie chodzi o obostrzenia nałożone przez rząd w związku z pandemią koronawirusa. Tym razem okazję wykorzystały władze Warszawy, powołując się na wytyczne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Jak grom z jasnego nieba na kilka dni przed weekendem majowym na niczego niespodziewających się warszawiaków spadła informacja, z której wynikało, że w części województwa mazowieckiego, w tym „w Warszawie na terenie dzielnic Wawer, Wesoła, Ochota, Włochy, Wola, Mokotów i Ursus istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu”. Chodzi o przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Benzo(a)piren jest jednym z głównych składników zanieczyszczenia powietrza. Co to oznacza w praktyce? Poważne ograniczenia w grillowaniu i możliwości rozpalenia ognisk, a także zakaz palenia w kominku i używania... dmuchaw do liści. Takie przynajmniej są oficjalne wytyczne. Sezon grillowy bez grillowania? Wiele na to wskazuje, albowiem termin obowiązywania ograniczeń jest... dość

odległy. Z komunikatu warszawskiego ratusza wynika, że zakazy i ograniczenia dotyczące grillowania i pieczenia kiełbasek na ognisku obowiązują od 26 kwietnia 2021 r. do 31 grudnia 2021. Wygląda więc na to, że grillowania w stolicy nie było nie tylko w majówkę, lecz także nie będzie w długi weekend po Bożym Ciele. Nie będzie grillowania w wakacje. Nie będzie grillowania na zakończenie lata. Nie będzie grillowania na pożegnanie sezonu grillowego. A jakby tego było mało, nie będzie grillowania nawet w sylwestra! A, i pamiętajcie, że także zimą zakazane jest używanie wszelkiego rodzaju dmuchaw do liści. W zasadzie zakaz w tej sprawie obowiązuje już formalnie od 1 stycznia 2021 r. i ma na celu „ograniczenie wtórnej emisji pyłu”. Zakaz obowiązuje nie tylko mieszkańców Warszawy, ale wszystkich mieszkańców województwa mazowieckiego. Na mocy tych przepisów zabronione są używanie zarówno elektrycznych, jak i spalinowych dmuchaw do liści oraz wszelkie czynności prowadzone z ich wykorzystaniem (usuwanie liści, sprzątanie pokosu trawy, zmiatanie piasku itp.). Greta Thunberg zapewne skacze do góry z radości. Co oznaczają w praktyce zakazy i ograniczenia ogłoszone przez warszawski ratusz oraz GIOŚ? Przede wszystkim to ograniczenie możliwości rozpalania grilli i ognisk, zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych – wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, gdy jest to jedyne źródło ciepła lub gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna wskutek awarii) i zakaz używania dmuchaw do liści.

Wszystkich, którzy próbowali złamać zakazy dotyczące grillowania i palenia ognisk w weekend majowy, dość skutecznie powstrzymała pogoda. Mam jednak nieodparte wrażenie, że Polacy, a w szczególności warszawiacy, nie powiedzieli jeszcze w tej kwestii ostatniego słowa.

Dziś w „Niecodziennej Liście Przebojów” zespół Deep Purple z utworem „Smoke on the water”. „Wszyscy przyjechaliśmy do Montreux, Nad brzegiem Jeziora Genewskiego, By nagrać płyty w mobilnym studiu. Nie mieliśmy zbyt wiele czasu. Frank Zappa i The Mothers Zajęli najlepsze miejsce w okolicy, Lecz pewien idiota z raketnicą Spalił to wszystko aż do ziemi.

Dym na wodzie i ogień na niebie,
Dym na wodzie.

Spłonęło całe kasyno,
Straszny był to dźwięk.
Funky Claude biegł w tę i z powrotem.
Wyciągając dzieciaki na dwór,
Kiedy było już po wszystkim musieliśmy znaleźć sobie inne miejsce,
Lecz szwajcarski czas szybko uciekał.
Wyglądało na to, że przegramy ten wyścig.

Dym na wodzie i ogień na niebie,
Dym na wodzie.

Dym na wodzie i ogień na niebie
Dym na wodzie.

Dym na wodzie i ogień na niebie
Dym na wodzie”. **N**

Posłuchaj utworu:

#NaturaUzdrowia

W maju zbieramy liście

Zatrzymają krwawienia i przyspieszą gojenie ran, oczyszczą z toksyn i poprawią trawienie, zmniejszą obrzęki i zadziałają przeciwzapalnie. Dzisiaj o niezwykłych właściwościach ziołowych liści, które powinniśmy zbierać w maju, czyli liściach krwawnika, babki lancetowatej, kasztanowca i czarnej porzeczki.

Justyna **Pietrzykowska**, fitoterapeuta, dietetyk tradycyjnej medycyny chińskiej

Młode liście krwawnika to tanie i bezpieczne źródło witamin i soli mineralnych, a przede wszystkim enzymów poprawiających przemianę materii. Liście tej rośliny warto łączyć ze szczypiorkiem, rzeżuchą, natką pietruszki, cebulką dymka, pokrzywą lub szpinakiem. Najczęściej dodaje się je do sałatek jajecznych lub twarożków. Surówki i sałatki z dodatkiem młodych liści krwawnika to ważny element diety dla osób chorych na nowotwory – zwłaszcza po przebytych chemio- i radioterapiach, a także po przebytych kuracjach antybiotykowych. Krwawnik to także źródło biopierwiastków – wapnia, cynku i manganu. Niektóre źródła podają, że ta roślina zawiera w składzie fitoestrogeny – związki podobne w działaniu do hormonów. Przepis na twarożek z krwawnikiem polecany szczególnie osobom ze skłonnością-

mi do stanów zapalnych: 150–200 g sera twarogowego, 1–2 łyżki posiekanych młodych liści krwawnika, 2–3 łyżki posiekanego szczypiorku bądź liści cebuli dymki, 1 łyżka śmietany oraz sól i pieprz do smaku. Taki twarożek jest polecany szczególnie dla dzieci osłabionych, które nie mają apetytu i często chorują. Młode liście krwawnika tradycyjnie były stosowane dla zwierząt domowych – gospodynie wiejskie dodawały go do pokarmu dla psów i młodych indyków. Świnie karmione krwawnikiem szybciej rosły i były zdrowe. Od zamierzchłych czasów podawano go także koniom i bydłu w przypadku bębny (nadmierne wzdęcia), biegunki czy pasożytów jelitowych. Dziś w nauce weterynaryjnej są dokładnie znane dawki lecznicze dla tych zwierząt.

Kuracje sokowe z krwawnika

W przypadku osób, którym doskwiera przewlekły stan zapalny żołądka i jelit, a także owrzodzenia żołądka

i dwunastnicy lub jelita grubego, jest zalecana kuracja sokiem z krwawnika. Do jego przygotowania potrzebujemy soczystych liści krwawnika zebranych w maju w godzinach przedpołudniowych, trochę przegotowanej gorącej, ale nie wrzącej wody, i opcjonalnie miodu. Liście z dodatkiem niewielkiej ilości wody miksujemy i pozostawiamy na 2 godz., po czym przez czystą gazę odciskamy sok. Możemy do niego dodać miód (na 1/2 szklanki soku 1 szklanka miodu), ale wówczas należy go krótko przechowywać, bo jest ryzyko fermentacji. Jeżeli nie dodamy konserwantu w postaci miodu czy alkoholu (na 1/2 szklanki soku 1/4 szklanki wódki), taki sok należy przechowywać w lodówce i użyć w ciągu 3 dni. Zaczynamy od 1 łyżki soku z dodatkiem 1/2 szklanki soku lub wody 3 razy dziennie między posiłkami. Po tygodniu dawkę soku możemy podwoić. Kuracja powinna trwać maksymalnie 4 tygodnie, a potem robimy 3-tygodniową przerwę. Międzynarodowe źródła nie donoszą o przeciwwskazaniach i nieko-

cie ziół

rzystnych reakcjach, poza uczuleniem na krwawnik lub inne rośliny z rodziny astrowatych.

Jako ciekawostkę można dodać, że krwawnik doskonale się wpisuje w aktualne ekologiczne trendy. Służy do zwalczania mszyc i gąsienic żerujących na roślinach uprawnych, stanowiąc naturalny środek ochrony roślin. Nie tak dawno naukowcy zauważyli, że ma również wysoką zdolność pochłaniania zanieczyszczeń, szczególnie w miastach.

Skuteczna w 24 chorobach

Babka lancetowata to roślina o liściach lancetowatych skupionych przy ziemi w formie rozety. Kwitnie od maja do września. Starożytne źródła podają, że jest skuteczna w co najmniej 24 chorobach! Jej zastosowanie w procesie leczenia jest szerokie z uwagi na zawartość soli mineralnych (sól, magnez, potas, cynk), witamin A, K i C, kwasów organicznych (fumarowy, waniliowy, cynamonowy, benzoesowy), pektyn, garbników i karotenów, a także śluzów. Będzie pomocna przy chorobach płuc (gruźlica, astma), zapaleniu oskrzeli, gardła i anginie oraz ogólnym osłabieniu, zwłaszcza kiedy towarzyszy mu gorączka. Ma bardzo duże zastosowanie zewnętrzne, wspomagając leczenie: uszkodzeń skóry oraz różnych zmian typu liszajec czy wrzody, zapalenia spojówek i powiek oraz ukąszeń owadów i żmij. Będzie pomocna przy wysypkach, czyrakach czy oparzeniach – wówczas stosujemy roztarte świeże liście albo sok. Świeży sok zawiera m.in. witaminy A, C i K, które ulegają wchłanianiu przez skórę. Babkę można dodawać także

do ziołowych sosów, zup, sałatek, może być dodatkiem do zdrowych dań z grilla w formie smażonych w słonym cieście placuszków.

Miód z babką lancetowatą stosuje się przeciwko anemii i po kuracji antybiotykowej. Młode pędy babki należy rozdrobnić w malakserze, a powstałą pulpę odcisnąć na sicie lub w lnianym woreczku. Powstały sok połączyć z miodem w proporcji 1 część soku i 9 części miodu. Dawkowanie dzienne: dorośli – 1 łyżka, młode – 1 łyżeczka. Istnieje także receptura jako terapia uzupełniająca przy raku sutka: po 100 g babki lancetowatej i liści pokrzywy, po 50 g ziela drapacza, rdestu ptasiego, ruty, dziurawca, kwiatu robinii akacjowej, ostrożeńca warzywnego. Dawkowanie: 1 łyżeczkę mieszanki zaparzamy w szklance wrzątku przez 25 min. Pijemy po przedcedzeniu dwa razy dziennie.

Kasztanowiec na lekkość nóg

Kasztanowiec zwyczajny to drzewo, które zostało sprowadzone do Polski w 1576 r. Zawiera flawonoidy, saponiny, witaminę K, sole mineralne, karotenoidy, a także mnóstwo garbników, dzięki czemu ma działanie przeciwzapalne, przeciwbakteryjne i ściągające. Uszczelnia ściany naczyń włosowatych, usprawnia przepływ krwi w naczyniach, zmniejsza kruchość i przywraca elastyczność naczyń krwionośnych, przeciwdziała powstawaniu zakrzepów, a także ułatwia wydalanie moczu przy przerostie prostaty oraz wzmacnia odporność. Jeżeli mamy opuchnięte lub słabo ukrwione nogi, 2 razy dziennie należy pić herbatkę z suszonych liści kasztanowca. Napar w postaci 1 łyżeczki suszu parzonego pod przykryciem przez 15–20 min działa przeciwobrzękowo i ściągająco.

Z kolei w przypadku dolegliwości żołądkowo-jelitowych polecamy nalewkę z kwiatów kasztanowca, do której przygotowania potrzeba 10 łyżek świeżych, rozdrobionych kwiatów kasztanowca i 1/2 l czystej wódki. Kwiaty umiesz-

czamy w szklanym słoiku, zalewamy alkoholem i odstawiamy na 2 tygodnie w ciemnym i chłodnym miejscu. Spożywamy po przedcedzeniu 3 razy dziennie po 5 kropli w kieliszku wody przed posiłkiem. Nalewka ta znajdzie zastosowanie także w reumatyzmie, dnacie moczanowej, zaburzeniach ukrwienia kończyn i żyłkach. Po rozcieńczeniu z wodą można ją stosować zewnętrznie do nacierania obolałych mięśni. Ciekawostka: kwiaty kasztanowca są surowcem szeroko używanym w przemyśle farmaceutycznym do produkcji czopków oraz mieszanek ziołowych zalecanych na hemoroidy.

Czarna porzeczka na chrypkę

Czarna porzeczka to krzew dobrze wszystkim znany – z czarnymi, aromatycznymi, jagodowymi owocami bogatymi w witaminę C. Owoce te są często przeznaczone na konfiturę i sok, które mają właściwości przeciwgorączkowe. Mało kto jednak wie, jak cenne są liście czarnej porzeczki w ziołolecznictwie. W literaturze znajdujemy wiele przepisów na bazie liści czarnej porzeczki. W przypadku chrypki czy nieżyty górnych dróg oddechowych należy łyżkę liści czarnej porzeczki zalać szklanką wrzątku, gotować na wolnym ogniu ok. 5 min, przedcedzić i pić kilka razy dziennie z dodatkiem łyżki soku z malin, wiśni czy czarnej porzeczki. Przy bólach reumatycznych można pić 3 szklanki wywaru sporządzonego w następujący sposób: 100 g liści czarnej porzeczki i po 50 g kwiatów więzówki i kory wierzbowej należy dobrze wymieszać, czubatą łyżkę mieszanki zalać szklanką wrzątku, gotować na wolnym ogniu ok. 5 min i po przedcedzeniu pić 3 szklanki wywaru dziennie. Jest też receptura dla dzieci z problemami trawiennymi i przy biegunce: mieszamy po 1 łyżce liści czarnej porzeczki, liści babki, ziela majeranku i kwiatu rumianku i zalewamy na 20 min wrzątkiem. Po przedcedzeniu pijemy w małych ilościach. **N**

#InneŚwiaty

Tam, gdzie pada diamentowy deszcz

Miliardy kilometrów od nas, w mroku, który rozświetla Słońce widoczne już tylko jako bardzo jasna gwiazda, są światy, gdzie księżycy krążące wokół macierzystej planety wyglądają jak punkty na tarczy zegara, a z nieba pada diamentowy deszcz. To Uran i Neptun. Dwie ostatnie planety naszego Układu Słonecznego. Za nimi już tylko karłowaty Pluton.

Jarosław **Molga**

W tej podróży do innych światów byliśmy już na planetach między Ziemią a Słońcem. Na drugim biegunie, czyli na krańcach naszego Układu Słonecznego, jest zupełnie inaczej. O ile w przypadku Merkurego i Wenus nasza wyobraźnia jest w stanie odtworzyć, jak one wyglądają, bo mimo ogromnych różnic Wenus przypomina Ziemię, a Merkury nasz Księżyc, o tyle w przypadku Urana i Neptuna to coś zupełnie innego, w dalszym ciągu tajemniczego, bo do tych planet dotychczas zbliżyła się tylko jedna sonda wysłana przez człowieka. Był to Voyager 2, który wystartował z Ziemi w 1977 r. Dopiero po ośmiu latach lotu rozpoczęła się obserwacja Urana, kiedy sonda znajdowała się od niego w odległości 103,5 mln km.

Ta ogromna odległość od Słońca już jest trudna do wyobrażenia. Ziemia znajduje się w odległości ok. 150 mln km od naszej dziennej gwiazdy. Urana zaś dzieli od Słońca prawie 3 mld km, a Neptuna – ponad 4 mld km. Ta odległość między obiema planetami także jest różnicą między światami blisko Słońca a tymi znajdującymi się z dala od niego. Merkury, Wenus i Ziemia, a także Mars oddalone są od siebie podobnie: od ok. 50 do 70 mln km. Uran od Neptuna oddziela ponad miliard kilometrów.

Uran i Neptun zaliczane są do gazowych olbrzymów. Masa Urana jest 14,5 razy większa od masy Ziemi, a jego promień czterokrotnie większy. W przypadku Neptuna to odpowiednio 17 i prawie 4 razy. Astronomowie, by odróżnić je od Saturna i Jowisza, nadali im także miano lodowych olbrzymów. I tu dochodzimy do tego, co znów trudno sobie wyobrazić.

Te olbrzymie planety składają się głównie z gazów, ale to, co my znamy w postaci w lotnej, istnieje na nich jako lód. Atmosfera na Neptunie składa się z najlżejszych pierwiastków: wodoru i helu. Otacza kulę lodu, a ta składa się m.in. z metanu. Ten lotny na Ziemi gaz w neptunowym świecie jest zmrożony i nadaje planecie charakterystyczny niebieski kolor. Atmosfera Neptuna to jedno z najzimniejszych miejsc, jakie znamy. Panuje tam temperatura ok. -226,5 st. C. To tylko o 46,6 st. więcej od zera bezwzględnego, temperatury, w której zamiera wszelki ruch, nawet elektronów w atomach.

Nic dziwnego, że różne rzeczy dzieją się w takich warunkach. Bardzo niska temperatura, olbrzymie ciśnienie i wreszcie skład atmosfery sprawiają, że na Uranie i Neptunie pada diamentowy deszcz. Dosłownie. W ogromnym uproszczeniu: atomy węgla tworzą kryształy i wytrącają się w takiej postaci jak krople wody z pary wodnej na Ziemi. Takie diamentowe krople mogą ważyć wiele karatów i opadają na lodową powierzchnię planety. Naukowcy na Ziemi próbowali odtworzyć to zjawisko. Udało im się m.in. przy pomo-

cy lasera tak zbombardować polistyren (mieszanka związków węgla i wodoru), że na krótko, ale powstały diamenty. Ich rozmiary to jednak jedynie nanometry (nanometr to jedna milionowa milimetra).

Te zimne lodowo-gazowe olbrzymy są jednocześnie sercami wielu światów. Wokół Neptuna krąży 14 księżyców, a wokół Urana – 27. Księżycy Urana obserwowane z Ziemi wyglądają jak punkty na tarczy zegara. Dzieje się tak, ponieważ obiegają tę planetę wokół jej równika, a ten inaczej niż w przypadku innych planet jest prawie prostopadle nachylony wobec Słońca. Dlaczego tak jest? Nie wiemy. Istnieje hipoteza, że gdy Uran się formował, inna formująca się także planeta zderzyła się z nim.

Tajemnic, jakie skrywają przed nami Uran i Neptun, jest mnóstwo. Niewiele o nich wiemy, bo odkryliśmy je niedawno. Uran został odkryty pod koniec XVIII w. i na początku myślano, że to gwiazda. Neptun jest jeszcze ciekawszym przypadkiem, potwierdzającym tezę, że „wiedzieć” nie musi oznaczać „widzieć”. Otóż jest jedyną planetą Układu Słonecznego, której istnienie wykazano nie na podstawie obserwacji nieba, ale w drodze obliczeń matematycznych. Niespodziewane zmiany w ruchu orbitalnym Urana doprowadziły astronomów do wniosku, że podlega on perturbacjom pochodzącym od nieznannej jeszcze planety. I jak tu nie przyznać racji tym, którzy twierdzą, że matematyka jest językiem Boga? **N**

7-13/maja
2021

KRÓLESTWO NIEBIESKIE

DRAMAT, **PONIEDZIAŁEK** 10.5, GODZ. 20.00, POLSAT

Akcja filmu rozgrywa się w średniowiecznej Jerozolimie, w czasach wypraw krzyżowych. Balian (Orlando Bloom) jest kowalem, który stracił rodzinę i prawie utracił wiarę. Odnajduje jednak swoje przeznaczenie, kiedy spotyka wielkiego rycerza Godfrey'ego z Ibelin (Liam Neeson). Męż-

czyzna ujawnia się jako ojciec Baliana. Pokazuje mu prawdziwe znaczenie rycerstwa, zabierając go w podróż do legendarnego Świętego Miasta. Balian wyrasta na przywódcę i decyduje się wykorzystać całą swoją odwagę oraz umiejętności do obrony Jerozolimy przed przeciwnikami.

RYSZARD CZARNECKI

(europoseł PiS)

PIĄTEK 7.5 godz. 10.15, TV TRWAM

Katedra w Chartres

Francuski dokument o legendarnej gotyckiej katedrze w Chartres, o której pisałem pracę na studiach blisko 40 lat temu. Istnieje od ośmiu wieków i jest częścią naszego wspólnego dziedzictwa kulturowo-religijnego. Jaka będzie jej przyszłość? Po pożarze katedry Notre Dame w Paryżu pojawia się pytanie, czy uda się ochronić katedrę w Chartres?

SOBOTA 8.5 godz. 18.25, TVP HISTORIA

Szabla polska

Polacy byli mistrzami szabli w czasie wojen, ale także w czasie pokoju w ramach dyscypliny sportowej – szermierki. Dokument Włodzimierza Gołaszewskiego dotyczy jednak nie sportu, lecz walki w obronie ojczyzny. Szabla stała się nie tylko ważnym orężem, lecz także wpisała się w naszą tradycję narodową, stając się w pewnej mierze synonimem wolności, honoru i niepodległości. To film o sławie polskiego rycerstwa, które mistrzostwo we władaniu szablą zdobywało od czasów króla Batorego, przez wojny z Moskalami i Tatarami, aż po wojnę z sowiecką Rosją. Sam chętnie obejrzę.

ŚRODA 12.5 godz. 16.00, TVP HISTORIA

Księża wolności 1914–1981

W czasach wielkiego ataku na Kościół polecam filmowe portrety duchownych, którzy walczyli o polskość i wiarę. W filmie przypomniano tych, którzy walczyli o odzyskanie niepodległości, bronili tradycyjnych wartości w II RP, a także byli częścią oporu wobec dwóch totalitaryzmów: niemieckiego i sowieckiego. W tej galerii bohaterów ojczyzny i Kościoła są abp Aleksander Kakowski, kard. Adam Sapieha, kard. August Hlond, bp Władysław Bandurski, ks. Ignacy Skorupka czy też papież Jan Paweł II.

PODRÓŻNICZY ZA SIÓDMĄ GÓRĄ

SOBOTA 8.5 GODZ. 21.00, TV REPUBLIKA

Ilu z nas wie, że Władysław Jagiełło, zanim dotarł na grunwaldzkie pola, całą noc leżał krzyżem w czerwiońskiej świątyni pod pewnym freskiem? Albo kto wie, gdzie znajdują się jedyne drewniane gotyckie drzwi w kraju? I jak wygląda największy romański portal w Polsce? Stefan Czerniecki spróbuje znaleźć odpowiedzi na wiele tego typu pytań. Odwiedzi Czerwińsk nad Wisłą, aby wraz z mieszkającymi tu salezjanami odkrywać ciekawe tajemnice. Dodajmy, że tamtejsze dawne opactwo kanoników regularnych w ubiegłym miesiącu zostało uznane za pomnik historii.

THRILLER

JOHN WICK

NIEDZIELA 9.5 GODZ. 20.00, TV PULS

John Wick (Keanu Reeves) był najlepszym płatnym zabójcą w USA, ale dla ukochanej żony wycofał się z biznesu. Po jej śmierci nie dane mu będzie w spokoju przeżyć żałoby. Gdy Iosef (Alfie Allen), syn szefa rosyjskiej mafii Viggo Tarasova (Michael Nyqvist), odbierze mu ostatnią pamiątkę po ukochanej, zemsta będzie tylko kwestią czasu. Wick postanawia wrócić do branży. Na wieść o tym przestępczy świat zamiera z przerażenia, a Viggo, który korzystał w przeszłości z usług Johna, wyznacza nagrodę za jego głowę. Wkrótce miasto stanie w płomieniach.

DRAMAT WOJENNY

KRYPTONIM HHhH

NIEDZIELA 9.5 GODZ. 21.00, TVP2

Praga, rok 1942. Reinhard Heydrich (Jason Clarke), z pomocą swojej żony Liny (Rosamund Pike), staje się jednym z najbardziej prominentnych polityków III Rzeszy. Mężczyzna żelazną ręką rządzi Czechami i Morawami. Dla nikogo nie ma litości. Grupa śmiałków z ruchu oporu, dowodzona przez Jana Kubiśa (Jack O'Connell) oraz Jozefa Gabčíka (Jack Reynor), postanawia dokonać niemożliwego i zorganizować zamach na jego życie. Oparta na faktach opowieść o czeskim ruchu oporu oraz zorganizowanym przez niego spektakularnym zabójstwie Reinharda Heydricha.

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO	Mapy gwiazd godz. 23.35	Do diabła z miłością godz. 0.00	Siedem godz. 22.50	Ewolucja planety małp godz. 22.05	Wolne głosy godz. 17.35	Noce i dnie godz. 22.35
PO POŁUDNIU	08:00 Wiadomości 08:10 Pogoda 08:15 Kwadrans polityczny 08:40 Ranczo (104) - serial 09:35 Komisarz Alex (65) - serial 10:35 Ojciec Mateusz (312) - serial 11:25 Kasta - serial 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda 12:35 Magazyn rolniczy 12:50 Natura w Jedyńce 14:00 Elif (973) - serial 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:15 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Przysięga (405) - serial 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw. 17:55 Klan (3805) - serial 18:20 Kasta - serial 18:55 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:25 Sport 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Alarm! 20:30 Leśniczówka (389) - serial 21:00 Ojciec Mateusz (324) - serial 21:55 Sprawa się rypla - komedia, Polska 1984 23:35 Mapy gwiazd - dramat obyczajowy, Kanada/Niemcy/Francja/USA 2014, wyk. Julianne Moore 01:35 S.W.A.T. - Jednostka specjalna (37) - serial 02:30 Mrok (7) - serial	07:55 Pytanie na śniadanie 10:40 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:25 Dookoła Bałtyku - serial 11:50 Barwy szczęścia (2441) - serial 12:30 Kolo fortuny - teleturniej 13:15 Kozacka miłość (107) - serial 14:05 Va banque - teleturniej 14:35 Na sygnale (285) - serial 15:10 Górcy ratownicy (61) - serial 16:00 Kolo fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Promyk nadziei (33) - serial 18:00 Panorama 18:20 Va banque - teleturniej 18:45 Kozacka miłość (108) - serial 19:35 Barwy szczęścia (2441) - serial 20:05 Barwy szczęścia (2442) - serial 20:35 Kabaret. Supershow Dwójki - pr. rozryw. 21:30 Centralne Biuro Humoru - pr. rozryw. 22:55 Muzyka, taniec, zabawa - koncert 00:00 Kino relaks: Do diabła z miłością - komedia romantyczna, Niemcy/USA 2003. Początkująca pisarka Barbara Novak wydaje książkę, w której namawia kobiety, by zrezygnowały z uczucia na rzecz kariery. 01:50 Śmierć nadziei jutro - film sensacyjny, Wielka Brytania/USA 2002	08:00 Dzień Dobry TVN 11:45 Ukryta prawda (1265) - serial 12:50 Ukryta prawda (1168) - serial 13:50 Ukryta prawda (747) - serial 14:55 Szpital (402) - serial 16:00 LAB (58) - serial 17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw. 18:00 Ukryta prawda (1266) - serial 19:00 Fakty 19:25 Uwaga! Koronawirus 19:25 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! 20:05 Miłe wieści - pr. rozryw. 20:10 Legion samobójców - film SF, USA 2016 22:50 Siedem - thriller, USA 1995, wyk. Brad Pitt, Morgan Freeman, Gwyneth Paltrow, Kevin Spacey. Morderca zabija tych, którzy w jego mniemaniu popełnili jeden z siedmiu grzechów głównych. Jego ofiary giną w sposób nawiązujący do tego, jak grzeszyli. Śledztwo w tej sprawie podejmuje doświadczony, ale przechodzący na emeryturę porucznik William Somerset. Pomaga mu młody detektyw David Mills. 01:25 Kuba Wojewódzki - talk-show 02:30 NOC Magii - pr. rozryw.	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i partnerzy (192) - serial 09:10 Malanowski i partnerzy (193) - serial 09:40 Sekrety rodziny (125) - serial 10:40 Dlaczego ja? (452) - serial 11:40 Gliniarze (445) - serial 12:50 Wydarzenia 13:25 Interwencja 13:40 Trudne sprawy (799) - serial 14:40 Dlaczego ja? (965) - serial 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 (561) - serial 17:00 Gliniarze (570) - serial 18:00 Pierwsza miłość (3229) - serial 18:50 Wydarzenia 19:30 Gość „Wydarzeń” 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Twoja Twarz Brzmi Znamo - pr. rozryw. 22:05 Ewolucja planety małp - film SF, Kanada/Wielka Brytania/USA 2014, reż. Matt Reeves, wyk. Gary Oldman, Jason Clarke, Keri Russell, Andy Serkis 01:00 Po katastrofie - dramat przygodowy, Wielka Brytania/USA 2017, reż. Matt Reeves, wyk. Arnold Schwarzenegger, Scoot McNairy, Maggie Grace 03:00 Tajemnice losu - pr. rozrywkowy	07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry 07:30 Polska na dzień dobry 09:30 W punkt 09:50 Telezakupy 10:05 Ostry dyżur prawniczy 10:20 Telezakupy 10:35 Mówi się... 11:15 Telezakupy 11:30 Polska na dzień dobry 13:00 Telezakupy 13:15 Wolne głosy 13:30 Oddaję państwu głos 14:00 Telezakupy 14:15 Otwartym tekstem 14:45 Telezakupy 15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego 15:30 Republika po południu 17:15 Nie daj się epidemii 17:35 Wolne głosy 17:55 Wolne głosy - zagranica 18:15 Ekonomia raport - flash 18:30 Dzisiaj - serwis inform. 18:55 Sport w Republice 19:00 Prognoza pogody 19:05 10.04.2010. Fakty 19:25 Rozmowa ściśle jawna 19:45 Konferencja prasowa 20:15 Twoja Akcja 20:30 Geopolityczny tygiel 21:00 Specjaliści od wszystkiego 21:30 Kulisy manipulacji 22:00 Republika pyta 22:25 Ekonomia raport 22:50 Suma dnia 23:15 Poland Daily 00:10 Rozmowa ściśle jawna 00:30 10.04.2010. Fakty 00:50 Dzisiaj - serwis inform. 01:10 Sport w Republice 01:15 Prognoza pogody	06:30 Leśniczówka (147) - serial 06:55 Wojciech Ceirowski - boso przez świat 07:30 Pytanie na śniadanie 10:40 Panorama 11:30 Na sygnale (298) - serial 12:00 Wiadomości 12:15 Wilnoteka 12:35 M jak miłość (1575) - serial 13:25 M jak miłość (1576) - serial 14:15 Tego się nie wytnie 15:35 Czas pieniądza 15:55 Bajki naszych rodziców 16:30 Rodzinka.pl (50) - serial 17:00 Teleexpress 17:20 Stacja innowacja 17:35 Poland in Undiscovered 17:55 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 18:25 Na sygnale (298) - serial 18:50 Przystanek Ameryka 19:10 Olá Polonia 19:30 Wiadomości 20:05 Sport 20:10 Pogoda 20:15 Na dobre i na złe (804) - serial 21:10 Kabaret. Supershow Dwójki - pr. rozryw. 22:05 Polonia 24 22:35 Noce i dnie (10) - serial 23:30 Gwiazdociąg TVP Rozrywka: Hanka Bielicka 00:00 Focus on Poland 00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 00:50 Polonia Express 01:10 Olá Polonia 01:30 Wiadomości 02:00 Sport 02:05 Pogoda 02:10 Polonia 24
WIECZOREM	08:00 Informacje dnia 08:15 Polski punkt widzenia 08:45 Przyjaciele i bohaterowie 09:10 Z wędką nad wodę 09:45 Duc in altum 10:00 Informacje dnia 10:15 Katedra w Chartres - święta geometria 11:15 Co by było gdyby zwierzęta mówiły 11:25 Głos Polski 11:45 Spotkania z ekologią 12:00 Regina Coeli 12:03 Informacje dnia 12:20 Ziemia Obiecana - serial 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:30 Zrozumieć Antycywilizację 14:55 Słowo życia 15:00 Koronka do Bożego Miłosierdzia 15:20 Mocni w wierze 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Słódmy sakrament 16:35 Świat na wyciągnięcie ręki 17:00 Regał Mistrzowie 17:30 Antykultura 3 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Regina Coeli 18:05 Informacje dnia 18:15 Westerplatte młodych 19:00 Warto zauważyć 19:30 Opowieści Theo 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Informacje dnia 21:40 Polski punkt widzenia 22:00 Ziemia Obiecana - serial 22:55 Święty Patryk, apostoł Irlandii	06:50 Był taki dzień: 7 maja 07:00 Polska Kronika Filmowa 07:25 Pogranicze w ogniu (3) - serial 08:25 Przystanek Historia 08:50 Historia Polski: Gorzkie zwycięstwo... 09:45 Sensacje XX wieku 10:45 Giganci historii: Konstytucja 3 Maja - teleturniej 11:40 Walka o polski Śląsk 1919-1921 12:20 Tajemnica twierdzy szczyrów (10) - serial 13:20 Sztuka Francji: Świat nowoczesny 14:25 Dziką przyrodą Bliskiego i Środkowego Wschodu 15:30 Okrucieństwa Iwana Groźnego - dok. 16:30 Polacy na morze 17:00 Ex Libris 17:30 Historia Polski: Ostatnie dni wojny 18:15 16 mm historii 18:45 Wojna w eterze 18:55 Pogranicze w ogniu (4) - serial 20:00 Mistrz i Małgorzata (3) - serial 21:35 Szlak snów - dok. 22:35 Nieznane taśmy filmowe. Indie (1) - film dokumentalny, Wielka Brytania 2019 23:40 Azjatyckie stulecie: Śmierć Mao 00:30 Polska Kronika Filmowa 00:45 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii 01:25 Sensacje XX wieku 02:20 Encyklopedia II wojny światowej	07:00 Serwis Info 07:12 Jedziemy 07:50 Agrobiznes 07:55 Agropogoda 08:00 Jedziemy dalej 08:18 Minęła ósma 09:00 Serwis Info 09:11 Minęła dziewiąta 10:00 Serwis Info 10:25 Pogoda info 10:29 Serwis info 10:50 Pogoda info 11:00 Serwis info 11:30 Serwis info, pogoda 12:00 Serwis info 12:25 Pogoda info 12:30 Serwis info, pogoda 13:00 Serwis info 15:00 Serwis info 15:20 Pogoda info 15:29 Serwis info 15:59 Info dzień 17:00 Teleexpress 17:15 Teleexpress extra 17:32 O co chodzi 18:00 Panorama 18:20 Panorama opinii 18:37 O tym się mówi 19:30 Wiadomości 19:58 Gość „Wiadomości” 20:13 Forum 21:00 Nie da się ukryć 21:25 Serwis info 21:50 W tyle wizji 22:24 Serwis Info 22:30 W tyle wizji extra 23:00 Info wieczór 23:30 W akcji 23:51 Nie da się ukryć extra 00:03 Wiadomości 00:31 Gość „Wiadomości” 01:00 Forum	06:00 Nie ma jak Polska 06:35 Telesprzedaż 07:50 Pierwszy dzień wolności - dramat obyczajowy, Polska 1964 09:45 Dom (22) - serial 11:45 Telesprzedaż 12:05 Ostatnie dni - film wojenny, Polska 1969 13:50 Konsul - komedia kryminalna, Polska 1989 16:05 Dom (23) - serial 18:00 Nowy kabaretowy rejs - pr. rozryw. 19:00 Nowy kabaretowy rejs - pr. rozryw. 20:00 Psy - dramat sensacyjny, Polska 1992 22:25 Wyjazd integracyjny - komedia obyczajowa, Polska 2011, wyk. Tomasz Kot, Jan Frycz, Katarzyna Glinka. Korporacja Polish Lody - lider branży lodziarskiej - postanawia zorganizować dla swoich pracowników, najlepszych klientów i zaprzyjaźnionych dziennikarzy weekend integracyjny w atrakcyjnym kompleksie hotelowym. Kiedy impreza wymyka się spod kontroli, przyszłość firmy leży w rękach wiceszefa kadr, prześladowanego przez histeryczną narzeczoną. 00:05 Misja Afganistan (1) - serial 01:05 Misja Afganistan (2) - serial 02:05 Jak to się robi - komedia, Polska 1973	07:00 Teledysk 08:10 Informacje kulturalne 08:30 Kronos - pr. publ. 09:10 Artysta - komediodramat, Belgia/Francja 2011 11:00 Sława i chwała (2) - serial 12:10 Sława i chwała (3) - serial 13:30 Scena taneczna: Taniec współczesny 13:55 Scena taneczna: Bajka muzyczno-taneczna 14:25 Wydarzenia aktualne 14:50 James Stewart i Robert Mitchum: Dwa oblicza 16:00 Ameryki - film dokumentalny, Francja/USA 2017 16:00 Westerplatte - dramat wojenny, Polska 1967 17:45 Co dalej? - pr. publ. 18:00 Rok 2020 18:30 Informacje kulturalne 18:55 Reżyserzy: Carol Reed 20:05 Wieczór kinomana: Detroit - dramat kryminalny, USA 2017, wyk. Chris Chalk, Mason Alban, Bennett Dedy. Historia zamieszek rasowych w Detroit w 1967 roku spowodowanych policyjnym nalotem na nielegalny nocny bar. 22:35 Tego się nie wytnie - pr. kult. 00:05 Tego się nie wytnie ekstra - pr. kult. 00:25 Gomorra 4 (45) - serial 01:15 Teraz animacje! 01:45 Co dalej? - pr. publ. 02:15 Czwartkowy klub filmowy: Obiecaj mi! - komedia, Francja/Serbia 2008	06:00 Zbuntowany anioł (65) - serial 07:00 Lombard. Życie pod zastaw (149) - serial 08:00 Lombard. Życie pod zastaw (404) - serial 09:00 Rodzinny interes (175) - serial 10:00 Zbuntowany anioł (66) - serial 11:00 Zbuntowany anioł (67) - serial 12:00 Zaklinaczka duchów (29) - serial 13:00 Zaklinaczka duchów (30) - serial 14:00 Lombard. Życie pod zastaw (150) - serial 15:00 Lombard. Życie pod zastaw (151) - serial 16:00 Rodzinny interes (177) - serial 17:00 Rodzinny interes (178) - serial 18:00 Lombard. Życie pod zastaw (406) - serial 19:00 Lombard. Życie pod zastaw (407) - serial 20:00 Focus - komedia kryminalna, Argentyna/USA 2015, wyk. Will Smith, Margot Robbie. Profesjonalny oszust uczy fachu młodą dziewczynę. Tworzące się między nimi uczucie komplikuje ich relacje zawodowe. 22:05 Rocky - dramat obyczajowy, USA 1976 00:25 Ostatnie zlecenie - film sensacyjny, USA 2008 02:30 Castle (8) - serial
PO POŁUDNIU	08:00 Informacje dnia 08:15 Polski punkt widzenia 08:45 Przyjaciele i bohaterowie 09:10 Z wędką nad wodę 09:45 Duc in altum 10:00 Informacje dnia 10:15 Katedra w Chartres - święta geometria 11:15 Co by było gdyby zwierzęta mówiły 11:25 Głos Polski 11:45 Spotkania z ekologią 12:00 Regina Coeli 12:03 Informacje dnia 12:20 Ziemia Obiecana - serial 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:30 Zrozumieć Antycywilizację 14:55 Słowo życia 15:00 Koronka do Bożego Miłosierdzia 15:20 Mocni w wierze 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Słódmy sakrament 16:35 Świat na wyciągnięcie ręki 17:00 Regał Mistrzowie 17:30 Antykultura 3 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Regina Coeli 18:05 Informacje dnia 18:15 Westerplatte młodych 19:00 Warto zauważyć 19:30 Opowieści Theo 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Informacje dnia 21:40 Polski punkt widzenia 22:00 Ziemia Obiecana - serial 22:55 Święty Patryk, apostoł Irlandii	06:50 Był taki dzień: 7 maja 07:00 Polska Kronika Filmowa 07:25 Pogranicze w ogniu (3) - serial 08:25 Przystanek Historia 08:50 Historia Polski: Gorzkie zwycięstwo... 09:45 Sensacje XX wieku 10:45 Giganci historii: Konstytucja 3 Maja - teleturniej 11:40 Walka o polski Śląsk 1919-1921 12:20 Tajemnica twierdzy szczyrów (10) - serial 13:20 Sztuka Francji: Świat nowoczesny 14:25 Dziką przyrodą Bliskiego i Środkowego Wschodu 15:30 Okrucieństwa Iwana Groźnego - dok. 16:30 Polacy na morze 17:00 Ex Libris 17:30 Historia Polski: Ostatnie dni wojny 18:15 16 mm historii 18:45 Wojna w eterze 18:55 Pogranicze w ogniu (4) - serial 20:00 Mistrz i Małgorzata (3) - serial 21:35 Szlak snów - dok. 22:35 Nieznane taśmy filmowe. Indie (1) - film dokumentalny, Wielka Brytania 2019 23:40 Azjatyckie stulecie: Śmierć Mao 00:30 Polska Kronika Filmowa 00:45 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii 01:25 Sensacje XX wieku 02:20 Encyklopedia II wojny światowej	07:00 Serwis Info 07:12 Jedziemy 07:50 Agrobiznes 07:55 Agropogoda 08:00 Jedziemy dalej 08:18 Minęła ósma 09:00 Serwis Info 09:11 Minęła dziewiąta 10:00 Serwis Info 10:25 Pogoda info 10:29 Serwis info 10:50 Pogoda info 11:00 Serwis info 11:30 Serwis info, pogoda 12:00 Serwis info 12:25 Pogoda info 12:30 Serwis info, pogoda 13:00 Serwis info 15:00 Serwis info 15:20 Pogoda info 15:29 Serwis info 15:59 Info dzień 17:00 Teleexpress 17:15 Teleexpress extra 17:32 O co chodzi 18:00 Panorama 18:20 Panorama opinii 18:37 O tym się mówi 19:30 Wiadomości 19:58 Gość „Wiadomości” 20:13 Forum 21:00 Nie da się ukryć 21:25 Serwis info 21:50 W tyle wizji 22:24 Serwis Info 22:30 W tyle wizji extra 23:00 Info wieczór 23:30 W akcji 23:51 Nie da się ukryć extra 00:03 Wiadomości 00:31 Gość „Wiadomości” 01:00 Forum	06:00 Nie ma jak Polska 06:35 Telesprzedaż 07:50 Pierwszy dzień wolności - dramat obyczajowy, Polska 1964 09:45 Dom (22) - serial 11:45 Telesprzedaż 12:05 Ostatnie dni - film wojenny, Polska 1969 13:50 Konsul - komedia kryminalna, Polska 1989 16:05 Dom (23) - serial 18:00 Nowy kabaretowy rejs - pr. rozryw. 19:00 Nowy kabaretowy rejs - pr. rozryw. 20:00 Psy - dramat sensacyjny, Polska 1992 22:25 Wyjazd integracyjny - komedia obyczajowa, Polska 2011, wyk. Tomasz Kot, Jan Frycz, Katarzyna Glinka. Korporacja Polish Lody - lider branży lodziarskiej - postanawia zorganizować dla swoich pracowników, najlepszych klientów i zaprzyjaźnionych dziennikarzy weekend integracyjny w atrakcyjnym kompleksie hotelowym. Kiedy impreza wymyka się spod kontroli, przyszłość firmy leży w rękach wiceszefa kadr, prześladowanego przez histeryczną narzeczoną. 00:05 Misja Afganistan (1) - serial 01:05 Misja Afganistan (2) - serial 02:05 Jak to się robi - komedia, Polska 1973	07:00 Teledysk 08:10 Informacje kulturalne 08:30 Kronos - pr. publ. 09:10 Artysta - komediodramat, Belgia/Francja 2011 11:00 Sława i chwała (2) - serial 12:10 Sława i chwała (3) - serial 13:30 Scena taneczna: Taniec współczesny 13:55 Scena taneczna: Bajka muzyczno-taneczna 14:25 Wydarzenia aktualne 14:50 James Stewart i Robert Mitchum: Dwa oblicza 16:00 Ameryki - film dokumentalny, Francja/USA 2017 16:00 Westerplatte - dramat wojenny, Polska 1967 17:45 Co dalej? - pr. publ. 18:00 Rok 2020 18:30 Informacje kulturalne 18:55 Reżyserzy: Carol Reed 20:05 Wieczór kinomana: Detroit - dramat kryminalny, USA 2017, wyk. Chris Chalk, Mason Alban, Bennett Dedy. Historia zamieszek rasowych w Detroit w 1967 roku spowodowanych policyjnym nalotem na nielegalny nocny bar. 22:35 Tego się nie wytnie - pr. kult. 00:05 Tego się nie wytnie ekstra - pr. kult. 00:25 Gomorra 4 (45) - serial 01:15 Teraz animacje! 01:45 Co dalej? - pr. publ. 02:15 Czwartkowy klub filmowy: Obiecaj mi! - komedia, Francja/Serbia 2008	06:00 Zbuntowany anioł (65) - serial 07:00 Lombard. Życie pod zastaw (149) - serial 08:00 Lombard. Życie pod zastaw (404) - serial 09:00 Rodzinny interes (175) - serial 10:00 Zbuntowany anioł (66) - serial 11:00 Zbuntowany anioł (67) - serial 12:00 Zaklinaczka duchów (29) - serial 13:00 Zaklinaczka duchów (30) - serial 14:00 Lombard. Życie pod zastaw (150) - serial 15:00 Lombard. Życie pod zastaw (151) - serial 16:00 Rodzinny interes (177) - serial 17:00 Rodzinny interes (178) - serial 18:00 Lombard. Życie pod zastaw (406) - serial 19:00 Lombard. Życie pod zastaw (407) - serial 20:00 Focus - komedia kryminalna, Argentyna/USA 2015, wyk. Will Smith, Margot Robbie. Profesjonalny oszust uczy fachu młodą dziewczynę. Tworzące się między nimi uczucie komplikuje ich relacje zawodowe. 22:05 Rocky - dramat obyczajowy, USA 1976 00:25 Ostatnie zlecenie - film sensacyjny, USA 2008 02:30 Castle (8) - serial
WIECZOREM	08:00 Informacje dnia 08:15 Polski punkt widzenia 08:45 Przyjaciele i bohaterowie 09:10 Z wędką nad wodę 09:45 Duc in altum 10:00 Informacje dnia 10:15 Katedra w Chartres - święta geometria 11:15 Co by było gdyby zwierzęta mówiły 11:25 Głos Polski 11:45 Spotkania z ekologią 12:00 Regina Coeli 12:03 Informacje dnia 12:20 Ziemia Obiecana - serial 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:30 Zrozumieć Antycywilizację 14:55 Słowo życia 15:00 Koronka do Bożego Miłosierdzia 15:20 Mocni w wierze 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Słódmy sakrament 16:35 Świat na wyciągnięcie ręki 17:00 Regał Mistrzowie 17:30 Antykultura 3 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Regina Coeli 18:05 Informacje dnia 18:15 Westerplatte młodych 19:00 Warto zauważyć 19:30 Opowieści Theo 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Informacje dnia 21:40 Polski punkt widzenia 22:00 Ziemia Obiecana - serial 22:55 Święty Patryk, apostoł Irlandii	06:50 Był taki dzień: 7 maja 07:00 Polska Kronika Filmowa 07:25 Pogranicze w ogniu (3) - serial 08:25 Przystanek Historia 08:50 Historia Polski: Gorzkie zwycięstwo... 09:45 Sensacje XX wieku 10:45 Giganci historii: Konstytucja 3 Maja - teleturniej 11:40 Walka o polski Śląsk 1919-1921 12:20 Tajemnica twierdzy szczyrów (10) - serial 13:20 Sztuka Francji: Świat nowoczesny 14:25 Dziką przyrodą Bliskiego i Środkowego Wschodu 15:30 Okrucieństwa Iwana Groźnego - dok. 16:30 Polacy na morze 17:00				

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Czeski zamek
godz. 21.35

Kryptonim HHHH
godz. 1.05

W starym, dobrym stylu
godz. 21.30

Jak rozpałtałem II wojnę...
godz. 21.15

Za siódmą górą
godz. 21.00

Lekcje pana Kuki
godz. 22.05

TVP 1

TVP 2

TVN

POLSAT

REPUBLIKA

POLONIA

07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:35 Rok w ogrodzie
08:00 Rok w ogrodzie extra
08:15 wojsko-polskie.pl
08:40 Pełnosprawni - mag.
09:10 Prywatne życie zwierząt
09:40 Fascynujący świat
10:45 Sprawa dla reportera
11:45 Most na Renie - dramat wojenny, USA 1969
13:45 Okrasa łamie przepisy
14:15 Z pamięci
14:25 Oздrowieńcy - reality show
15:05 Sekretne życie kotów - reality show
15:55 To był rok! - pr. rozryw.
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
18:30 Stulecie Winnych (37) - serial
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:35 Komisarz Alex (144) - serial
21:35 Czas zemsty - dramat kryminalny, USA 2013, wyk. Colin Farrell, Noomi Rapace. Żądną zemsty kobieta uwodzi Victora, będącego prawą ręką nieuchwytnego nowojorskiego kryminalisty.
23:40 Sprawa się rypla - komedia, Polska 1984
01:20 Mapy gwiazd - dramat obyczajowy, Kanada/Niemcy/Francja/USA 2014

06:50 M jak miłość (1587) - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Zainwestuj w marzenia - serial
11:30 Rodzinny ekspres - mag.
12:05 Arktyczna przygoda - film familijny, Zjednoczone Emiraty Arabskie/Kanada/Włochy 2014
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:15 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
15:50 Smaki świata po polsku
16:20 Na dobre i na złe (809) - serial
17:20 Na sygnale (311) - serial
17:50 Słowo na niedzielę
18:00 Panorama
18:20 Pogoda
18:30 Postaw na milion - teleturniej
19:25 Rodzinka.pl (174) - serial
20:00 Dance Dance Dance - pr. rozryw.
21:05 Dance Dance Dance - pr. rozryw.
22:15 Hity wszech czasów
23:20 Nie ma tego złego... - komedia, Belgia/Francja 2017
01:05 Kryptonim HHHH - thriller, Belgia/Francja/Wielka Brytania/USA 2017. Ambitny oficer SS Reinhard Heydrich obejmuje stanowisko zastępcy protektora Czech i Moraw. Ruch oporu znajduje sposób na ukrócenie jego krwawych rządów.
03:10 Pograbek - dramat obyczajowy, Polska 1992

07:25 Efekt Domina (8) - serial
08:00 Dzień Dobry TVN
11:30 Brzydula 2 (139) - serial
12:00 Brzydula 2 (140) - serial
12:30 Brzydula 2 (141) - serial
13:00 Brzydula 2 (142) - serial
13:30 Brzydula 2 (143) - serial
14:00 Na Wspólnej (3214) - serial
14:30 Na Wspólnej (3215) - serial
15:00 Na Wspólnej (3216) - serial
15:30 Na Wspólnej (3217) - serial
15:50 MasterChef Junior - pr. rozryw.
17:25 Wymarzone ogrody - pr. rozryw.
18:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Power Couple - reality show
21:30 W starym, dobrym stylu - komedia, USA 2017, wyk. Morgan Freeman, Michael Caine, Alan Arkin, Albert, Willie i Joe pracowali razem przy taśmie montażowej w fabryce Semtech Steel, a obecnie cieszą się bezstroskim życiem emerytów. Nagle okazuje się, że bank zlikwidował ich fundusz emerytalny. Emeryci nie zamierzają poddać się bez walki o oszczędności całego życia.
23:40 Legion samobójców - film SF, USA 2016
02:10 Uwaga!

06:00 Nowy dzień
08:25 Astro Boy - film animowany, Hongkong/Japonia/USA 2009
10:10 Ewa gotuje
10:40 Nasz nowy dom - reality show
11:40 Nasz nowy dom - reality show
12:40 Bogaty dom - biedny dom - reality show
13:40 Łowcy nagród - teleturniej
14:40 Rolnicy. Podlasie (35) - dok.
15:45 Więzienie (36) - dok.
16:15 Więzienie (37) - dok.
16:45 Więzienie (38) - dok.
17:15 Więzienie (39) - dok.
17:45 Chłopaki do wzięcia (193) - serial
18:15 Chłopaki do wzięcia (194) - serial
18:50 Wydarzenia
19:30 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:05 Kowalscy kontra Kowalscy (19) - serial
20:35 Kowalscy kontra Kowalscy (20) - serial
21:15 Jak rozpałtałem II wojnę światową: Wśród swoich (3) - komedia, Polska 1969, wyk. Wirgiliusz Gryń, Marian Kociniak, Joanna Jędryka
22:50 Resident Evil: Zagłada - horror, Francja/Niemcy/Australia/USA 2007
00:55 Victor Frankenstein - horror SF, Kanada/Wielka Brytania/USA 2015
03:10 Tajemnice losu - pr. rozryw.

07:00 Transmisja mszy świętej
07:30 Polska na dzień dobry
09:15 Mag. filmowy Piotra Goćka
09:40 Rozmowa ściśle jawna
10:00 Polityczne podsum. tyg.
10:50 Kulisy manipulacji
11:15 Telezakupy
11:30 10.04.2010. Fakty
11:45 Rozmowa ściśle jawna
12:00 Telezakupy
12:20 Polska na dzień dobry
13:35 Telezakupy
13:50 Geopolityczny tygiel
14:05 Telezakupy
14:25 Specjaliści od wszystkiego
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:20 Telezakupy
15:35 Republika Pyta
15:55 Telezakupy
16:15 Kulisy manipulacji
16:45 Geopolityczny tygiel
17:10 Otwartym tekstem
17:40 Polityczne podsum. tyg.
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:50 Sport w Republice
18:55 Prognoza pogody
19:10 Film na sobotę - Dzieci Andersa - Powrót do Afryki
20:30 Republika Pyta
20:50 Twoja akcja
21:00 Za siódmą górą - program Stefana Czernieckiego
21:20 Geopolityczny tygiel
21:45 Rozmowa ściśle jawna
22:00 Biznes Polska
22:25 Specjaliści od wszystkiego
22:50 Dzisiaj - serwis inform.
23:05 Sport w Republice
23:10 Prognoza pogody
23:15 Poland Daily

07:00 Barwy szczęścia (2379) - serial
07:25 Barwy szczęścia (2380) - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:25 Nela Mała Reporterka
11:45 W krainie baśni - pr. dla dzieci
12:15 Powroty - mag.
12:35 Na dobre i na złe (804) - serial
13:30 The Voice Kids 3. Przesłuchania w ciemno (7) - widowisko
14:30 The Voice Kids 3. Przesłuchania w ciemno (8) - widowisko
15:30 Okrasa łamie przepisy
16:00 Kulturalni PL
17:00 Teleexpress
17:20 M jak miłość (1577) - serial
18:10 Szansa na sukces. Opole 2021
19:10 Kabaretowe Naj: Piosenki kabaretowe na maj
19:30 Wiadomości
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Sprawiedliwi. Kto ratuje jedno życie... (6) - serial
21:10 Sanatorium miłości - reality show
22:05 Lekcje pana Kuki - komedia, Austria/Polska 2008
23:45 W rytmie disco: Krzysztof Jarczyński
00:10 M jak miłość (1577) - serial
01:00 Zakochaj się w Polsce
01:30 Wiadomości
02:00 Sport
02:10 Sprawiedliwi. Kto ratuje jedno życie... (6) - serial

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TRWAM

HISTORIA

TVP INFO

KINO POLSKA

KULTURA

PULS

08:00 Informacje dnia
08:15 Westerplatte młodych
08:55 Słowo życia
09:00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny
10:00 Informacje dnia
10:15 Retrospekcja
10:25 Myśląc Ojczyzna
10:35 Polski punkt widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Warto zauważyć
12:50 Siódmy sakrament
13:20 Ocalić od zapomnienia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 100 cudownych miejsc na świecie
14:30 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
14:35 Apokryfy
15:30 Wierzę w Boga
16:00 Informacje dnia
16:10 HistoriaPL
17:00 Z Parlamentu Europejskiego
17:30 Mocni Jego mocą
17:55 Poczci wielcy Polacy
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:30 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Guadalupe - żywy obraz
22:55 Kolory świętości
23:00 Śladami apostoła Pawła

06:55 Był taki dzień: 8 maja
07:05 Biblia - Samson i Dalila (4) - serial
08:00 Z Andrusiem po Galicji
08:40 U Pana Boga w ogródku (3) - serial
09:35 Okrasa łamie przepisy
10:10 Sztuka Francji: Świat nowoczesny
11:15 Wszystkie kolory świata: Japonia: powrót do źródeł
12:20 Essequibo: Ukryta rzeka (3) - dok.
13:25 Gdziekolwiek jesteś, panie Prezydencie... - dramat obyczajowy, Polska 1978
15:00 Śladami Eskulapa (5) - dok.
15:30 Kuchnia Żydów polskich
16:15 Tajemnice włoskich miast: Florencja
17:15 Spór o historię: Rewolucja francuska
17:50 Przygody pana Michała (13) - serial
18:25 Szabla Polska - dok.
19:00 Giganci historii: Nowy ład w Europie - lata 1943-1948 - teleturniej
20:00 Historia w postaciach zapisana: Juan Carlos, Król Hiszpanów
21:40 Rok 1981. Kalendarium
21:50 Jane Eyre (1) - serial
22:55 Hubal - film wojenny, Polska 1973, wyk. Ryszard Filipiński, Małgorzata Potocka, Tadeusz Janczar
01:10 Migawki historii: Jean Sarda. W obozach marszałka
01:45 Kanał Augustowski. Dzieło życia Ignacego Prądzyńskiego

08:00 Serwis info
08:09 Poranek TVP Info
08:30 Serwis info, pogoda
08:39 Poranek TVP Info
09:00 Serwis info, pogoda
09:15 Salon dziennikarski
10:00 Serwis info
10:11 Pogoda info
10:15 Poranek TVP Info
10:30 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info weekend
12:00 Serwis info weekend
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info weekend
13:23 Pogoda info
13:29 Serwis info weekend
14:22 Pogoda info
14:29 Serwis info weekend
16:00 Panorama info
16:50 Pogoda info
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 Studio Wschód
18:00 Panorama
18:16 Serwis info weekend
18:30 Kobiectwem okiem
19:18 Serwis info weekend
19:30 Wiadomości
19:58 Gość „Wiadomości”
20:13 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis info weekend
21:28 Flesz info wieczór
21:50 W tyle wizji
22:25 Serwis info weekend
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23:25 Info wieczór
00:00 Wiadomości
00:28 Gość „Wiadomości”

06:00 W słońcu i w deszczu (1) - serial
07:10 W słońcu i w deszczu (2) - serial
08:15 Praskie pożegnania. Album - film dokumentalny, Polska 1976
08:40 Praskie pożegnania - Wielki kram - film dokumentalny, Polska 1977
08:55 Potop (1) - film historyczny, Polska 1974
12:25 Potop (2) - film historyczny, Polska 1974
15:05 Stawka większa niż życie (1) - serial
16:25 Stawka większa niż życie (2) - serial
17:40 Cztery pancerni i pies (1) - serial
18:50 Cztery pancerni i pies (2) - serial
20:00 Rzeczpospolita babska - komedia, Polska 1969
22:05 Kiler - komedia sensacyjna, Polska 1997
00:10 Sztos - film sensacyjny, Polska 1997, wyk. Jan Nowicki, Cezary Pazura. W czasie pobytu w więzieniu Synek postanawia spróbować zdobyć pieniądze na wymarzone mieszkanie, zostając cinkciarzem-oszustem. W „robocie” pomagać ma mu Eryk, stary fachowiec od oszustw walutowych.
02:00 Szwadron - dramat historyczny, Belgia/Francja/Ukraina/Polska 1992

07:00 Ballady Bułata Okudżawy
08:00 Informacje kulturalne
08:30 Od ucha do ucha - filmy krótkometrażowe
09:05 Od ucha do ucha: Niewiarygodne przygody Marka Piegusa (4) - serial
09:40 Od ucha do ucha: Niewiarygodne przygody Marka Piegusa (5) - serial
10:20 Serialowa nostalgia: Czarne chmury (3) - serial
11:20 Scena taneczna: Taniec klasyczny
11:50 Scena taneczna: Bajka muzyczno-taneczna
12:20 Urodzeni artyści: Gosia i Tomek Rygalikowie
12:50 Non stop kolor - film obyczajowy, Polska 2007
13:40 Stawka większa niż życie. Czarny wilk von Hubertus - spektakl teatralny
15:05 Tego się nie wytnie - pr. kult.
16:35 Kino retro: Człowiek w połowie drogi - thriller, Wielka Brytania 1953
18:20 Tamte lata, tamte dni - mag. kult.
18:50 Grzesiek, chłopak z ferajny - dok., Polska 2004
20:00 Bilet do kina: Na karuzeli życia - dramat obyczajowy, USA 2017
21:50 Queen - Live in Rio - koncert
23:00 Dzikie anioły - film sensacyjny, USA 1966
00:40 Urodzeni artyści: Gosia i Tomek Rygalikowie
01:15 Detroit - dramat kryminalny, USA 2017

07:00 Taki jest świat
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (30) - serial
09:00 Lombard. Życie pod zastaw (31) - serial
10:00 Lombard. Życie pod zastaw (32) - serial
11:00 Lombard. Życie pod zastaw (146) - serial
12:00 Lombard. Życie pod zastaw (148) - serial
13:00 Lombard. Życie pod zastaw (150) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (151) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (404) - serial
16:00 Lombard. Życie pod zastaw (405) - serial
17:00 Lombard. Życie pod zastaw (406) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (407) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (408) - serial
20:00 Mocne sobotnie kino: Rocky 2 - dramat obyczajowy, USA 1979
22:30 Twierdza - thriller, USA 1996
01:10 Ostateczna rozgrywka - film sensacyjny, Kanada/USA 2004, wyk. Dolph Lundgren, Polly Shannon, Donald Burda. Frank Gannon postanawia ujawnić przypadki korupcji w szeregach policji. Gdy zostaje wydany na niego wyrok śmierci, z pomocą rusza mu jego partnerka.
03:10 Castle (9) - serial

RANO

PO POŁUDNIU

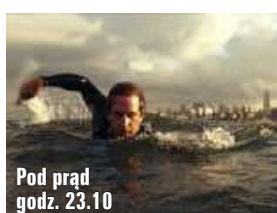
WIECZOREM

Dzień w Middleton
godz. 22.25

TVP 1

07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Lagiewnikach
08:00 Tydzień
08:30 Zakochaj się w Polsce
09:05 Weterynarze z sercem
09:30 Przyrodnik na tropie
10:00 Uroczystość św. Stanisława, Biskupa i Męczennika, patrona Polski
11:50 Między ziemią a niebem
12:00 Regina Coeli
12:15 Między ziemią a niebem
12:50 Pasterz
13:15 BBC w Jedyne
14:15 Z pamięci
14:25 Okrasa łamie przepisy
14:55 Policzmy się dla Polski
15:05 Komisarz Alex (144) - serial
16:05 Sekretne życie kotów - reality show
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Ojciec Mateusz (324) - serial
18:30 Jaka to melodia? - pr. rozryw.

19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:15 Stulecie Winnych 3 (38) - serial
21:15 To był rok!
22:25 Zakochana Jedyne: Dzień w Middleton - melodramat, USA 2013
00:15 Czas zemsty - dramat kryminalny, USA 2013
02:20 Miłość od pierwszego dziecka - komedia romantyczna, Francja 2015

Pod prąd
godz. 23.10

TVP 2

07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Dookoła Bałtyku
11:45 Dance Dance Dance - pr. rozryw.
12:45 Dance Dance Dance - pr. rozryw.
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Kolo fortuny - teleturniej
15:10 Szansa na sukces. Opole 2021
16:15 Na sygnale (312) - serial
16:45 Lajk!
17:15 Moje życie XXL (7) - serial
18:00 Panorama
18:20 Pogoda
18:30 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
19:00 Smaki świata po polsku
19:25 Rodzinka.pl (175) - serial
20:00 Postaw na milion - teleturniej
21:00 Kryptonim HHH - thriller, Belgia/Francja/Wielka Brytania/USA 2017
23:10 Kino bez granic: Pod prąd - dramat obyczajowy, USA 2009, wyk. Joseph Fiennes, Samantha Sherman.
Zmagający się z tragiczną przeszłością Paul Thompson decyduje się spełnić swoje życiowe marzenie, by przepłynąć w pław całą długość rzeki Hudson.
00:55 Maria Skłodowska-Curie - film biograficzny, Belgia/Francja/Niemcy/Polska 2016
02:45 Gry uliczne - film sensacyjny, Polska 1996

Ex Machina
godz. 0.20

TVN

07:25 Nowa Maja w ogrodzie
07:55 Akademia ogrodnika
08:00 Dzień Dobry TVN
11:30 Co za tydzień
12:05 Inspirujące kobiety - mag.
12:40 Power Couple (7) - reality show
14:10 Lego Masters - pr. rozryw.
15:45 Pieniądze to nie wszystko - komedia, Polska 2001
18:00 Totalne remonty Szelągowskiej - pr. rozryw.
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 MasterChef Junior - pr. rozryw.
21:35 Skok stulecia - film sensacyjny, USA 2018
00:20 Ex Machina - dramat SF, Wielka Brytania 2014, wyk. Domhnall Gleeson, Corey Johnson, Oscar Isaac, Alicia Vikander.
Młody programista Caleb, pracujący w firmie komputerowej, wygrywa konkurs, w którym nagrodą jest możliwość spędzenia tygodnia w luksusowej posiadłości szefa firmy, Nathana. Na miejscu okazuje się, że Nathan pracuje nad sztuczną inteligencją i chce, by Caleb przeprowadził test w celu sprawdzenia, czy projekt się udał.
02:35 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
03:40 Uwaga!

Faceci w czerni 2
godz. 22.20

POLSAT

06:00 Nowy dzień
07:55 Załoga G - film familijny, USA 2009
09:50 Opowieści z Narnii: Książę Kaspian - film przygodowy, Wielka Brytania/USA 2008
13:05 Twoja Twarz Brzmi Znajomo - pr. rozryw.
15:00 Formuła 1: Grand Prix Hiszpanii
17:40 Nasz nowy dom - reality show
18:40 Domowe rozgrywki (5) - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Państwo w państwie - pr. publ.
20:00 Kabaret na żywo - Klinika Skeczów Męczących
22:20 Faceci w czerni 2 - komedia SF, USA 2002, wyk. Tommy Lee Jones, Will Smith.
Agent J przywraca byłemu partnerowi pamięć, by ten pomógł mu powstrzymać najeźdźcę z kosmosu.
00:00 W imię zasad - thriller, USA 2014, wyk. Steven Seagal, Ron Balicki, Radu Banzaru.
Po nieudanej misji byli komandosi Alexander zatrudnia się jako złota rączka i prowadzi spokojne życie. Wkrótce zostaje wciągnięty w gangsterskie porachunki między Chińczykami a Rosjanami.
02:15 Tajemnice losu - pr. rozryw.

Polityczna kawa
godz. 12.00

REPUBLIKA

07:00 Transmisja mszy świętej z parafii pod wezwaniem Świętego Augustyna w Warszawie
08:00 Starcie cywilizacji
08:30 Moja droga do wolności
08:45 Republika Pyta
09:06 W punkt
10:06 Studio prasowe
11:00 Salonik polityczny
12:00 Polityczna kawa
13:00 Postaw na zdrowie
13:20 Telezakupy
13:50 Moja droga do wolności
14:00 Telezakupy
14:30 Starcie cywilizacji
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:20 Telezakupy
15:35 Rozmowa ściśle jawna
15:50 Telezakupy
16:35 Salonik polityczny
17:35 Studio prasowe
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:50 Sport w Republice
18:55 Prognoza pogody
19:10 W punkt
20:10 Polityczna kawa
21:10 Na pomoc!
21:30 Mag. filmowy Piotra Gońka
22:00 Wywiad z chuliganem - program Piotra Lisiewicza
23:00 Twoja akcja
23:15 Poland Daily
00:15 Kulisy manipulacji
00:50 Dzisiaj - serwis inform.
01:05 Sport w Republice
01:10 Prognoza pogody
01:45 Dokument w Republice - Flotylla na straży
02:00 Poland Daily

Fredek uszczęśliwia świat
godz. 8.00

POLONIA

07:00 Barwy szczęścia (2381) - serial
07:25 Ja gorę! - komedia, Polska 1967
08:00 Kino retro: Fredek uszczęśliwia świat - komedia, Polska 1936
09:30 Ziarno - pr. dla dzieci
10:00 Transmisja z mszy świętej na uroczystość św. Stanisława, biskupa i męczennika, patrona Polski
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Regina Coeli
12:15 Między ziemią a niebem
12:50 Via Dolorosa - Droga Zbawienia - film dokumentalny, Polska 2020
14:05 Jan Serce (4) - serial
15:15 Kabaret. Supershow Dwójki
16:05 Leśniczówka (250) - serial
16:30 Leśniczówka (251) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 M jak miłość (1578) - serial
18:15 Kabaretomaniacy - pr. rozryw.
19:10 Lajk!
19:30 Wiadomości
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Osiecka (9) - serial
21:15 Badyle - sztuka na podstawie opowiadań Tadeusza Różewicza i Marka Gajdzińskiego
22:15 Muzyczne NAJ: Agnieszka Osiecka
23:20 Szlak nadziei - reality show
00:10 M jak miłość (1578) - serial
01:00 Mistrzowie: Irena Szewińska
01:30 Wiadomości

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TRWAM

07:55 Poczet Wielkich Polaków
08:00 Słowo Życia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Z Parlamentu Europejskiego
09:00 100 cudownych miejsc na świecie
09:10 Spotkanie z Magdą Buczek
09:15 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza
09:30 Msza święta z Jasnej Góry
10:35 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
10:40 Cuda Jezusa
11:35 Jesteśmy katolikami
12:00 Regina Coeli
12:20 Wieś - to też Polska
13:30 Papież Polak do rodaków
14:10 Opowieść o świętym Polikarpie
15:45 Iwato
16:00 Informacje dnia
16:10 Koncert życzeń
17:00 Zostań żołnierzem RP
17:30 Nowa Ewangelizacja
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Moja katolicka rodzina
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Kolory świętości
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:45 Odebrano nam całe dzieciństwo
23:00 Jak my to widzimy
23:30 Tam, gdzie Bóg płacze
00:00 Słowo życia

HISTORIA

06:40 Był taki dzień: 9 maja
06:50 Biblia: Dawid (1) - serial
08:00 Transmisja liturgii greckokatolickiej z archikatedry w Przemyślu
08:55 Historia religii - mag.
09:20 U Pana Boga w ogródku (4) - serial
10:05 Okrasa łamie przepisy
10:40 Przyrodnik na tropie
11:15 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
12:20 Dzika przyroda Bliskiego i Środkowego Wschodu:
13:25 Chiny: starodawne królestwo przyrody (1) - dok.
14:20 W kotle historii - mag.
14:55 Crusoe - film przygodowy, Wielka Brytania/USA 1989
16:30 Giganci historii: Nowy ład w Europie - lata 1943-1948 - teleturniej
17:20 Walka o polski Śląsk 1919-1921
17:45 07 zgłoś się (1) - serial
18:55 Geniusze i marzyciele. Jan Czocharski
20:00 Nieznane taśmy filmowe. Indie (1) - film dokumentalny, Wielka Brytania 2019
21:05 Bitwa o Anglię - dramat wojenny, Wielka Brytania 1969, wyk. Laurence Olivier, Michael Caine, Harry Andrews
23:20 Jane Eyre (1) - serial
00:25 Zrodzeni do szabli - film dokumentalny, Polska 2019
01:40 Szerokie tory

TVP INFO

08:00 Serwis info
08:09 Poranek TVP Info
08:30 Serwis info, pogoda
08:39 Poranek TVP Info
09:00 Serwis info, pogoda
09:50 Woronicza 17
10:59 Serwis info
11:23 Pogoda info
11:29 Serwis info weekend
11:59 Serwis info weekend
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info weekend
13:00 Serwis info weekend
13:23 Pogoda info
13:29 Serwis info weekend
14:00 W akcji weekend
14:29 Serwis info weekend
14:52 Pogoda info
15:00 Debata Senior
15:30 Okiem wiary
16:00 Panorama info
16:50 Pogoda info
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 Teleexpress na deser
17:47 Serwis info weekend
18:00 Panorama
18:16 Serwis info weekend
18:25 Studio Zachód
18:50 INFO V4+
19:05 Głębia ostrości
19:18 Serwis info weekend
19:30 Wiadomości
19:58 Gość „Wiadomości”
20:13 Minęła dwudziesta
21:00 W pełnym świetle
21:24 Flesz info wieczór
21:49 Strefa starcia
23:00 Info wieczór
23:21 Nie da się ukryć extra
23:55 Serwis info weekend
00:05 Wiadomości

KINO POLSKA

06:05 W słońcu i w deszczu (3) - serial
07:10 W słońcu i w deszczu (4) - serial
08:10 Stawka większa niż życie (1) - serial
09:25 Stawka większa niż życie (2) - serial
10:45 Zabić na końcu - komedia sensacyjna, Polska 1990
12:45 Filip z konopi - komedia obyczajowa, Polska 1981
14:20 Cztery pancerni i pies (3) - serial
15:40 Cztery pancerni i pies (4) - serial
16:50 Pan Wołodyjowski - film historyczny, Polska 1968
20:00 Kiler-ów 2-óch - komedia, Polska 1999
22:20 PitBull - film kryminalny, Polska 2005
00:25 Plac Zbawiciela - dramat obyczajowy, Polska 2006, wyk. Jowita Budnik, Ewa Wencel, Arkadiusz Janiczek.
Oparta na faktach historia warszawskiej rodziny, postawionej w trudnej sytuacji materialnej wobec bankructwa dewelopera. Beata oraz jej mąż Bartek są zmuszeni zamieszkać wraz z dwoma synami u jej władcy teściowej Teresy, co wskutek wzajemnych napięć prowadzi do rodzinnej tragedii.
02:50 Praskie pożegnania - Wielki kram - film dokumentalny, Polska 1977

KULTURA

06:50 Myśli na ten czas
07:00 Liturgia prawosławna
08:25 Od ucha do ucha: Wschodzące gwiazdy baletu
09:35 Od ucha do ucha: Adam Sztaba o muzyce
10:45 Francuskie śniadanie: Arsene Lupin (6) - serial
11:45 Trzeci punkt widzenia - pr. publ.
12:20 Co mówią lekarze - film krótkometrażowy, Polska 2009
13:00 Bilet do kina: Na karuzeli życia - dramat obyczajowy, USA 2017, reż. Woody Allen
14:50 Halka - opera
17:15 Niedziela z... Ewą Konstancją Bułhak
18:05 Pchła Szachrajka - sztuka na podstawie wiersza Jana Brzechwy
19:15 Niedziela z... Ewą Konstancją Bułhak: Program artystyczny
20:00 Prawdziwe męstwo - western, USA 2010
21:55 Scena taneczna: Młodzi choreografowie współcześni
23:05 Trzeci punkt widzenia - pr. publ.
23:35 Mściciel z Laramie - western, USA 1955
01:25 Teraz animacje!
02:00 Kino nocne: Rycerz pucharów - dramat obyczajowy, USA 2015
04:05 Miasto prywatne - dramat sensacyjny, Polska 1994

PULS

05:55 Rodzinny interes (175) - serial
06:50 Rodzinny interes (176) - serial
07:50 Rodzinny interes (177) - serial
08:50 Rodzinny interes (178) - serial
09:45 Był sobie książę - film familijny, Kanada 2018
11:35 Królowna Śnieżka - baśń filmowa, USA 2012
13:35 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm: Sześciu zawsze sobie radę da - baśń filmowa, Niemcy 2014
14:50 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm: Niedźwiedzia skóra - baśń filmowa, Niemcy 2015
16:05 Zaczarowana - komedia fantasy, USA 2007
18:25 Taxi 2 - komedia sensacyjna, Francja 2000
20:00 Niedziela z gwiazdami: John Wick - film sensacyjny, USA 2014, wyk. Keanu Reeves, Michael Nyqvist, Alfie Allen, Willem Dafoe. Byli płatny morderca ściga gangsterów, którzy wtargnęli do jego domu, dokonując brutalnej napaści i kradzieży.
22:00 Focus - komedia kryminalna, Argentyna/USA 2015
00:00 Wyrok śmierci - film sens., USA 2007, wyk. Kevin Bacon, Kelly Preston
02:20 Dyżur 3 (30) - serial

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Norymberga
godz. 21.00Mustang
godz. 23.40Krwawy diament
godz. 22.30Królestwo niebieskie
godz. 20.00Starcie cywilizacji
godz. 21.30Parada oszustów
godz. 21.05

TVP 1

TVP 2

TVN

POLSAT

REPUBLIKA

POLONIA

08:00 Wiadomości
08:15 Kwadrans polityczny
08:30 Policzmy się dla Polski
08:40 Ranczo (105) - serial
09:40 Komisarz Alex (68) - serial
10:35 Ojciec Mateusz (313) - serial
11:25 Kasta - dok.
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:50 BBC w Jedynce
14:00 Elif (974) - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Przysięga (406) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Klan (3806) - serial
18:20 Kasta - dok.
18:55 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:30 Leśniczówka (390) - serial
21:00 Teatr Telewizji: Norymberga - sztuka Wojciecha Tomczyka
22:35 Święta wojna Rosjan - film dok., Polska 2015
23:35 Putin: historia rosyjskiego szpiega - dok.
00:35 Dzień w Middleton - melodramat, USA 2013
02:25 Nowe życie - thriller, USA 2008

07:55 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:15 Policzmy się dla Polski
11:25 Rodzinka.pl (134) - serial
11:50 Barwy szczęścia (2442) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (108) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:35 Na sygnale (286) - serial
15:05 Górsy ratownicy (62) - serial
15:50 Zainwestuj w marzenia (38) - serial
16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (34) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (109) - serial
19:35 Barwy szczęścia (2442) - serial
20:10 Barwy szczęścia (2443) - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość (1588) - serial
21:50 Miłość i medycyna 2 (8) - serial
22:45 The Good Doctor 3 (39) - serial
23:40 Mustang - dramat obyczajowy, Katar/Francja/Niemcy/Turcja 2015, wyk. Elit Iscan, Günes Sensoy, Doga Zeynep Doguşlu
01:25 Warto kochać (56) - serial
02:25 Chopin. Pragnienie miłości - melodramat, Polska 2002

06:00 Ukryta prawda (1168) - serial
07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
08:00 Dzień Dobry TVN
11:35 Miłe wieści - pr. rozryw.
11:45 Ukryta prawda (1266) - serial
12:50 Ukryta prawda (1169) - serial
13:50 Ukryta prawda (748) - serial
14:55 Szpital (403) - serial
16:00 LAB (59) - serial
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1267) - serial
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
19:55 Uwaga!
20:15 Na Wspólnej (3218) - serial
20:55 Milionerzy - teleturniej
21:30 Totalne remonty Szelągowskiej - pr. rozryw.
22:30 Krwawy diament - dramat przygodowy, Niemcy/USA 2006, wyk. Leonardo DiCaprio, Djimon Hounsou. Przemysław z RPA i rybak z ludu Mende wyruszają na poszukiwanie różowego diamentu, który mógłby zmienić ich życie. Tem akcją jest wojna domowa w Sierra Leone w latach 90. XX wieku.
01:25 Co za tydzień
01:55 Strzelec 2 (3) - serial
02:50 Uwaga!

06:00 Nowy dzień
08:40 Malanowski i partnerzy (194) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (195) - serial
09:40 Sekrety rodziny (126) - serial
10:40 Dlaczego ja? (453) - serial
11:40 Gliniarze (446) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (800) - serial
14:40 Dlaczego ja? (966) - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 (562) - serial
17:00 Gliniarze (571) - serial
18:00 Pierwsza miłość (3230) - serial
18:50 Wydarzenia
19:25 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Megahit: Królestwo niebieskie - dramat historyczny, Niemcy/Hiszpania/USA/Wielka Brytania 2005, wyk. Orlando Bloom, Eva Green. Młody kowal Balian traci żonę i syna. Pograżonego w żalobie odnajduje rycerz Godfrey z Ibelinu, który okazuje się jego ojcem. Godfrey namawia Baliana, by u jego boku wyruszył z misją do Ziemi Świętej.
23:10 Mission Impossible - film sensacyjny, USA 1996
01:30 Tajemnice losu - pr. rozryw.

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 Postaw na zdrowie
09:50 Telezakupy
10:05 Polityczna kawa
10:50 Telezakupy
11:05 W punkt
12:00 Telezakupy
12:15 Rozmowa ściśle jawna
12:30 Geopolityczny tydzień
12:45 Telezakupy
13:00 Salonik polityczny
13:45 Telezakupy
14:00 Za siódmą górą - program Stefana Czernieckiego
14:15 Telezakupy
14:30 Republika Pyta
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Nie daj się epidemii
17:35 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:55 Sport w Republice
18:57 Prognoza pogody
19:00 Msza święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej
20:25 Mówi się...
21:30 Starcie cywilizacji
22:00 Republika Pyta
22:25 Ekonomia raport
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
00:10 Nie daj się epidemii
00:30 Wolne głosy
00:50 Dzisiaj - serwis inform.
01:10 Sport w Republice
01:15 Prognoza pogody

07:05 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:20 Przepis na dziś
11:30 Barwy szczęścia (2382) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 W obiektywie Polonii
12:35 Sprawiedliwi. Kto ratuje jedno życie (6) - serial
13:25 Osiecka (9) - serial
14:20 Kulturalni PL
15:20 Badye - sztuka na podstawie opowiadań Tadeusza Różewicza i Marka Gajdzińskiego
16:15 Na koniec smaku i jeszcze dalej
16:30 Rodzinka.pl (50) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Słownik polsko@polski
17:50 Barwy szczęścia (2382) - serial
18:20 Powroty - mag.
18:40 Alert Covid
19:00 Msza święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej
20:15 Wiadomości
20:50 Sport
20:55 Pogoda
21:05 Parada oszustów (1) - serial
22:05 Polonia 24
22:35 Film dokumentalny
23:30 Kasta - dok.
00:00 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
00:50 Powroty - mag.
01:10 Alert Covid

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TRWAM

HISTORIA

TVP INFO

KINO POLSKA

KULTURA

PULS

08:00 Słowo życia
08:15 Wieść - to też Polska
09:30 Moja katolicka rodzina
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:30 Przyroda w obiektywie
11:45 Kolory świętości
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Mojżesz - 10 przykazań
13:15 Mój brat papież
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:30 Jan Paweł II i prymas Stefan kardynał Wyszyński
15:25 Droga ks. Bosco
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Sanktuaria polskie
16:30 Zew natury
16:55 Świadkowie
17:25 Kolory świętości
17:30 Natura obiektywnie
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:00 Msza święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mojżesz - 10 przykazań
23:00 Niebieskooki Anioł
23:50 100 cudownych miejsc na świecie
00:00 Słowo życia
00:05 Świat w obrazach
00:10 Informacje dnia
00:30 Natura obiektywnie

06:50 Był taki dzień: 10 maja
06:55 Polska Kronika Filmowa
07:20 Pogranicze w ogniu (4) - serial
08:20 Ex Libris
08:45 Przeczytaj mi tę historię
08:55 Historia Polski: Ostatnie dni wojny
09:45 Sensacje XX wieku
10:50 Essequibo: Ukryta rzeka (3) - dok.
11:55 16 mm historii: As przestworzy
12:25 Tajemnica twierdzy szczyfów (11) - serial
13:25 Crusoe - film przygodowy, Wielka Brytania/USA 1989
15:15 Chiny: starodawne królestwo przyrody (1) - dok.
16:10 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
16:45 Flesz historii
17:10 Historia Polski: Platerówki
18:15 Po PRL-u - pr. publ.
18:45 Pogranicze w ogniu (5) - serial
19:50 Wojna w eterze
20:05 Przebaczyć, lecz nie zapomnieć - film dokumentalny, Wielka Brytania 2019
21:20 U źródła - Marek Cęcula - film dokumentalny, Polska 2020
22:00 Spór o historię: Relacje brytyjsko-sowieckie
22:45 Tajemnice III Rzeszy: Pacjent Hitler
23:45 Sądy, przesady
00:40 Szerokie tory
01:05 Polska Kronika Filmowa

08:00 Wiadomości
09:00 Serwis Info
09:09 Minęła dziesiąta
10:00 Serwis info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Serwis info
16:00 Panorama info
16:52 Pogoda info
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości
19:58 Gość „Wiadomości”
20:15 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis Info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:34 W akcji
23:50 Serwis Info
00:03 Wiadomości
00:37 Gość „Wiadomości”
00:48 Pogoda Info
00:50 Minęła dwudziesta
01:40 W tyle wizji
02:15 Serwis Info
02:21 W tyle wizji extra

06:00 Nie ma jak Polska
06:40 Telesprzedaż
07:55 Baza ludzi umarłych - dramat obyczajowy, Polska 1958
10:10 Dom (23) - serial
12:20 Telesprzedaż
12:40 Skutki noszenia kapelusza w maju - komedia obyczajowa, Polska 1993
14:25 Zbrodniarz i panna - film kryminalny, Polska 1963
16:05 Dom (24) - serial
18:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
19:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
20:00 Wielka wyspa - komedia sensacyjna, Polska 1992
22:05 Szczur - dramat sensacyjny, Polska 1994. Jarek Bronko popada w finansowe tarapaty. Będąc na skraju bankructwa, schronienie znajduje wśród bezdomnych Dworca Centralnego w Warszawie. Ich przywódca Clochard obdarza Jarka zaufaniem i informuje go, że w sejfie na dworcu schowane są tysiące teczek dawnych współpracowników SB. Jarek zaczyna nimi szantażować obecnych posłów i senatorów.
00:15 Prywatne śledztwo - dramat sensacyjny, Polska 1986
02:30 Porno - komedia, Polska 1990

07:00 Muzyczne poranki
08:10 Tego się nie wytnie - pr. kult.
09:30 Tego się nie wytnie ekstra - pr. kult.
09:55 Reżyserzy: Carol Reed
11:00 Sława i chwala (4) - serial
12:05 Sława i chwala (5) - serial
13:10 We wsi gadają - film krótkometrażowy, Polska 2018
13:30 Romeo i Julia - film krótkometrażowy, Polska 1969
13:35 Pan Trąba - film krótkometrażowy, Polska 1960
13:45 Bulandra i diabeł - film animowany, Polska 1959
14:00 Niedziela z...: Ewą Konstancją Bułhak
14:50 Duch Bauhausu - film dokumentalny, Niemcy 2018
16:00 Skutki noszenia kapelusza w maju - komedia obyczajowa, Polska 1993
17:30 Rok 2020
17:55 Trzeci punkt widzenia - pr. publ.
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Północ - Południe (3) - serial
20:00 Kino mocnych wrażeń: Długi postój na Park Avenue - film sensacyjny, USA 1974
21:55 Kronos - pr. publ.
22:35 Panorama kina polskiego: Zabawa zabawa - dramat obyczajowy, Polska 2018
00:10 Scena taneczna
01:15 Rok 2020
01:40 Informacje kulturalne

06:00 Zbuntowany anioł (66) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (150) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (405) - serial
09:00 Rodzinny interes (176) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (67) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (68) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (30) - serial
13:00 Zaklinaczka duchów (31) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (151) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (152) - serial
16:00 Rodzinny interes (178) - serial
17:00 Rodzinny interes (179) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (407) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (408) - serial
20:00 Krzyżowy ogień - film sensacyjny, USA 2011. Dwóch płatnych zabójców dostaje zlecenie zlikwidowania narkotykowego bossa. Wkrótce okazuje się, że muszą zawrzeć sojusz, by wspólnie wykonać zadanie.
22:00 Wściekły pies - film sensacyjny, USA 2017
00:00 Legionista - film przygodowy, USA 1998
02:00 Taki jest świat

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Mortal Kombat
godz. 0.25

TVP 1

08:00 Wiadomości
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Ranczo (106) - serial
09:40 Komisarz Alex (70) - serial
10:35 Ojciec Mateusz (314) - serial
11:25 Kasta - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Nasza Ziemia (1)
13:20 Nasza Ziemia (2)
14:00 Elif (975) - serial

15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Przysięga (407) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Klan (3807) - serial
18:20 Kasta - serial
18:55 Jeden z dziesięciu - telet.
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda

20:10 Alarm!
20:30 Leśniczówka (391) - serial
20:55 Wielkie rodziny (9) - serial dok.
21:40 Magazyn Ekspresu Reporterów
22:45 Ocaleni - reality show
23:50 Magazyn śledczy Anity Gargas
00:25 Mortal Kombat - film SF, USA 1995
02:15 Ratownicy (11) - serial
03:15 Magazyn Ekspresu Reporterów

Petla
godz. 1.00

TVP 2

06:50 Familiada - teleturniej
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:25 Rodzinka.pl (135) - serial
11:50 Barwy szczęścia (2443) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (109) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:35 Na sygnale (287) - serial
15:10 Górscy ratownicy (63) - serial

16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (35) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (110) - serial
19:35 Barwy szczęścia (2443) - serial
20:10 Barwy szczęścia (2444) - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość (1589) - serial

21:50 Miłość i medycyna (9) - serial
22:35 Zainwestuj w marzenia - serial
22:45 The Good Doctor 2 (40) - serial
23:35 Ziemia jest niebieska jak pomarańcza - film dok., Litwa/Ukraina 2020
01:00 Petla - dramat obyczajowy, Polska 1957
02:50 Niewinne - dramat obyczajowy, Belgia/Francja/Polska 2016

Żywył Saszy - Ogień
godz. 21.30

TVN

07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
08:00 Dzień Dobry TVN
11:45 Ukryta prawda (1267) - serial
12:50 Ukryta prawda (1170) - serial
13:50 Ukryta prawda (749) - serial
14:55 Szpital (404) - serial
16:00 LAB (60) - serial
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1268) - serial

19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej (3219) - serial
20:55 Milionerzy - teleturniej
21:30 Żywył Saszy - Ogień (6) - serial

Sasza Żalaska po siedmiu latach wraca do Polski z Wielkiej Brytanii, gdzie szkolila się w profilowaniu kryminalnym. Po przyjeździe trafia do specjalnej grupy policjantów i wspólnie zajmują się sprawą seryjnego podpalania łódzkich kamienic.
22:30 Kuba Wojewódzki - talk-show
23:30 Superwizjer
00:05 Porwani (2) - serial
01:05 Oszuści (7) - serial
02:05 Uwaga!
02:25 NOC Magii - pr. rozryw.

Piraci z Karaibów: Kłątwa...
godz. 20.00

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:40 Malanowski i partnerzy (196) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (197) - serial
09:40 Sekrety rodziny (127) - serial
10:40 Dlaczego ja? (454) - serial
11:40 Gliniarze (447) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (801) - serial
14:40 Dlaczego ja? (967) - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 (563) - serial
17:00 Gliniarze (572) - serial

„Gliniarze” ukazują mroczne oblicze stolicy i najtwardszych policjantów w kraju, którzy na co dzień zmagają się z najcięższymi sprawami. Przed nimi szeregi wyzwań, które wymagają będą sprytu, inteligencji i kreatywności.
18:00 Pierwsza miłość (3231) - serial
18:50 Wydarzenia
19:30 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Piraci z Karaibów: Kłątwa „Czarnej Perły” - film przygodowy, USA 2003, wyk. Johnny Depp, Keira Knightley, Orlando Bloom, Jack Davenport

23:10 W sieci pająka - thriller, Kanada/Niemcy/USA 2001
01:20 Droga do prawdy - dramat obyczajowy, Kanada 2017

Polska na dzień dobry
godz. 7.30

REPUBLICA

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 Wolne głosy
09:45 Telezakupy
10:05 Za siódmą górą
10:20 Telezakupy
10:35 Geopolityczny tygiel
10:50 Specjaliści od wszystkiego
11:10 Republika pyta
11:25 Telezakupy
11:40 Polska na dzień dobry
12:55 Telezakupy
13:10 Na pomoc!

13:30 Kulisy manipulacji
13:55 Telezakupy
14:10 Moja droga do wolności - Kornel Morawiecki
14:20 Starcie cywilizacji
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Nie daj się epidemii
17:35 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.

18:55 Sport w Republice
19:00 Prognoza pogody
19:05 Dziennikarski poker
19:30 Codziennie ***** burza
19:45 Nie daj się epidemii
20:00 W punkt
20:25 Mówi się...
21:30 Konferencja prasowa
22:00 Codziennie ***** burza
22:10 Ekonomia raport - flash
22:25 Ekonomia raport
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
00:10 Codziennie ***** burza

Focus on Poland
godz. 0.00

POLONIA

06:30 Pożyteczni.pl
07:00 Okrasa łamie przepisy
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
11:30 Barwy szczęścia (2383) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 Stacja innowacja
12:35 Parada oszustów (3) - serial
13:20 Parada oszustów (4) - serial
14:25 Film dokumentalny
15:20 Prywatne życie zwierząt
15:50 Przyjaciele Misia i Margolci
16:10 Margolcia i Miś zapraszają dziś

16:30 Rodzinka.pl (51) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Zakończ się w Polsce
17:50 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
18:20 Barwy szczęścia (2383) - serial
18:50 Nad Niemnem - magazyn Polaków na Białorusi
19:10 Studio Lwów
19:30 Wiadomości

20:00 Polonia 24
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:20 Ojciec Mateusz (5) - serial
21:10 Ojciec Mateusz (6) - serial
22:05 Polonia 24
22:35 Warto rozmawiać - talk-show
23:30 Kasta - serial
00:00 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
00:50 Nad Niemnem - magazyn Polaków na Białorusi

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TRWAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Procesja dziejów
08:40 Świadkowie
09:10 Papież Polak do rodaków
09:55 Kolory świętości
10:00 Informacje dnia
10:15 Jak my to widzimy
10:45 Zew natury
11:05 Mocni w wierze
11:35 Mysłąc Ojczyzna
11:45 Historia i architektura Polski w rysunkach
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia

12:20 Mojżesz - 10 przykazań
13:15 Chingola
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:30 „... a hańdowych czasów żodyn już nie wróci” - Pieśńki spod Równicy
15:40 Pocztówka z Indii
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Jestem mamą
16:30 Kalejdoskop młodych
16:50 Refleksje nad Psalmem XXIII
17:10 Prosto o gospodarce
17:30 Rajd Katyński

17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:30 Każdy maluch to potrafi
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Mysłąc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mojżesz - 10 przykazań
22:55 Karol de Foucauld

HISTORIA

06:50 Był taki dzień: 11 maja
06:55 Przystanek Historia
07:25 Pogranicze w ogniu (5) - serial
08:30 Flesz historii
08:50 Historia Polski: Platerówki
09:55 Sensacje XX wieku
10:55 Magik - film dokumentalny, Polska 2019
11:50 Przeczytaj mi tę historię
11:55 Rok 1981. Kalendarium
12:05 Czas pieniądza: Niepodległa i jej gospodarka
12:25 Tajemnica twierdzy szczyłów (12) - serial

13:25 Archiwum zimnej wojny: Rosja w kręgu „Kultury”
14:05 Historia w postaciach zapisana: Anna Bretońska, królowa Francji
15:50 Ci cholerni Polacy. Lotnictwo polskie 1939-1945
16:15 Tajemnice Archiwum (11)
16:35 Marzyciele: Premier pięciu rządów
17:10 Historia Polski: Wigilie Anny Szalańskiej
18:15 Wpół do Trzeciej RP

18:45 Rok 1981. Kalendarium
18:55 Pogranicze w ogniu (6) - serial
20:05 Cała prawda o wikingach: Śladami wikingów
21:10 Azjatyckie stulecie: Upadek generała Suharto
22:05 Bitwa o Anglię - dramat wojenny, Wielka Brytania 1969
00:25 Raport z Auschwitz - film dokumentalny, Polska 2020
01:25 Polska Kronika Filmowa

TVP INFO

08:00 Jedziemy dalej
08:18 Minęła ósma
08:09 Poranek TVP Info
08:39 Poranek TVP Info
08:45 Flesz info
09:00 Serwis info, pogoda
09:11 Minęła dziewiąta
10:00 Serwis info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info

12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Info dzień
15:59 Info dzień
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości

20:03 Gość „Wiadomości”
20:15 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis Info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Info wieczór
23:30 W akcji
23:55 Serwis info
00:03 Wiadomości
00:36 Gość „Wiadomości”
00:49 Pogoda Info
00:55 Minęła dwudziesta

KINO POLSKA

06:00 Nie ma jak Polska
06:35 Telesprzedaż
07:50 Czas przeszły - dramat psychologiczny, Polska 1961.
Polak Fram żołnierz podziemia, zostaje po wojnie oskarżony o zdradę i napiętnowany. Udało mu się bowiem zbiec z więzienia, nie wiedział jednak, że jego ucieczkę zaaranżowali gestapowcy. Tymczasem jeden z nich, oficer Weber, odpowiedzialny za śmierć wielu Polaków, zostaje uniewinniony przez sąd zachodniemiecki.

09:55 Dom (24) - serial
11:55 Telesprzedaż
12:25 Personel - film obyczajowy, Polska 1975
13:50 Obywatel Piszczek - komedia, Polska 1988.
Po opuszczeniu więzienia Jan Piszczek zamierza prowadzić zwyczajne życie. Poznanie opozycjonistki Renaty komplikuje jego plany.

16:05 Dom (25) - serial
18:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
19:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
20:00 PitBull - film kryminalny, Polska 2005
22:05 Psy - dramat sensacyjny, Polska 1992
00:20 Nocne graffiti - film sensacyjny, Polska 1996
02:35 Karuzela - dramat obyczajowy, Polska 2014

KULTURA

07:25 Teledyski
08:00 Informacje kulturalne
08:25 Rok 2020
08:55 Wydarzenia aktualne
09:25 Skutki noszenia kapelusza w maju - komedia obyczajowa, Polska 1993
11:00 Sława i chwala (6) - serial
12:10 Sława i chwala (7) - serial
13:10 Popołudnie Clemence - film krótkometrażowy, Francja 2017
13:30 Tego się nie wytnie - pr. kult.

14:55 Tati ekspres - film dokumentalny, Francja 2015
16:10 Kocie ślady - film kryminalny, Polska 1971
17:35 Co dalej? - pr. publ.
17:55 Tamte lata, tamte dni - mag.
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Północ - Południe (4) - serial
20:00 Teatr Telewizji. Scena współczesna: Zmowa świętoszków - sztuka Michaila Bułhakowa
22:10 Lekkie obyczaje: Złota klatka - dramat obyczajowy, Gwatemala/Meksyk/Hiszpania 2013

00:05 Co dalej? - pr. publ.
00:20 Informacje kulturalne
00:50 Młoda Polska: Niestrudzeni wędrowcy - film krótkometrażowy, Polska 2016
01:30 Panorama kina polskiego: Zabawa zabawa - dramat obyczajowy, Polska 2018
03:10 Długi postój na Park Avenue - film sensacyjny, USA 1974

PULS

06:00 Zbuntowany anioł (67) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (151) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (406) - serial
09:00 Rodzinny interes (177) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (68) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (69) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (31) - serial

13:00 Zaklinaczka duchów (32) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (152) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (153) - serial
16:00 Rodzinny interes (179) - serial
17:00 Rodzinny interes (180) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (408) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (409) - serial
20:00 16 przecznicy - film sensacyjny, Niemcy/USA 2006.

Podstarzały policjant alkoholik otrzymuje zadanie eskortowania do gmachu sądu więźnia, który ma zeznawać przeciwko skorumpowanemu policjantom.
22:00 Igrzyska śmierci - dramat SF, USA 2012
00:55 Dwóch gniewnych ludzi - komedia, USA 2003
03:05 Biesiada na cztery pory roku: Biesiada myśliwska

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

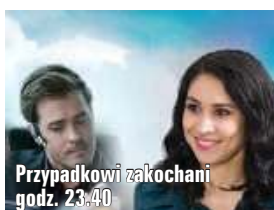
PO POŁUDNIU

WIECZOREM

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Trzecia wojna światowa...
godz. 21.00Przypadkowi zakochani
godz. 23.40Skok stulecia
godz. 23.40Nie ma mocnych
godz. 21.05Dzisiaj - serwis informacyjny
godz. 18.30Ranczo
godz. 20.20

TVP 1

TVP 2

TVN

POLSAT

REPUBLIKA

POLONIA

07:30 Rodzinny ekspres
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Ranczo (107) - serial
09:35 Komisarz Alex (71) - serial
10:35 Ojciec Mateusz (315) - serial
11:25 Kasta - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:35 Agropogoda
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Nasza Ziemia (3)
13:20 Nasza Ziemia (4)
14:00 Elif (976) - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Przysięga (408) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Klan (3808) - serial
18:20 Kasta - serial
18:55 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:30 Leśniczówka (392) - serial
21:00 Trzecia wojna światowa - wybór strategii - film dok., Wielka Brytania 2016
22:05 Historia bez tajemnic: Tak blisko... tak daleko - film dok., Polska 2019
23:15 Deep State (6) - serial
00:20 Barbershop 3: Na ostro - komedia, USA 2016

07:30 Pytanie na śniadanie
10:45 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:15 Policzmy się dla Polski
11:25 Rodzinka.pl (136) - serial
11:50 Barwy szczęścia (2444) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (110) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:35 Na sygnale (288) - serial
15:10 Górcy ratownicy (64) - serial
16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (36) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (111) - serial
19:35 Barwy szczęścia (2444) - serial
20:10 Barwy szczęścia (2445) - serial
20:40 Kulisy seriali „Na dobre i na złe” i „Na sygnale”
20:55 Na dobre i na złe (810) - serial
21:50 Miłość i medycyna (10) - serial
22:45 The Good Doctor 2 (41) - serial
23:40 Przypadkowi zakochani - komedia romantyczna, Kanada 2016.
Jeff, pracownik infolinii pomocy drogowej, odbiera zgłoszenie od pewnej kobiety. Podczas rozmowy oboje ulegają wzajemnej fascynacji.
01:15 Geniusz: Picasso (4) - serial

06:00 Ukryta prawda (1170) - serial
07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
08:00 Dzień Dobry TVN
11:45 Ukryta prawda (1268) - serial
12:50 Ukryta prawda (1171) - serial
13:50 Ukryta prawda (750) - serial
14:55 Szpital (405) - serial
16:00 LAB (61) - serial
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1269) - serial
19:00 Fakty
19:25 Uwaga! Koronawirus
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga!
20:15 Na Wspólnej (3220) - serial
20:55 Milionerzy - teleturniej
21:30 Niezapomniani - thriller, USA 2017.
Rozwiedziona kobieta postanawia zmienić w piekło życie nowej wybranki swojego byłego męża.
23:40 Skok stulecia - film sensacyjny, USA 2018.
Grupa profesjonalnych złodziei przygotowuje wielki skok na Bank Rezerwy Federalnej w Los Angeles. Ich tropem rusza nieustępliwy policjant.
02:30 Superwizjer
03:10 Uwaga!
03:30 NOC Magii - pr. rozryw.

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i partnerzy (198) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (199) - serial
09:40 Sekrety rodziny (128) - serial
10:40 Dlaczego ja? (455) - serial
11:40 Gliniarze (448) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (802) - serial
14:40 Dlaczego ja? (968) - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 (564) - serial
17:00 Gliniarze (573) - serial
18:00 Pierwsza miłość (3232) - serial
18:50 Wydarzenia
19:30 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:05 Nasz nowy dom - reality show
21:05 Nie ma mocnych - komedia, Polska 1974.
Kazimierz Pawlak nie ma komu oddać ziemi, dlatego postanawia wydać za mąż swoją 18-letnią wnuczkę Anię. Razem z Kargulem znajdują dla wnuczki kandydata.
23:10 PolandJa - komedia, Polska 2017
01:20 D Train - komediodramat, Wielka Brytania/USA 2015
03:40 Tajemnice losu - pr. rozryw.

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 W punkt
09:50 Telezakupy
10:05 Dziennikarski poker
10:20 Telezakupy
10:35 Codziennie ***** burza
10:40 Mówi się...
11:25 Telezakupy
11:40 Polska na dzień dobry
13:25 Nie daj się epidemii
13:40 Wolne głosy
14:00 Telezakupy
14:15 Wolne głosy - zagranica
14:30 Na pomoc!
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Nie daj się epidemii
17:35 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:55 Sport w Republice
19:00 Prognoza pogody
19:05 Dziennikarski poker
19:30 Codziennie ***** burza
19:45 Nie daj się epidemii
20:00 W punkt
20:25 Mówi się...
21:30 Pilnujmy Polski!
21:50 Moja droga do wolności
22:00 Codziennie ***** burza
22:10 Ekonomia raport - flash
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
00:10 Codziennie ***** burza
00:25 W punkt
00:50 Dzisiaj - serwis inform.

07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:30 Barwy szczęścia (2384) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 Nad Niemnem - magazyn Polaków na Białorusi
12:35 Ojciec Mateusz (5) - serial
13:25 Ojciec Mateusz (6) - serial
14:20 Szlak nadziei - reality show
15:05 Alert Covid
15:25 Ozdrowieńcy - reality show
15:50 Animowanki
16:10 Nela Mała Reporterka
16:30 Rodzinka.pl (52) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Moje sekrety. Jadwiga Barańska
17:50 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
18:20 Barwy szczęścia (2384) - serial
18:50 Kierunek Zachód
19:10 Magazyn z Wysp
19:30 Wiadomości
20:00 Polonia 24
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:20 Ranczo (38) - serial
21:10 Ranczo (39) - serial
22:05 Polonia 24
22:35 Izrael zaczął się w Polsce - film dokumentalny, Polska 2018
23:30 Kasta - serial
00:00 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
00:50 Kierunek Zachód
01:10 Magazyn z Wysp
01:30 Wiadomości

TRWAM

HISTORIA

TVP INFO

KINO POLSKA

KULTURA

PULS

08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:45 Każdy maluch to potrafi
09:00 Kalendarz młodych
09:25 Sanktuarium polskie
10:00 Audycja generalna Ojca Świętego Franciszka
10:50 Świat na wyciągnięcie ręki
11:15 Jestem mamą
11:30 Myśląc Ojczyzna
11:40 Prosto o gospodarce
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Mojżesz - 10 przykazań
13:15 Misyjna Eucharystia w Gahunga
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:30 Filmowe życiorysy
15:35 Jan Paweł II (1978-2005)
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Po co nam wykopaliska?
17:00 Po stronie prawdy
17:30 Rykoszetem
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:30 Brat Franciszek
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mojżesz - 10 przykazań
22:50 Objawienie w Paray
23:45 Jan Paweł II (1978-2005)
00:00 Słowo Życia
00:05 Świat w obrazach
00:10 Informacje dnia

06:50 Był taki dzień: 12 maja
06:55 Polska Kronika Filmowa
07:20 Pogranicze w ogniu (6) - serial
08:30 Kuchnia Żydów polskich
09:05 Historia Polski: Wigilie Anny Szałańskiej
10:05 Sensacje XX wieku
10:30 Sensacje XX wieku
11:00 Tu wszystko jest Polską: Ostatni bal
11:55 Tajemnica twierdzy szyfrów (13) - serial
12:55 Gigantyczny wąż morski. Spotkanie z legendą - dok. Cała prawda o wikingach: Śladami wikingów
14:00 Giganci historii: Nowy ład w Europie - lata 1943-1948 - teleturniej
16:00 Księża wolności 1914-1981
16:35 Nasza Ziemia
17:05 Przeczytaj mi tę historię
17:15 Historia Polski: Być dla Polski, być dla Polaków
17:50 Marszałek Józef Piłsudski
18:20 Spór o historię: Rolnicza Solidarność
18:55 Pogranicze w ogniu (7) - serial
20:05 Donald Trump. Anatomia sukcesu - film dokumentalny, Francja 2018
21:15 Tajemnice III Rzeszy: Pacjent Hitler
22:20 Kamerdyner - dramat historyczny, Polska 2018
00:45 Polska Kronika Filmowa
01:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
01:30 Sensacje XX wieku
01:55 Sensacje XX wieku

08:00 Jedziemy dalej
08:15 Serwis Info
08:18 Minęła ósma
09:00 Serwis Info
09:11 Minęła dziewiąta
10:00 Serwis info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Serwis info
15:59 Info dzień
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości
20:03 Gość „Wiadomości”
20:15 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis Info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Info wieczór
23:30 W akcji
23:50 Serwis info
00:03 Wiadomości
00:36 Gość „Wiadomości”
00:49 Pogoda Info
01:00 Minęła dwudziesta
01:55 W tyle wizji
02:30 Serwis Info

06:00 Nie ma jak Polska
06:40 Telesprzedaż
07:55 Na niebie i na ziemi - dramat obyczajowy, Polska 1973
09:55 Dom (25) - serial
11:50 Telesprzedaż
12:20 Soból i panna - melodramat, Polska 1983
14:05 Trędowata - melodramat, Polska 1976
16:20 Zegnaj, Ameryko! - film obyczajowy, Niemcy/Polska 1994
18:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
19:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
20:00 Dzień kobiet - dramat obyczajowy, Polska 2012
22:00 Dziewięć wrot - thriller, Francja/USA/Hiszpania 1999.
Dean Corso, nowojorski bibliofil specjalizujący się w odnajdywaniu bezcennych starodruków, na zlecenie bogatego kolekcjonera Borisa Balkana ma odnaleźć dwa egzemplarze książki „Dziewięć Wrot” Królestwa Cieni. Jej autor Aristide Torchia został spalony na stosie za kontakty z samym Szatanem. Corso wyrusza w podróż, której przebiegu zupełnie się nie spodziewa.
00:50 Cześć, Tereska - dramat obyczajowy, Polska 2001
02:45 Mowa ptaków - film obyczajowy, Polska 2019

07:00 Teledyski
08:00 Informacje kulturalne
08:30 Niedziela z...
09:25 Kocie ślady - film kryminalny, Polska 1971
11:00 Komediantka (1) - serial
12:05 Komediantka (2) - serial
13:05 Pola - film krótkometrażowy, Polska 2017
13:30 Rzecz Polska: Figurka z Ćmielowa
13:45 Monika Sosnowska - reportaż
14:05 Tamte lata, tamte dni - mag.
14:35 Ostatnia lekcja - film dokumentalny, Polska 2018
15:40 Chce się żyć - dramat obyczajowy, Polska 2013
17:35 Co dalej? - pr. publ.
17:55 Urodzeni artyści: Gosia i Tomek Rygalikowie
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Saga rodu Forsyte'ów (1) - serial
20:00 Genialna przyjaciółka 2 (3) - serial
21:15 Na wschód od Hollywood: Słodkich snów - dramat obyczajowy, Francja/Włochy 2016
23:30 Więcej niż fikcja: 78/52. Psychoza Hitchcocka - film dokumentalny, USA 2017
01:15 Jazz: Dziedzinek Kultury NCK: Mistrzowie yassu
02:25 Co dalej? - pr. publ.
02:45 Informacje kulturalne
03:15 Złota klatka - dramat obyczajowy, Gwatemala/Meksyk/Hiszpania 2013

06:00 Zbuntowany anioł (68) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (152) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (407) - serial
09:00 Rodzinny interes (178) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (69) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (70) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (32) - serial
13:00 Zaklinaczka duchów (33) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (153) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (154) - serial
16:00 Rodzinny interes (180) - serial
17:00 Rodzinny interes (91) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (409) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (410) - serial
20:00 Igrzyska śmierci: W pierścieniu ognia - dramat SF, USA 2013
23:00 Escape Room - horror, USA 2017, wyk. Elisabeth Hower, Evan Williams. Grupa znajomych wynajmuje tajemniczy escape room, wokół którego krążą niepokojące opowieści.
00:55 Kocurek - komedia, USA 2001
02:50 Dyżur 3 (34) - serial

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

	 Londyńczycy godz. 0.35	 Strażnik godz. 23.40	 Karbala godz. 22.30	 Hotel Marigold godz. 22.05	 Otwartym tekstem godz. 21.30	 PitBull godz. 21.10
	TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	REPUBLIKA	POLONIA
RANO	08:00 Wiadomości 08:15 Kwadrans polityczny 08:40 Ranczo (108) - serial 09:35 Komisarz Alex (72) - serial 10:35 Ojciec Mateusz (316) - serial 11:25 Kasta - serial 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda 12:35 To się opłaca 12:50 Zainwestuj w marzenia - serial 12:55 Nasza Ziemia (5) 13:20 Nasza Ziemia (6) 14:00 Elif (977) - serial 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:15 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Przysięga (409) - serial 17:00 Teleexpress 17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw. 17:55 Klan (3809) - serial 18:20 Kasta - serial 18:55 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:25 Sport 19:30 Wiadomości 20:00 Modłę się i przebaczam - koncert w 40. rocznicę zamachu na papieża Jana Pawła II 21:00 Sprawa dla reportera 21:55 Magazyn śledczy Anity Gargas 22:30 Magazyn kryminalny 997 23:15 Motel Polska - reality show 23:50 Tanie dranie - Moroz i Kłopotowski komentują świat 00:35 Londyńczycy 2 (8) - serial 01:30 Nowa (11) - serial	07:30 Pytanie na śniadanie 10:45 Panorama 10:50 Pytanie na śniadanie 11:15 Policzmy się dla Polski 11:25 Wojciech Cejrowski - boso przez świat 11:50 Barwy szczęścia (2445) - serial 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Kozacka miłość (111) - serial 14:05 Va banque - teleturniej 14:35 Na sygnale (289) - serial 15:10 Górscy ratownicy (65) - serial 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Promyk nadziei (37) - serial 18:00 Panorama 18:20 Va banque - teleturniej 18:45 Kozacka miłość (112) - serial 19:35 Barwy szczęścia (2445) - serial 20:10 Barwy szczęścia (2446) - serial 20:40 Kulisy serialu „Na sygnale” 20:55 Na sygnale (313) - serial 21:15 Na sygnale (314) - serial 21:50 Miłość i medycyna (11) - serial 22:45 The Good Doctor 2 (42) - serial 23:40 Strażnik - film sensacyjny, USA 2006. Doświadczony agent tropi zdrajcę w Białym Domu. Stawką jest jego dobre imię i życie prezydenta. 01:35 Boisko bezdomnych - film obyczajowy, Polska 2008 03:40 Bez tożsamości 2 (24) - serial	07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw. 08:00 Dzień Dobry TVN 11:45 Ukryta prawda (1269) - serial 12:50 Ukryta prawda (1172) - serial 13:50 Ukryta prawda (751) - serial 14:55 Szpital (406) - serial 16:00 LAB (62) - serial Policjanci pracujący w nowoczesnym laboratorium rozwiązują kolejne zagadki kryminalne. 17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw. 18:00 Ukryta prawda (1270) - serial 19:00 Fakty 19:25 Uwaga! Koronawirus 19:30 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! 20:15 Na Wspólnej (3221) - serial 20:55 Milionerzy - teleturniej 21:30 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw. 22:30 Karbala - dramat wojenny, Polska 2015. Do Karbali, miasta w środkowym Iraku, przybywa około miliona szyickich pielgrzymów celebrujących święto Aszura. Dochodzi do zamachów i ataku na strategiczny ratusz - siedzibę lokalnych władz i policji. 00:55 Żywioty Saszy - Ogień (6) - serial 01:55 Uwaga!	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:40 Malanowski i partnerzy (200) - serial 09:10 Malanowski i partnerzy (201) - serial 09:40 Sekrety rodziny (129) - serial 10:40 Dlaczego ja? (456) - serial 11:40 Gliniarze (449) - serial 12:50 Wydarzenia 13:25 Interwencja 13:40 Trudne sprawy (803) - serial 14:40 Dlaczego ja? (969) - serial 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112 (565) - serial 17:00 Gliniarze (574) - serial 18:00 Pierwsza miłość (3233) - serial 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość „Wydarzeń” 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Nasz nowy dom - reality show 21:05 Przyjaciółki (205) - serial 22:05 Hotel Marigold - komedio-dramat, Zjednoczone Emiraty Arabskie/Wielka Brytania/USA 2011. Grupa emerytowanych Anglików wyrusza w podróż do Indii, zachęcona obietnicą wakacji w luksusowym hotelu. Gdy na miejscu okazuje się, że hotel jest rozpadającą się ruiną, emeryci postanawiają wziąć sprawy w swoje ręce. 00:40 Kabaretowa Ekstraklasa	07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry 07:30 Polska na dzień dobry 09:30 W punkt 09:50 Telezakupy 10:05 Dziennikarski poker 10:20 Telezakupy 10:35 Codziennie ***** burza 10:50 Mówi się... 11:30 Telezakupy 11:45 Polska na dzień dobry 13:00 Telezakupy 13:20 Nie daj się epidemii 13:35 Wolne głosy 13:50 Wolne głosy - zagranica 14:05 Telezakupy 14:20 Pilnujmy Polski 14:45 Telezakupy 15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego 15:30 Republika po południu 17:15 Ostry dyżur prawniczy 17:35 Wolne głosy 17:55 Wolne głosy - zagranica 18:15 Ekonomia raport - flash 18:30 Dzisiaj - serwis inform. 18:50 Sport w Republice 18:55 Prognoza pogody 19:00 Oddaję Państwu głos 20:00 W punkt 20:25 Mówi się... 21:30 Otwartym tekstem 22:00 Biznes Polska 22:25 Ekonomia raport 22:50 Suma dnia 23:15 Poland Daily 00:10 Otwartym tekstem 00:50 Dzisiaj - serwis inform. 01:10 Sport w Republice 01:15 Prognoza pogody 01:20 Oddaję Państwu głos 02:00 Poland Daily	07:00 W kotle historii 07:30 Pytanie na śniadanie 10:40 Panorama 10:50 Pytanie na śniadanie 11:20 Przepis dnia 11:30 Barwy szczęścia (2385) - serial 12:00 Wiadomości 12:15 Studio Lwów 12:35 Ranczo (38) - serial 13:25 Ranczo (39) - serial 14:20 Izrael zaczął się w Polsce - film dokumentalny, Polska 2018 15:20 Dookoła Bałtyku 15:50 Al-chemik 16:05 Nieziemscy - pr. dla dzieci 16:20 Licz na Wiktora 16:20 Rodzinka.pl (53) - serial 17:00 Teleexpress 17:20 Czas pieniądza - mag. 17:35 Mówimy po polsku 17:50 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 18:20 Barwy szczęścia (2385) - serial 18:50 Wilnoteka 19:10 W obiektywie Polonii 19:30 Wiadomości 20:00 Modłę się i przebaczam - koncert w 40. rocznicę zamachu na papieża Jana Pawła II 20:55 Notacje 21:10 PitBull (3) - serial 22:05 Polonia 24 22:35 Ocaleni - reality show 23:30 Kasta - serial 00:00 Focus on Poland 00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 00:50 Wilnoteka
PO POŁUDNIU						
WIECZOREM						
RANO	08:00 Informacje dnia 08:15 Polski punkt widzenia 08:45 Przegląd Mobilków 09:00 Na zdrowie 09:30 Prawdziwa historia objawień fatimskich 10:00 Informacje dnia 10:15 Rozmowy niedokończone 11:25 Mysłąc Ojczyzna 11:35 Przyroda i ludzie 12:00 Regina Coeli 12:03 Informacje dnia 12:20 Po stronie prawdy 12:50 Zawierz się Niepokalanej 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:25 13. dzień - film obyczajowy 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Z wędką nad wodę 16:35 Porady medyczne bonifratrów 17:00 Akademia pro-life 17:05 Fatima, miejsce wybrane przez Maryję 17:20 Pocztówka z Indii 17:30 Odpowiedzialni za Kościół 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Regina Coeli 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:30 Prawdziwa historia objawień fatimskich 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec 20:50 Głos Polski 21:00 Apel Jasnogórski 21:20 Informacje dnia 21:40 Polski punkt widzenia 22:00 Ziemia Obiecana - serial 23:00 Jan Paweł II i cud w Kostaryce 23:35 Fatima, miejsce wybrane przez Maryję	06:50 Był taki dzień: 13 maja 06:55 Polska Kronika Filmowa 07:10 Pogranicze w ogniu (7) - serial 08:15 W kotle historii 08:45 Historia Polski: Być dla Polski, być dla Polaków 09:30 Sensacje XX wieku 10:00 Sensacje XX wieku 10:30 Geniusze i marzyciele. Jan Czochoński - dok. 11:35 Spór o historię: Bitwa pod Grunwaldem 12:15 Wojenne dziewczyny (1) - serial 13:05 Niezwykłe miasta: Amsterdam 14:05 Wszystkie kolory świata: Kapsztad - afrykańska piękność 15:00 Trump. Anatomia sukcesu - dok. 16:00 Nasza Ziemia 16:30 Taśmy bezpieki: Władze PRL wobec KPN 17:05 Czas pieniądza 17:25 Historia Polski: Mój Tata 18:20 Śladami Eskulapa 18:50 Pogranicze w ogniu (8) - serial 20:00 Zamach - film dokumentalny, Polska 2021 21:00 Giganci historii: Nowy ład w Europie - lata 1943-1948 21:50 Migawki historii: Victor Bermon 22:30 Sądy, przesady 23:25 Jutro już będzie inaczej - dok. 00:25 Sądy, przesady 01:15 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii	07:00 Serwis Info 07:12 Jedziemy 07:50 Agrobiznes 07:55 Agropogoda 08:00 Jedziemy dalej 08:15 Serwis Info 08:18 Minęła ósma 09:00 Serwis Info 09:11 Minęła dziewiąta 10:00 Serwis info 10:25 Pogoda info 10:29 Serwis info 10:50 Pogoda info 11:00 Serwis info 11:30 Serwis info, pogoda 12:00 Serwis info 12:25 Pogoda info 12:30 Serwis info, pogoda 13:00 Serwis info 15:00 Serwis info 15:20 Pogoda info 15:29 Serwis info 16:00 Panorama info 16:52 Pogoda info 17:00 Teleexpress 17:15 Teleexpress extra 17:32 O co chodzi 18:00 Panorama 18:20 Panorama opinii 18:37 O tym się mówi 19:30 Wiadomości 18:58 Gość „Wiadomości” 20:15 Minęła dwudziesta 21:00 Nie da się ukryć 21:25 Serwis Info 21:50 W tyle wizji 22:24 Serwis Info 22:30 W tyle wizji extra 23:00 Info wieczór 23:30 W akcji 23:55 Serwis info 00:03 Wiadomości	06:05 Nie ma jak Polska 06:40 Telesprzedaż 07:55 Skutki noszenia kapelusza w maju - komedia obyczajowa, Polska 1993 09:45 Obywatel Piszczek - komediodramat, Polska 1988 11:55 Telesprzedaż 12:20 Praskie pożegnania. Galeria - film dokumentalny, Polska 1977 12:45 Komedia małżeńska - komedia obyczajowa, Polska 1993 14:50 „Konsul” i inni - film dokumentalny, Polska 1970 15:35 Wygrany - dramat obyczajowy, Szwajcaria/USA/Polska 2011, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos. Utalentowany pianista musi zapłacić wysokie odszkodowanie za zerwanie tournée. Wkrótce zaprzyjaźnia się z Frankiem, który zawodowo obstawia zakłady konne. 18:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw. 19:00 Kabaretowy rejs - pr. rozryw. 20:00 Nocne graffiti - film sensacyjny, Polska 1996 22:00 Misja Afganistan (1) - serial 23:00 Misja Afganistan (2) - serial 00:00 Dzień kobiet - dramat obyczajowy, Polska 2012 02:00 Nieulotne - film obyczajowy, Hiszpania/Polska 2012	07:00 Teledyski 08:00 Informacje kulturalne 08:25 Tamte lata, tamte dni - mag. kult. 09:00 Chce się żyć - dramat obyczajowy, Polska 2013 11:00 Komediantka (3) - serial 12:05 Komediantka (4) - serial 13:10 Koniec widzenia - film krótkometrażowy, Polska 2017 13:30 Rok 2020 13:55 Trzeci punkt widzenia - pr. publ. 14:35 Wizja lokalna 1901 - dramat polityczny, Polska 1980 16:15 Duże zwierzę - dramat obyczajowy, Polska 2000 17:35 Co dalej? - pr. publ. 17:55 Rzecz Polska: Plakat Zamecznika i Polska Szkoła Plakatu 18:10 Galeria Sztuki Starożytnej - Muzeum Narodowe w Warszawie 18:30 Informacje kulturalne 18:55 Saga rodu Forsyte'ów (2) - serial 20:00 Tego się nie wytnie - pr. kult. 21:35 Czwartkowy klub filmowy: Życie jest cudem - komediodramat, Francja/Serbia i Czarnogóra/Włochy 2004 00:15 Tego się nie wytnie ekstra 00:30 Magazyn Rolling Stone: Reportaże z nad krawędzi 01:20 Co dalej? - pr. publ. 01:40 Informacje kulturalne 02:15 Słodkich snów - dramat obyczajowy, Francja/Włochy 2016	06:00 Zbuntowany anioł (69) - serial 07:00 Lombard. Życie pod zastaw (153) - serial 08:00 Lombard. Życie pod zastaw (408) - serial 09:00 Rodzinny interes (179) - serial 10:00 Zbuntowany anioł (70) - serial 11:00 Zbuntowany anioł (71) - serial 12:00 Zaklinaczka duchów (33) - serial 13:00 Zaklinaczka duchów (34) - serial 14:00 Lombard. Życie pod zastaw (154) - serial 15:00 Lombard. Życie pod zastaw (155) - serial 16:00 Rodzinny interes (91) - serial 17:00 Rodzinny interes (92) - serial 18:00 Lombard. Życie pod zastaw (410) - serial 19:00 Lombard. Życie pod zastaw (411) - serial 20:00 Taxi 3 - komedia sensacyjna, Francja 2003, wyk. Samy Naceri. Dwaj przyjaciele, taksówkarz i policjant, próbują złapać gangsterów przebiegających się za świętymi mikołajów. 21:45 Kobieta na Marsie - komedia, Francja 2008 23:25 Jeszcze dalej niż Północ - komedia, Francja 2008 01:45 Menu na miarę

Program telewizyjny nie zawiera zmian w ramówkach poszczególnych stacji dokonanych po zamknięciu numeru.